

BULTENO DE LA ALBANA ESPERANTO INSTITUTO

Nr. 102, aŭgusto2012

Proverbo: La homa havaĵo tia estas, kia la roso estas sur la herbero.

Adreso de redakcio: p/a Bardhyl Selimi, Rr. Fortuzi 9/1/3 Tirana 1016 Albanio (00355682580758; bselimi@gmail.com)

Kunlaborantoj: Shaban Hasani (00355682080677, shabanhasani@gmail.com); Gjergji Gusho (00355682703259; gjergji_gusho@yahoo.com) Agim Peraj (355694472430, agimperaj@yahoo.it); Sajmir Beqiraj (00355684030613, s_beqiraj@yahoo.com); Nehat Sokoli (++355682587699, nehatsokoli@yahoo.com); Engjell Gusho (00355692350111, engjellgusho@yahoo.com)

Enhavo

NI kaj ILEI, AIS, UEA

Anonco de prof. Quednau pri SUS 2012

Respondo al Aurora Bute

Niaj leteroj

Raporto de prof. Renato

Salutvorto al Olsztyn

Mi komencos lerni la albanan- Birgitta Anevik birgittaanevik_cls@hotmail.com

Peto de pola samideanino

Nia Propagando

Kial oni devas lerni Esperanton? (preskomunikajxo enkadre de 125-jarigxo de Esperanto)

Ehxado de nia artikolo cxe Nordhungaria Esperantista Revuo

Esperanto estas kiel la aŭtomobilo- de Germain Pirlot

Artikoloj

Albanio- lando de kontrastoj

Mia amiko Spegulo

Rememorante sinjoron Jacques Tuinder

Intervjuoj

Intervjuo kur s-ro Syrja Xhelaj

Intervjuo mkun sinjoro Agron Hoxha

Informajxoj

Scienca sesio en Karlovo- Bojxidar Leonov

Beletraĵoj

La polino-rakonto

Humorajxoj hungaraj

Humorajxoj el Kosovo

Poezio albana

Ni kaj ILEI, UEA, AIS

Anonco de prof. Quednau

Karaj studentoj, eks-studentoj kaj amikoj de AIS,

AIS invitas vin elkore al la chijara SUS, kiu okazos en Varsovio (Waszawa (PL)). Chiujn detalojn de la arangho vi ekkonos de la daure aktualigota retpagho

<http://www.ais-sanmarino.org/arangxo/sus/sus33/index.html>

Afable salutas

Dieter Quednau

--

Prof. Dr. H.D.Quednau

Forstwissenschaften

Hans-Carl-von-Carlowitz-Platz 2

DE-85354 Freising

Technische Universität München

Wissenschaftszentrum Weihenstephan für
Ernährung, Landnutzung und Umwelt
Fachgebiet für Biometrie und Angewandte Informatik

Tel: +49 8161 71-4765

Fax: +49 8161 71-4767

email: quednau@mytum.de

url: <http://www.forst.wzw.tum.de/~quednau/>

Ni kaj ILEI, UEA, AIS

Anonco de prof. Quednau

Karaj studentoj, eks-studentoj kaj amikoj de AIS,

AIS invitas vin elkore al la chijara SUS, kiu okazos en Varsovio (Waszawa (PL)). Chiujn detalojn de la arangho vi ekkonos de la daure aktualigota retpagho

<http://www.ais-sanmarino.org/arangxoj/sus/sus33/index.html>

Afable salutas

Dieter Quednau

--

Prof. Dr. H.D.Quednau

Forstwissenschaften

Hans-Carl-von-Carlowitz-Platz 2

DE-85354 Freising

Technische Universität München
Wissenschaftszentrum Weihenstephan für
Ernährung, Landnutzung und Umwelt
Fachgebiet für Biometrie und Angewandte Informatik

Tel: +49 8161 71-4765

Fax: +49 8161 71-4767

email: quednau@mytum.de

url: <http://www.forst.wzw.tum.de/~quednau/>

Informofico de AIS <informo@ais-sanmarino.org>

To: andreo@rubikon.net.pl

Cc: Quednau H-D. <quednau@wzw.tum.de>; Maitzen <hans.michael.maitzen@univie.ac.at>; K. Sliwinski <oriento@wp.pl>; Malgorzata Komarnicka <margaretailei.pollando@gmail.com>; Roman Dobrzyński1 <rodo@poczta.onet.pl>; OProf. Renato Corsetti <renato.corsetti@uniroma1.it>; Vera Barandovska <barandov@mail.uni-paderborn.de>; Eva Poláková <epolakret@gmail.com>; Carlo Minnaja <minnaja@libero.it>; OProf. F.Pennacchietti <fabrizio.a.pennacchietti@gmail.com>; AProf.A.Kowalczyk <a.kow1234@o2.pl>; OProf. Gunter Lobin <blobi1@hrz.uni-paderborn.de>; Bojidar Leonov <leonov@rozabg.com>; Jerzy Lechowski <jlech@go2.pl>; R.Mielcarek <remi@szlaki.pl>; Bardhyl Selimi <bardhylselimi@yahoo.com>; Lewanderska Alicja <lewander@forst.tu-muenchen.de>; Pietrzak Barbara <pietrzak@wa.onet.pl>; OProf. B-A Wickstroem <trezoristo@ais-sanmarino.org>

Sent: Tuesday, July 10, 2012 1:17 PM

Subject: Resp: SUS 33 en Varsovio

Estimata kolego Grzebowski ,

dankon pro viaj komentoj pri SUS 33. Vi pravas, estis tajperaro en la retejo de WSZ - SW (korektita nun); sed la strata adreso estas sciebla el la SUS-programo aŭ el la mapeto ligita al la SUS-paĝo. Ĝi estas: ul. Siedmiogrodzka 3A (= Strato Transilvania), 01-204 Warszawa. Ĝi situas en kvartalo Wola. Bedaŭrinde la hotelaj prezoj tie ne estas malpli altaj ol en la centro de Varsovio.

Mi tute komprenas, ke alia dato de SUS 33 (ne "33 SUS") havus aliajn avantaĝojn, sed ne estis eble havi la ejon je alia dato, kaj ni dependas de SUS-ejo.

Ĉion bonan,
Reinhard Fössmeier

Prezidanto de AIS

Niaj leteroj

Raporto de prof. Renato

Karaj geamikoj,

mi ĵus revenis el Karlovo, Bulgarujo, kie okazis la 4-a Simpozion AEPA 2012, kiu disvolviĝis en Karlovo

kaj Sopot de la 15-a ĝis la 21-a de junio ĉi-jare.

AEPA ŝajnas iom mistera aĵo, sed ĝi esence signifas "Apliko de Esperanto en la profesia agado " kaj la organizanto de la tuta afero estas amaso da organizaĵoj, ĉefe AIS - Bulgarujo kaj la Internacia Universitato en Karlovo, sed en la praktiko resumeblaj per unu homo: Boĵidar Leonov.

Vi legos detalan raporton aliloke, kiu listigos la prelegitajn prelegojn kaj la urbestrojn salutintajn, mi volas nur profiti la okazon por iom paroli pri la situacio de Esperanto en Karlovo. Sen la decida helpo de eŭropaj esperantistoj kaj eventuale de eŭropaj instancoj Boĵidar Leonov neniam povos antaŭenporti sian revon pri funkcia Universitato en Esperanto en Karlovo. Oni ne bezonas multon, sed almenaŭ kelkajn milojn da eŭroj por ripari la fizikan staton de la universitato, kiu bezonas bazajn riparojn, por fortranĉi la herbon en la korto, por iom doni dignan aspekton al la tuto. Kaj la bona momento estas nun, kiam grupo da ĉinaj studentoj aliĝis al la univiersitato kaj venos en la aŭtuno por studi en ĝi. [Bonŝance ekzistas ĉinoj, kiuj revivigas la mondon.]

Mi kredas, ke ni devas lanĉi projekteton por savi la Internacian Universitaton en Karlovo. Mi proponas ke AIS aŭ UEA aŭ EEU gvidu tiun projekteton, sed se neniu instanco reagos, ni, la popolanoj, devos mem organiziĝi, kiel ĉiam okazis tra la historio en malfacilaj momentoj.

Krom tio, mi volas danki amaseton da homoj. Mi ne povas ne mencii la esperantiston Nikola Uzunov, sen kiu la Simpozio ne povus okazi. Cetere la vortoj socialismo aŭ kapitalismo en Bulgarujo estas nur vortoj. Ĉiuj politikaj sistemoj povas ŝanĝiĝi sed vi ĉiam trovas elstaran ĥoron, kiu prezentas popularajn Esperanto-kantojn [Esperanto estas la lingvo por ni, ktp..], knabinojn, kiuj prezentas florojn, esperantistinojn, kiuj deklamas poemojn, flagojn, kiuj flirtas kaj la apartajn AIS-ajn profesorajn vestojn dum la inaŭguro. Tio estas la senmorta Bulgarujo!

Ĉi tiu mesaĝo estas nur anonco pri postaj mesaĝoj pri la savado de la Internacia Universitato en Karlovo.

Amike

Renato
renato corsetti
via del castello, 1 00036 palestrina, italujo
renato@esperanto.org

Repondo al Aurora Bute

Tirana, la 6-an de Julio 2012

Kara Auroro.

Espereble vi bonfartas. Kaj la sano. Kio nova en via familio, kaj en la laboro? Kaj en kursoj de matematiko?

Mi ofte memoras pri agrablaj tagoj pasigitaj ĉe vi kaj kun vi en Timoŝoara.

Dankante ankoraŭfoje vin pro via kaj UEA-ILEI-AIS interesiĝo ankaŭ pri la e-movado en Albanio, mi klopodas klarigi la situacion ĉi tie.

(Ne forgesu ke nia asocio fondoĝis en la jaro 1991, ILEI-sekcio en la jaro 1993. Ekde tiam pasis tra niaj kursoj diversaj almenaŭ 450 gejunuloj (el ili 22 studentoj) akirintajn diplomon je unua elementa nivelo de Esperanto. Krome almenaŭ 37 gestudentoj partoprenis la Studumon en Bydgoszcz kie Esperanto estis laborlingvo. Plejparto el ili balalaŭriĝis tie kaj du eĉ magistriĝis. (vidu sube la nomliston, laŭ AIS dokumentoj surrete))

Nun pli detale:

Unue, tion mi faras ne kiel iu estrarano ene de la Albana Esperanto Ligo, ĉar tiu lasta aktuale ne ekzistas laŭleĝe. Nek kiel sekretario de la albana sekcio de ILEI, ĉar ankaŭ ĝi aktuale ne funkcias laŭleĝe. Oni postulis de ni, antaŭ tri jaroj, nevovigi la leĝecon ĉe la juĝejo, kaj ni ankoraŭ ne faris tion. (pro mono, neglekto, indiferenteco)

Mi tion faras kiel simpla veterana aktivulo de e-movado enlande.

Due, sekve, oni ne renovigis la estrarojn respektivajn.

Trie, la kluba vivo ne plu funkcias. Agadas nur individuoj nombrataj per la manfinpro.

Kvare, la junuloj bakalaŭriĝintaj eksterlande en ISTK Studumo de Bydgoszcz (vidu la nomliston kaj ties donitaĵoj ĉe AIS) ne kunlaboras ĉar ili estas ege seniluziigintaj pro fakto ke iliajn diplomojn ĉe AIS nia ministro pri edukado ne rekonas ankoraŭ, dume miloj de falsaj diplomoj, ĉefe ĉe privataj universitatoj enlande estas liveritaj kontraŭ pago. kiel tion speguligis la freŝa skandalo antaŭ nelonge.

Kvine, La iamaj aktivuloj kiel mi jam maljuniĝis, malsaniĝis, indiferentiĝis.

Sese, pluraj aliaj aktivuloj migris eksterlanden, inkluzive de la prezidanto de ILEI sekcio, doc Vasil Pistoli.

Sepe, la lingva politiko de nia registaro malebligas la enkondukon de Esperanto en la lernejoj antaŭ universitatajn kaj universitatajn. Ĉiuj edukaj instancoj ne permesas ke ni eniru lernejojn eĉ por propagandi Esperanton tie.

Oke, albanoj ekde la jaro 2010 povas moviĝi libere tra la Ŝengen zono, tiel la motivo antaŭa por konatiĝi kun la ekstera mondo ne plu ekzistas ĉe lernejoj kaj junuloj.

Naŭe, la financaj rimedoj niaj estas tre magraj por subteni la movadon, por aranĝi kunvenojn, ekskursojn, eldonojn ktp.

Deke, ankaŭ antaŭe ni suferis de ia manko de kunlaboremo, organizitismo, kio sekvas de la naturo individuisma de albanoj mem.

En tiaj kondiĉoj ni baraktas plejparte por pluteni viva la Esperanton enlande.

Spite de ĉio, dirite supre, almenaŭ nia ILEI sekcio sin eltenas per pluraj aktivecoj.

Tiel, nia Bulteno aperas regule ĉiun dumonaton je kelkdekoj da paĝoj (elektronika versio) (ĉu vin atingis tio regule?)

Ni pagis regule (inkluzive 2012 jaro) la kotizon ĉe ILEI.

Nia propagando neniam ĉesis . Ekde du jaroj ni kampanjis insiste ĉe universitatoj por enkonduki Esperanton cele por starigi studentan klubon ĉe ili kaj tiel rejunigi nian membraron kaj agadon.

Ni kaptis la okazon por propagandi Esperanton kiam aperis la Esperanto-tradukoj de famaj romanoj kaj beletraĵoj albanaj. (vidu ankoraŭfoje raporton specialan pri tio).

Ni akceptis eksterlandajn gastojn kaj partoprenis en internaciaj agadoj esperantistaj.

Ni provis starigi kontaktojn kun UNESCO-officejo en Tirana, sed sen ia rezultato ĝis nun.

Ni instigis la albanan poŝtan servon emisii poŝtmarkojn je temo Esperanto plej baldaŭe frujare 2013.

Ni provis restarigi e-klubon tradician ĉe ministrejo de konstruado kiu en la jaroj 1950-1970 radiadis en la tuta lando Esperanton. (sen rezultato ĝis nun)

Same ni faris ĉe urbodomo de Tirana por starigi tie kurson cele por ligi nian urbon kun fremdaj urboj enkadre de projekto de ĝemelaj urboj. (sen rezultato ĝis nun)

Ni provis disvastigi Esperanton en Kosovo, Makedonio (albanaj regionoj okcidente) prelegante en mezlernejoj de Lipjan kaj Tetovo respektive kaj disponigante librojn en ties bibliotekoj

Ni intencas aranĝi tutnacion konferencon ene de ĉi jaro por revigligi la asocion kaj elekti novan estraron.

Kion ni bezonus de UEA-ILEI?

Unue, por nia propagando kaj lernokursoj ni bezonus kelkcentojn da flugfolioj kun albana teksto propaganda al Esperanto. Ĉu UEA helpus eldoni ilin?

Due, el almenaŭ 700 ekzemplerojn restintaj el 1000 entute, je dispono, de Esperanto lernolibro (verkita de mi antaŭ pluraj jaroj) ni intencus disdoni parton senpage al la estontaj kursanoj (ĉiu ekzemplero kostas 5 eŭroj). Ĉu UEA helpus rekompenci ilin?

Ni deziras reeldoni la unuan esperantistan verkon albanan (el la jaro 1929), ĝuste la romaneton "Heroo de Albanujo" dediĉite al Skanderbeg, okaze de 100 - jariĝo de nia sendependeco (la 28-an de novembro 2012) kaj disdoni ĝin al la gejunuloj, bibliotekoj, aŭtoritatuloj. La libro ampleksas 84 paĝojn kaj unu ekzemplero en la presejo kostus ne pli ol 1.5 eŭrojn. Ĉu UEA helpus en tio?

Trie, eventuale se malfermiĝos e-kursoj en la universitatoj ni bezonus ke kelkaj fremdaj instruistoj vizitu nin kaj prelegi ĉi tie senpage kaj kelkaj instruistoj ĉi tie partopreni dusemajnan kurson ĉe UEA kursejoj.

Kvare, ni bezonus diversajn instruilojn kaj propagandilojn (filmetojn, kasedojn, KD, revuoj ktp).

Kvine, estus bonvenindaj, instigaj kaj efikaj partopreno en internaciaj aranĝoj de junuloj albanaj je prezoj moderaj.

Ĉi sube estas informacio jam publikigite en niaj bultenoj antaŭ kelkaj monatoj, utila por via sciigo (bv legi).

Ni restu en kontakto, amike Bardhyl

Opinio pri nia movado: Kial tia Stagnado?

Ekde jam longe ĉe ni oni ne plu aranĝas E-kursojn kaj la varbado de la novaj membroj ne plu progresas. Plie, nia sekcio same kiel la tutlanda asocio ne renovigis sian leĝecon ĉe la juĝejo. Ni ne povas peti helpon ĉe la edukaj kaj neregistaraj organizaĵoj ĉar ni ne havas jam leĝan statuson.

Kial tia stagnado? Unue, pro ia neglegitado far ni ĉiuj, due pro enormaj elspezoj postulataj de la juĝejo, trie, pro nia maljuniĝo, sekve falo de entuziasmo necesita., kiun kuraĝigis ankaŭ la impertenta indiferenteco far niaj edukaj ŝtataj organoj.

Certe estas neeble kaj senrezulte la aktivado de nur 1-3 personoj. (nome mi, Shaban Hasani kaj Gjergji Gusho). Estas bezonata la partopreno de multaj samideanoj kiuj plenumas apartajn taskojn: instruado, propagando, eldonado, varbado, korespondado, ktp ĉiam laŭ kolegeca principo.

Mi mem baraktas delonge por pluteni viva nian sektion, pretigante ĉiun duan monaton nian Bultenon, propagandante per la preso kaj radiotelevizio, respondante al la leteroj diversaj, partoprenante en eksterlandaj aktivecoj. Sed tio tute ne sufiĉas.

Kion faru do?

Unue, ni devas vekigi la malnovajn membrojn kiuj deĵoras ĉe diversaj laborejoj. Ekzemple, d-ro Saimir Beqiraj, instruas en la fakultato de la Naturaj Sciencoj. Iam li aktivis, eĉ kompilis la vortareton albana – esperanto pri botanikaj kaj zoologiaj terminoj. La profundiĝo en la studado, la edziĝo kaj patriĝo eble tenis lin fore de la movado nia. Li povas fondi studentan esperantistan grupon, sed ankaŭ varbi inter la profesoroj.

Zamir Gjurgji, estas alia iama aktivisto, nun deĵoranta ĉe la propaganda fako de la reĝa korto en Tirana. Li edziĝis, patriĝis kaj iom maljuniĝis sed certe estas ankoraŭ tre taŭga por nia movado.

Luan Jaupi en la urbo de Durres, iam aktivis tre forte kaj altiris al nia movado plurdekojn da junaj esperantistoj. Antaŭ unu jaro lia filo mortakcidentis kaj tio ege seniluziigis lin. Tamen li pretas daŭre kunlabori.

Agim Peraj, nia iama asociestro, instruas en la urbo Shkoder. Li havas daŭre eblecojn por baki novajn esperantistojn en sia lernejo. Dume lia frato Bahri Peraj delonge laboras kaj loĝas en Grekio.

Nelaste la familio de la forpasita Zef Mjeda, la filinoj kaj nepino Klea, nun instruistino de la angla en Shkoder povus sendube multon kontribui.

Rita Permeti, nia sekretario, kvankam ekde pluraj jaroj handikapita, estas ĉiam entuziasma kaj ŝi povas pluteni la taskon de korespondado, librotenado ktp.

Nehat Sokoli el la urbo Kukes, iam instruis en gimanzio kaj fondis tie grupon de esperantistoj. Sed delonge li deĵoras en konstruado kiel ĥemia fakulo, aktuale en Kosovo kaj ne plu kontribuas al la movado.

Estas vico de aliaj relative junaj esperantistoj (25-30 jaraj) finstudintaj en Pollando kiel Uliam Binozi, Egli Brati, Gjergji Spaho, Matilda Sokoli, Fioralba Sadiku (Ceno), Dorina Sadiku, Eroid Dhimitri ka kvankam geedzigitaj kaj enpostenitaj en diversaj institucioj ne edukaj povus kontribui notinde en la pluvigliĝo de nia enlanda movado.

Estas pluraj aliaj loĝantaj eksterlande, kiel Artur Doçi, Ariel Myrazi, Elton Zaimi, ka kiuj povus same kontribui, des pli nun kiam ekzistas interreto.

Sed unue, laŭ mia opinio ni devas instigi studentojn ĉe iu fakultato por eklernu Esperanton kaj rekonstruu nian asocion kaj sekcion. Certe ili povus ankaŭ ilin leĝigi poste kaj daŭrigu la kunlaboron kun la eksterlandaj asocioj.

Ni esperu!

Bardhyl Selimi

Nomlisto de la bakalaŭriĝintoj ĉe ISTK Bydgoszcz, Pollando

Dorian Kodra nr 101

Ilir Reçi nr. 145

Gjergji Spaho nr. 166

Jon Gumeni nr. 204

Arian Shuaipi nr. 205

Egli Brati nr. 247, 396

Ariel Myrazi nr. 253, 388

Fioralba Cena nr. 281, 399

Enis Rada nr. 301

Edi kena nr. 314

Faela Mezini nr 318, 391

Matilda Sokoli nr. 320, 393, 486

Saimir Begollari nr. 332, 397

Ervin Çanga nr336

Envid Cara nr. 365

Stela Dhami nr. 366

Ervis Duro nr. 367

Arta Kume nr. 371, 400

Herion Llanaj nr. 372, 518

Anri Subashi nr. 376

Erjon Lato nr. 378

Dorina Sadiku nr. 379

Edi Pashaj nr. 389

Andi berberi nr. 390

Elton Zaimi nr. 391

Ereid Dhimitri nr. 394, 249

Egli Brati nr. 396

Kejd Kasmi nr. 414

Ulian Binozi nr.445, 519

Izmir Cufi nr.592

Sermen Çela nr510

Florjan Fejziaz nr. 593

Medion Bilo nr. 594

Ermir Pema nr. 595

Durim Gurra nr. 596

Marius Note nr.

101	BM 048 2000	Kodra Dorian	AL	1977-09-26 Tiranë (AL)	1998-02-23 Freising (DE)	ISTK	0
145	BM 091 2003	Reçi Ilir	AL	1978-04-01 Tiranë (AL)	1999-04-06 Freising (DE)	ISTK	0
146	BM 092 2003	Spaho Gjergji	AL	1978-12-07 Tiranë (AL)	1999-04-06 Freising (DE)	ISTK	0
204	BM 149 2003	Gumeni Jon	AL	1979-06-18 Tiranë (AL)	1999-05-03 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0

205	BM 150 2003	Shuaipi Arian	AL	1978-02-22 Tiranë (AL)	1999-05-03 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
247	BM 185 2004	Brati Egli	AL	1977-06-27 Tiranë (AL)	2000-05-02 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
255	BM 193 2004	Myrazi Ariel Myrteza	AL	1979-09-22 Tiranë (AL)	2000-05-02 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
281	BM 204 2004	Cena Fioralba Ylli	AL	1979-09-12 Elbasan (AL)	2000-11-30 Freising (DE)	ISTK	0
301	BM 224 2004	Rada Enis	AL	1979-08-07 Tiranë (AL)	2000-11-30 Freising (DE)	ISTK	0
314	BM 235 2005	Kena Edi	AL	1980-05-28 Tiranë (AL)	2001-04-05 Freising (DE)	ISTK	0
318	BM 238 2005	Mezini Faela	AL	1979-02-13 Skrapar (AL)	2001-04-05 Freising (DE)	ISTK	0
393	MM 027 2006	Sokoli Matilda	AL	1979-07-20 Tiranë (AL)	2002-09-23 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
397	MM 031 2006	Begollari Saimir	AL	1980-04-07 Tiranë (AL)	2002-09-27 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
336	BM 250 2005	Çanga Ervin Mehdi	AL	1981-01-03 Tiranë (AL)	2001-11-26 Freising (DE)	ISTK	0
365	BM 276 2006	Cara Envid Kujtim	AL	1980-06-17 Tiranë (AL)	2002-04-22 Freising (DE)	ISTK	0
366	BM 277 2006	Dhami Stela	AL	1979-12-01 Tiranë (AL)	2002-04-22 Freising (DE)	ISTK	0
367	BM 278 2006	Duro Ervis Medin	AL	1981-08-26 Tepelene (AL)	2002-04-22 Freising (DE)	ISTK	0
371	BM 282 2006	Kume Arta	AL	1977-05-08 Elbasan (AL)	2002-04-22 Freising (DE)	ISTK	0

400	MM 034 2006	Kume Arta	AL	1977-05-08 Elbasan (AL)	2002-09-27 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
372	BM 283 2006	Llanaj Herion Arshi	AL	1981-04-11 Tiranë (AL)	2002-04-22 Freising (DE)	ISTK	0
376	BM 287 2006	Subashi Anri	AL	1980-02-10 Elbasan (AL)	2002-04-22 Freising (DE)	ISTK	0
379	BM 290 2006	Sadiku Dorina	AL	1980-01-06 Tiranë (AL)	2002-05-04 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
378	BM 289 2006	Lato Erjon	AL	1980-10-20 Tepelen (AL)	2002-05-04 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
388	MM 025 2006	Myrazi Ariel Myrteza	AL	1979-09-22 Tiranë (AL)	2002-09-01 Nitra (SK)	ISTK	0
389	BM 292 2006	Pashaj Edi	AL	1982-03-05 Tiranë (AL)	2002-09-23 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
390	BM 293 2006	Berberi Andi	AL	1981-11-12 Tiranë (AL)	2002-09-23 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
391	BM 294 2006	Zaimi Elton	AL	1978-07-08 Beratë (AL)	2002-09-23 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
392	MM 026 2006	Mezini Faela	AL	1979-02-13 Skrapar (AL)	2002-09-23 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
393	MM 027 2006	Sokoli Matilda	AL	1979-07-20 Tiranë (AL)	2002-09-23 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
394	MM 028 2006	Dhimitri Ereid	AL	1979-08-19 Tiranë (AL)	2002-09-27 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
396	MM 030 2006	Brati Egli	AL	1977-06-27 Tiranë (AL)	2002-09-27 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
397	MM 031 2006	Begollari Saimir	AL	1980-04-07 Tiranë (AL)	2002-09-27 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0

399	MM 033 2006	Cena Fioralba Ylli	AL	1979-09-12 Elbasan (AL)	2002-09-27 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
400	MM 034 2006	Kume Arta	AL	1977-05-08 Elbasan (AL)	2002-09-27 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
414	BM 306 2007	Kasmi Kejd	AL	1981-06-27 Tiranë (AL)	2003-02-22 Sibiu (RO)	ISTK	0
445	BM 314 2008	Binozi Ulian	AL	1977-09-09 Tiranë (AL)	2004-03-02 Freising (DE)	AKB	0
592	BM 409 2011	Cufi Izmir	AL	1988-05-18 Shkoder (AL)	2007-11-20 Freising (DE)	AKB	1
510	BM 338 2009	Çela Sermen	AL	1986-03-30 Kruje (AL)	2005-12-23 Freising (DE)	IUK	1
593	BM 410 2011	Florjan Fezija	AL	1987-04-16 Tiranë (AL)	2007-11-20 Freising (DE)	AKB	1
594	BM 411 2011	Bilo Median	AL	1986-07-29 Tiranë (AL)	2007-11-20 Freising (DE)	AKB	1
595	BM 412 2011	Ermir Pema	AL	1986-04-16 Tiranë (AL)	2007-11-20 Freising (DE)	AKB	1
596	BM 413 2011	Gurra Durim	AL	1983-06-27 Tiranë (AL)	2007-11-20 Freising (DE)	AKB	1
18	BM 008 1999	Szostak Magdalena	PL	1975-03-06 Nakło nad Notecią (PL)	1997-01-22 Freising (DE)	ISTK	0
204	BM 149 2003	Gumeni Jon	AL	1979-06-18 Tiranë (AL)	1999-05-03 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
247	BM 185 2004	Brati Egli	AL	1977-06-27 Tiranë (AL)	2000-05-02 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
314	BM 235 2005	Kena Edi	AL	1980-05-28 Tiranë (AL)	2001-04-05 Freising (DE)	ISTK	0

249	BM 187 2004	Dhimitri Ereid	AL	1979-08-19 Tiranë (AL)	2000-05-02 Bydgoszcz (PL)	ISTK	0
-----	-------------	-------------------	----	---------------------------	------------------------------	------	---

Salutvorto el Albanio

Estimataj polaj amikoj de Olsztyn,

En la jubilea jaro de nia kara lingvo internacia, niaj okuloj estas direktataj unue al via lando kie naskiĝis kaj verkis la granda Zamenhof kaj lia neforgesebla filino kaj disĉiplo Lidija.

Mi havis la bonŝancon kaj feliĉon eĉ viziti dufoje Pollandon, precipe Bydgoszcz, Torun kaj Varsovion. Tie mi akiris tre bonajn geamikojn, laste ankaŭ vian samideaninon karan Ela-n, Tomek Chmielik kaj aliajn gesinjorojn kiujn vizitis nian landon aprile 2012. Ili partoprenis la solenaĵojn okaze de promoviĝo de la esperanta versio de unu el la konataj romanoj albanaj postkomunismaj, nome La Hunda Haŭto-n de Fatos Kongoli, tradukite de Tomasz Chmielik. Viaj sampatrujanoj ege helpis fratece ĉi tiean movadon per iliaj interparoloj, prelegoj, lekcionoj, intervjuoj en Akademio de Sciencoj, Ministerio de Kulturo, Universitato, preso kaj televido.

Ni klopodos sekvi vian tradicie viglan kaj organizitan e-movadon, ege ekspektante ke ankaŭ en EU, poloj, slovakoj, ĉeĥoj, hungaroj, rumanoj, bulgarioj, slovenoj, kroatoj, alportos fortan voĉon kaj subtenon por promovigi Esperanton kaj finfine oficialigi ĝin tie.

Sukcesojn, sanon, bonfarton kaj feliĉon al vi ĉiuj sendas mi kaj sendube ankaŭ miaj samideanoj en Tirana. Bonvenon al Albanio!

Amike Mgr. Bardhyl Selimi, Ing. Shaban Hasani, Dr. Saimir Beqiraj, Dr.. Engjell Gusho. Prof. Gjergji Gusho, pentristo Agim Peraj, Ing. Luan Jaupi, Dr. Tonin Çobani

Tirana, la 14-an de junio, 2012

Mi komencos lerni la Albanan

Saluton Bardhyl!

Autune, 19/9, mi komencos kurson en la albana lingvo!

Eble, malgrau mia alta aĝo (tiam 76 jaroj), mi povos lerni iomete?! Ni vidos! La kurso estas en Gotenburgo.

Do mi devas iri tien per trajno.

Kore salutas vin Birgitta Anevik birgittaanevik_cls@hotmail.com

Peto de pola samideanino

Saluton kara amiko Bardhyl.

Ĉu Vi povas helpi min trovi personon, kiun vi eble konas.

Temas pri inĝ. kemiisto Genc Luarasi – prof. de Tirana Universitato. Li estas filo de Thoma Luarasi kaj polino Janina Kaczowska.

Mia frato prilaboradas historion pri polaj partoprenantoj de olimpiadoj, kaj Janina Kaczowska partoprenis ĝin dum intermilita periodo. Sed mankas datoj de ŝia naskiĝo kaj morto, kiam ŝi studis en Arta Altlernejo en Varsovio kaj pli detalaj informoj.

Eble ŝia filo konas polan linvon, sed se ne, ĉu vi povus helpi interkompreni kun Genc Luarasi.

Mi nun antaŭdankas vian helpon.

Amike

Grażyna

Respondo

Kara Grażyna,

espereble vi, la frato kaj aliaj gefamilianoj bonfartas.

Laŭ mia anonco mi havis agrablan rendevuon kun s-ro Genc Luarasi en la kafejo centre de la urbo.

Mi apenaŭ konis lin antaŭe, kvankam ni finstudis en la sama fakultato, mi pri matematiko en la jaro 1967 kaj li pri kemio en la jaro 1966.

Li komencis sia prezentadon la unua, post kiam mi petis lin kiel pasis la ekzameno kun studentoj tiutage.

Kion fari- rimarkis li. Hodiaŭaj studentoj posedas porteblajn telefonojn per kiuj ili kapablas akiri la respondojn tutfacile. Tamen ni observas ilin dum la jaro per partaj ekzamenoj, per ĉeesto kaj partoprenado en seminarioj. Li laŭdis kiel kutime la tempojn kiam ni estis studentoj. Dume, mi rememoris anekdoton pragrekan. Temis pri babilado inter du maljunuloj, kiuj plendis pri siaj filoj. Ah, kara, asertis unu el ili: nia generacio estis tute alia!

Tio okazis 2500 jarojn antaŭe!..

Poste Genci rakontis pri sia patro forpasinta Thoma (1905-1986). Li finstudis pri ekonomio en Sofio en la jaro 1930 kaj deĵoris en diplomatio ĝis la fino de la Dua Mondmilito en Tirana, Reĝa Jugoslavio, Bulgario, Svisujo. Li konatiĝis kun Janina probable ie en Adriatika marbordo (Montenegro, Kroatio) kie ĉi lasta

praktikiĝis pri sia diplomo en la Arta Akademio de Varsovio, per fotografado, desegnado, por reklamoj ktp.

Grazyna alvenis unuafoje en Tirana en la jaro 1934.

Ŝi devenis de klera familio. La frato Julius fon Braun lektoris en Heidelberga universitato kaj renomis en la scienca mondo tiam. Same la patrino de Janina Jozef Kaczkowski (Luarasi), Felicia. Mem ŝi naskiĝis la 27-an de februaro 1904 en Varsovio kaj forpasis la 15-an de januaro 1996 en Tirana.

Genci havas alian pli aĝan fraton naskiĝinte en la jaro 1942. Mem li naskiĝis en la jaro 1944.

Ni parolis du horojn pri diversaj temoj. Lia patra vilaĝo Luaras estas fama en Albanio. Iam li havis pli ol 120 domojn kaj situis sudoriente de la lando, apud la landlimo kun Grekio, je 1100 m super la marnivelo. Genci kaj la edzino laboris longajn jarojn en la urbo Laç, je 54 km for de Tirana norde kie disvolviĝis kemia industrio. Tie la edzino havis pezan laboron kio kaŭzis ke ŝi nun malsanas kaj ne povas marŝi sed devas resti hejme spektante filmojn.

Kompreneble la fakto ke la patro deĵoris en la ŝtataj instancoj de la antaŭ reĝimo nekomunista, plue ke li havis fremdan edzinon influis notinde en la vivo, longajn jarojn, pro ĉiaspecaj persekutadoj.

Li promesis kontroli la dokumentojn kaj ĉerpi el ĉi tiuj la datojn pri la universitataj studoj de sia patrino. Same pri fotoj.

Lia sola zorgo estis ke vi precizigu ĉu vere en la studado de via kara frato temas pri la patrino de Genc aŭ estas alia persono, ĉar li mem apenaŭ havis ian scion pri la sporta agado de sia patrino. Mi mem supozas ke Janina partoprenis la Olimpikajn Ludojn okazintaj en jaroj 30 en Sarajevo, Bosnio, (ankaŭ mia patro Adem ĉeestis kiel spektanto tiujn Ludojn) relative proksima al Albanio des pli ke Bosnio estis enkadre de la tiama Reĝa Jugoslavio kie Thoma deĵoris kiel diplomato-konsulo..Do, plej probable ke Janina estis ankaŭ sportistino.

La retadreso de Genci estas gluarasi@yahoo.com dum la portebla telefono havas numeron 00355 684020434.

Do, bv konfirmi ankoraŭfoje ke Janina estas la ĝusta persono pristudata kaj Genci tuj donos al mi la datojn de studado de Janina en Arta Akademio.

Ni restu en kontakto, ĉion bonan,

Bardhyl amike

Noto: Laux pliaj donitajtoj de Genci Luarasi, s-ino Janina finstudis en Arta Akademio de Varsovio en la jro 1932 pri grafiko-desegnajtoj-fotografado.

Nia propagando

Përse duhet mësuar Esperanto?

Ç'është Esperanto?

Esperanto është projektuar si “gjuhë e dytë” për çdo njeri në botë. Ajo dallohet për ndërtimin logjik, për lehtësinë në të nxënë, për tingëllimin melodioz dhe aftësinë për të shprehur edhe format skajshmërisht të holla të kuptimit dhe ndjenjave. Ajo është ideale për t'u përdorur në shkolla si hyrje për studimin e gjuhëve të tjera.

Kush e projektoi Esperanton?

Ajo u krijua nga një gjeni evropian, mjek oculist dhe gjuhëtar, dr. Luigj L Lazar Zamenhof (1859-1917). Librin e parë ai e nxori në vitin 1887, korrik. Që atëhere Esperanto është provuar dhe rafinuar nga përdoruesit e saj në të gjitha fushat e jetës, në të gjitha anët e globit.

Përse është e rëndësishme një “gjuhë e dytë” e përbashkët?

Sepse bota shumë shpejt po bëhet një “fshat global”, ku çdo njeri mund të vizitojë çdo vend në pak orë. Miliona njerëz vizitojnë vendet e tjera për tregti, biznes dhe kënaqësi çdo vit.

Sot në botë ka 7 miliardë njerëz që flasin mbi 7000 gjuhë të ndryshme.

Kinezisht flasin 20 %, anglisht 10 %, hinduisht 7 %, rusisht 6 %.

Nëse një anglishtfolës mund të mësojë tetë gjuhë të tjera- frëngjisht, gjermanisht, suedisht, spanjisht, portugalisht, rusisht, polonisht dhe italisht- ai mund të flasë vetëm me 30 % të njerëzve të botës.

Prandaj na duhet një gjuhë e përbashkët sepse ndeshemi me probleme të përbashkëta.

Përse të mos jetë kjo “gjuhë e dytë” anglishtja?

Anglishtja është një gjuhë e rëndësishme që e flasin miliona e miliona njerëz kudo në botë, që ka libra të shumta, por..

1) Atë e flasin 10 % e njerëzve të globit dhe kjo përqindje sa vjen e pakësohet.

2) Anglishtja është një nga gjuhët më të vështira për t'u nxënë për shkak të gërmëzimit, shqiptimit dhe parregullsive të tjera.

3) Ideja për t'i detyruar njerëzit ta mësojnë anglishten po bëhet antipopullore në shumë vende për arsye politike, ekonomike dhe sociale.

4) Vetë anglishtja është dialektizuar tashmë. Kështu nëse një Indian shkruan një roman në anglishten e tij, ky roman për t'u kuptuar nga anglishtfolësit e tjerë gjatë duhet të rishkruhet në anglishten e Britanisë, SHBA, Australisë, Kanadasë etj për shkak të dialektizimit.

Po rusishtja?

Ajo ka probleme të njëjta si anglishtja, plus ka një sistem të vështirë lakimi dhe zgjedhimi (infleksioni). Flitet nga më pak njerëz se anglishtja dhe nuk është e përhapur nëpër botë sikurse ajo.

Po kinezishtja?

Këtë e flasin më shumë se 1.5 miliardë njerëz, por kryesisht vetëm në një pjesë të kontinentit aziatik dhe dialektet e tyre janë shumë të larguara, aq sa gjuhëtarët i konsiderojnë gjuhë të ndara. Sistemi i shkrimit është jashtëzakonisht i rëndë për t'u nxënë.

Po gjuhët e tjera botërore artificiale?

Ka pasur qindra ide për ndërtimin e gjuhës botërore, por Esperanto është e vetmja që ka mbijetuar dhe është bërë një gjuhë funksionale mbarëbotërore.

Ja katër përparësi të mëdha të Esperantos:

Ajo nuk i zevëndëson gjuhët e tjera, thjesht shërben si një gjuhë e dytë e përbashkët për të gjithë në përdorim.

Ajo mund të mësohet në shumë më pak kohë se çdo gjuhë tjetër- Çdo shkronjë ka vetëm një tingull dhe gramatika është e thjeshtë fare. Fjalët rrënjë janë marrë nga gjuhët kryesore evropiane. Nga një minimum fjalësh rrënjë në sajë të sistemit të parastësive, prapashtesave dhe mbaresave mund të krijohen qindramijëra fjalë të cilat mbahen mend më lehtë.

Politikisht ajo është asnjëse, nuk i jep përparësi asnjë vendi, nuk dëmton gjuhët kombëtare sit ë kombeve të mëdha ashtu edhe të atyre të vegjël.

Ajo është provuar tashmë dhe përdoret në më shumë se 100 vende.

Më konkretisht

Secila nga 28 shkronjat e saj ka vetëm një tingull

A	arbo (pemë)	G	glaciaĵo (akullore)
B	benko (bangë)	Ĝ	ĝardeno (kopësht)
C	cigaredo (cigare)	H	hundo (qen)
Ĉ	ĉapelo (kapele)	Ĥ	ĥoro (kor)
D	domo (shtëpi)	I	inko (bojë shkrimi)
E	elefanto (elefant)	J	juglando (arrë)
F	fingro (gisht)	Ĵ	ĵurnalo (gazetë)

K	kokino (pulë)	Ŝ	ŝafo (dele)
L	lampo (llampë)	T	taso (filxhan)
M	muso (mi)	U	unikorno (njëbrirësh)
N	nazo (hundë)	Ŭ	ŭato (vat)
O	okulo (sy)	V	valizo (valixhe)
P	pano (bukë)	Z	zipo (zingjir)
R	rado (rrotë)		
S	seĝo (karrige)		

Shënim: nuk janë shkronjat q, ě, x, y...

Ka 6 shkronja të reja: ĉ, ĝ, ĥ, ĵ, ŝ, ŭ (ç, ĝj, kĵ, zh, sh, u e shkurtër)

Esperanto është kaq e thjeshtë si strukturë!

Ka 16 rregullat bazë, pa përjashtime, pa parregullsi:

Ka vetëm një artikull shques "La", nuk ka artikull të pashquar. (La floro= lulja)

Të gjithë emrat mbarojnë me "o", shumësi bëhet me "j" (floro, floroj)

Të gjithë mbiemrat mbarojnë me "a", (bela, bona), për krahasimin përdoret "pli-ol" dhe "plej-el" (mëse, dhe më i-se)

Numërorët themelorë nuk lakohen, ata janë: unu, du, tri, kvar, kvin, ses, sep, ok, naŭ, dek, dekunu, dekdu,...dudek, tridek,...cent, mil, miliono,..

Përemrave vetorë mi, ci, li, ŝi, ni, vi, ili (unë, ti, ai, ajo, ne, ju, ata) u shtohet "a" për t'u bërë pronorë.

Foljet nuk ndryshojnë në vetë dhe në numër (mbaresat as, is, os, për kohët e thjeshta të shkuar, të tashme, të ardhme)

Ndajfoljet e prejardhura mbarojnë me "e" dhe krahasohen njësoj si mbiemrat.

Të gjitha parafjalët kërkojnë emëroren.

Çdo fjalë shqiptohet e gërmëzohet ashtu sikurse shkruhet.

Theksi gjithnjë bie në rrokjen e parafundit. (ŭ nuk formon rrokje)

Fjalët e përbëra bëhen nga bashkimi i thjeshtë me fjalën kryesore në fund. (skribmaŝino dhe maŝinskribo janë të ndryshme = makinë shkrimi dhe shkrim makine)

Fjala mohuese “ne” në fjali përdoren vetëm një herë.

Për të treguar drejtimin e lëvizjes fjalët marrin “n” në fund.

Çdo parafjalë ka një kuptim të caktuar, përdoret “je” kur nuk është i qartë kuptimi.

Fjalët e huaja nuk ndryshohen, përveç se drejtshkruhen sipas Esperantos.

Zanorja e fundit e emrave dhe e artikullit mund të zëvendësohet me një apostrof.

Afikset në Esperanto

Sistemi i afikseve (i parashtesave dhe i prapashtesave) të Esperantos është një nga shpikjet më të mëdha të Zamenhofit.

Me anë të afikseve- dhjetë parashtesa, dyzetë prapashtesa teknike dhe jo zyrtare- Esperanto ka një mjet të shquar për ta thjeshtuar për nxënësin sasinë e fjalëve për t’u mbajtur mend.

Si mund ta ilustronim këtë?

Le të krahasojmë dy situata, të atij që nis të mësojë Esperanton dhe të atij që nis të mësojë anglishten si një gjuhë të dytë të huaj.

Ta zemë se i pari i ka mësuar elementët kryesorë të morfologjisë të gjuhës; nxënësi i Esperantos i zotëron afikset dhe mënyrën e përdorimit të tyre.

Ai mëson psh një fjalë të re, foljen mangî (me ngrënë). Ai e di që kjo fjalë përbëhet nga rrënja mangê dhe mbaresa foljore i. (për paskajoren). Menjëherë ai mund të krijojë një masë fjalësh të tjera me rrënjën mangê, kuptimin e të cilave ai mund edhe të mos e mësojë, falë lidhjeve të rregullta ndërmjet tyre.

Veprimin e ngrënies (ngrënie) mund ta quajë mangô, atë që hamë (ushqimin)e quan mangâjo.

Nxënësi tjetër që mëson anglishten nisat nga fjala to eat

Por ai duhet të mësojë një fjalë të re për veprimin e të ngrënit, a meal dhe një fjalë për atë që hamë food.

Këto nuk janë rrjedhime të rregullta që krijohen nga folja to eat, por forma krejt arbitrare. Prandaj duhen mësuar përmëndësh veçan..

Veprimi i përsëritur në Esperanto dhe anglisht (të ngrënit)nuk përbën problem, mangâdo dhe eating.

Esperantisti i ri vazhdon me fjalët manĝejo (mensë, vendngrënie), manĝujo (ena e ushqimit, e gjellës), manĝilaro (mjetet e ngrënies). Ndërsa nxënësi i anglishtes djersin për të mbajtur mend dining-hall ose canteen, manger, cutlery, crockery.

Për esperantistin diçka mund të jetë manĝebla, (e ngrënëshme) manĝinda (që ia vlen për t'u ngrënë) ose edhe manĝenda (që duhet ngrënë).

Në anglisht janë fjalët eatable dhe edible. Por asnjë fjalë për manĝinda. Mund ta krijosh vetë eatingwarth, por kjo nuk ekziston në fjalor.

Për fjalën manĝema (llupës) kemi vetëm formën pa lidhje hungry.

Çdo folës i Esperantos mund të vazhdojë: manĝeto (ngrënie e vogël), manĝeti (me ngrënë pak), manĝegi (me ngrënë shumë), manĝaci (me ngrënë si i babëzitur).

Në anglisht duhen mbajtur mend katër fjalë të reja a snack, to nobble, to eat heartily, to guzzle.

Pastaj vjen deti i idiomave, që nga a square meal (ngrënie katrore apo ngopëse) deri te to fall to, to tuck in dhe to do justice to. (me ra në të, me u palos, me ba drejtësi), që të gjitha sinonime të fjalës manĝegi.

Po japim një shembull se si nga një rrënjë mund të krijohen shumë fjalë të reja:

Rrënja san- shëndet

Sano	Shëndet	Malsano	Sëmundje
Sana	I shëndetshëm	Malsana	I sëmurë
Sane	Shëndetshëm	Malsane	Sëmurë
Sani	Me qenë i shëndetshëm	Malsani	Me qenë i sëmurë
Sanu	Ji i shëndetshëm	Malsanulo	Njeri i sëmurë
Saniga	Shëndetsues	Malsaniga	Sëmurëse
Saneco	Të qenit i shëndetshëm	Malsaniĝi	Me u sëmur
Sanilo	Mjet shëndeti	Malsaneta	Pakëz i sëmurë
Sanigi	Shëndetsoj	Malsanema	I prirë për sëmundje
Saniĝi	Shëndetsohem	Malsanulejo	Sëmundjetore- spital
Sanejo	Vend shëndeti	Malsanulisto	Punëtor i sëmundjetores
Sanisto	Shëndetsues	Malsanero	Element sëmundjeje
Sanulo	Njeri i shëndetshëm	Malsaneraro	Elementët e sëmundjes

Sanigebla	Shëndetsuese	Sanilista	E bërësit të mjeteve të shëndetit
Sanigisto	Shëndetsues	Malsanulista	E sëmundjebërësit
Sanigilo	Mjet shëndetsues		
Resanigi	Me shëndetsue		
Resaniğanto	I shëndetsuar		
Sanigilejo	Vendi i mjeteve shëndetsuese		
Sanigejo	Vend shëndetsimi		
Malsanemulo	Njeri i prirë për t'u sëmurur		
Sanilaro	Mjetet e shëndetit		
Malsanaro	Sëmundjet		
Malsanulido	Fëmijë i të sëmurit		
Nesana	Jo i shëndetshëm		
Malsanado	Sëmundësimi		
Sanulajo	Diçka për njeriun e shëndetshëm		
Malsaneco	Sëmundësi		
Malsanemeco	Sëmundshmëri		
Saniginda	Ia vlen ta shërosh		
Sanilujo	Vendi i mjeteve të shëndetit		
Sanigilujo	Vendi i mjeteve shëndetsuese		
Remalsano	Risëmundje		
Remalsaniğo	Risëmurje		
Malsanulino	Femër e sëmurë		
Sanigista	E shëndetsuesit		
Saniligista	E bërësit të mjeteve shëndetsuese		

Esperanto është një hyrje ideale për të gjitha gjuhët moderne

Esperanto mbulon bazat e gjuhës (gramatikën, gërmëzimin, ndërtimin e fjalëve, shqiptimin, strukturën e fjalisë.

Esperanto mund të mësohet në më pak kohë. Kushdo mund ta mësojë atë shumë më shpejt se ndonjë gjuhë tjetër.

Esperanto mund të mësohet në çdo moshë. Të rinjtë dhe të rriturit mund ta nxënë Esperanton si një gjuhë e dytë në një kohë të shkurtër me anë të kurseve të sotme edhe në largësi.

Esperanto tingëllon shumë bukur! Ajo ka një tingëllim eufonik melodioz, është e këndshme në të folur dhe të dëgjuar. Ka kasete dhe inçizime me të.

Esperanto është shumë e lehtë në të shkruar. Nxënësit e saj kanë qejf t'i shkruajnë shkronjat e saj në letrat që u dërgojnë miqve nëpër botë. Njerëzit mund të korespondojnë edhe me internet.

Fjalët bazohen gjerësisht në latinisht (frëngjisht, spanjisht, italisht) por edhe në anglisht, gjermanisht e sllavisht. Janë ndërtuar me një sistem logjik që përdor parashtesat dhe prapashtesat.

Japonezët dhe popujt e tjerë aziatikë zakonisht e shohin Esperanton më të lehtë për t'u nxënë nga ata se sa anglishten, frëngjishten etj dhe gjithashtu më të lehtë se gjuhët e tjera lindore.

Pra, Esperanto bëhet një kurs ideal për të gjitha shkollat dhe kolegjet që duhet ta pranojnë atë sepse i plotëson kërkesat e tyre për gjuhët e huaja.

Ajo është një urë ideale komunikimi dhe ndërkuptimi midis studentëve kur ata udhëtojnë nëpër botë

Gjithashtu ajo ndihmon turistët të gjejnë më lehtë njerëz miqësorë dhe të dobishëm për ta.

Edhe komunikimet e drejtpërdrejta të biznesit ndihmohen mjaft nëpërmjet Esperantos, sepse ajo është një gjuhë e pasur dhe miqësore.

Në takimet ndërkombëtare Esperanto shërben si një gjuhë asnjëse, e barabartë, e pastër, qoftë kur bëhet fjala për takimet e OKB, UNESCO-, të tjera zyrtare, private, shkencore, biznesi, tregtare, fetare, vëllazërore, filantropike etj.

Cila është gjendja e Esperantos sot?

Sa njerëz e flasin Esperanton?

Këtë nuk e dimë me siguri. Vlerësimet shkojnë nga gjysmë milion në dhjetë milionë njerëz. Por dimë që ka grupe esperantistësh të organizuar në shoqata në të paktën 100 vende.

Sa njerëz e studiojnë Esperanton?

Përveç më shumë se 500 shkollave në 40 vende, llogariten rreth 40 mijë studentë, mijëra të tjerë e studiojnë atë individualisht dhe përmes internetit.

Sa radiostacione dhe kanale televizive japin emisione në Esperanto?

Shumë vende e bëjnë apo e kanë bërë këtë, përfshi Kinën, Çekinë, Zvicrën, Bullgarinë, Austrinë, Brazilin, Poloninë, Italinë, Vatikanin, Spanjën, Australinë< etj. Disa syresh kanë kaluar në internet.

Sa libra mësimorë dhe fjalorë ka në Esperanto?

Tashmë ekzistojnë tekste dhe fjalorë në më shumë se 40 gjuhë. Në Shqipëri kanë dalë katër libra mësimi dhe fjalorë dykahësh, edhe në formë elektronike.

Sa gazeta dhe revista dalin në Esperanto?

Ka më shumë se 100 syresh që dalin rregullisht. Në Shqipëri më parë dilte një revistë modeste kurse tani del çdo dy muaj një buletin dhjetëra faqesh në Esperanto në trajtë elektronike.

Sa libra në Esperanto kanë dalë deri tani?

Më shumë se 20 000. Këto janë përkthime nga gjuhët amtare, përfshi shumicën e kryeveprave botërore të gjinive të ndryshme, por edhe origjinale (novela, romane, drama, poezi)

Sa shoqata esperantiste ekzistojnë?

Përveç organizatës botërore me qendër në Rotterdam (Hollandë) dhe atyre rajonale, ka shoqata që bashkojnë specialistë të fushave të ndryshme (mjekësi, ingjinieri, art, histori, arkeologji, fe, etj).

Kongreset vjetore të esperantistëve

Çdo vit 2000-5000 esperantistë nga 40-70 vende të ndryshme mbledhen në kongresin botëror. Veç tij me dhjetëra kongrese e konferenca kombëtare, rajonale dhe të specialistëve organizohen në vende të ndryshme.

E ardhmja e Esperantos

Çdo njeri do ta mësojë Esperanton në shtëpi dhe në shkollë, si “gjuhë e dytë” dhe e lehtë ndërkombëtare.

Çdo njeri do ta përdorë atë për të folur, dëgjuar, shkruar dhe lexuar gjatë udhëtimeve nëpër botë.

Ndërkuptimi dhe bashkëveprimi i njerëzve në shkallë botërore do përshpejtohet dhe nxitet pa masë nga përdorimi i kësaj gjuhe asnjansë ndërkombëtare.

Ajo do ndihmojë për forcimin e paqes botërore përmes diskutimeve të lira ndërmjet kombësve të ndryshëm.

Pra

Mësoni Esperanton për të folur, lexuar dhe shkruar nëpër kurse, seminare apo në shtëpi vetë.

Bashkohuni me grupet esperantiste në mënyrë që ta praktikoni atë duke biseduar me të tjerët.

Shkruani në Esperanto njerëzve të huaj për t’i bërë ata miq dhe për të mësuar nga ta për vendin e jetën e tyre.

Udhëtoni në vende të tjera dhe merrni pjesë në kongrese dhe takime ndërkombëtare ku Esperanto është gjuha e komunikimit.

Bashkohuni me shoqatën e esperantistëve shqiptarë AEL (albanajesperantistoj@yahoo.com)dhe krijoni grupin tuaj të studentëve për t'u lidhur me shoqatat e huaja simotra. Tashmë ekziston në internet kursi i Esperantos për shqiptarët në adresën kursi-i-esperantos@yahoo.com

Ndihmoni të tjerët që ta mësojnë Esperanton, organizoni kurse në shkolla dhe në ndërmarrje.

Nxitini librarite vendore që të marrin e të shesin edhe letërsi në gjuhën Esperanto dhe nxitini shkollat dhe universitetet që të ngrenë kurse të përhershme të Esperantos.

Bardhyl Selimi, seksioni shqiptar i mësuesve esperantistë

bselimi@gmail.com

“Eksplodo” de artikoloj kaj intervjuoj okaze de la eldono en Esperanto de la albana renoma romano
“Hunda Haŭto” de Fatos Kongoli

(cxerpita el Nordhungaria revio de esperantoj)

La 18an de aprilo 2012 almenaŭ 10 el la albanaj tagĵurnaloj de la ĉefurbo kaj pluraj televizioj informis pri la solenaĵo okazinta en Akademio de Sciencoj por la eldono ankaŭ en Esperanto de la verko de ties membro Fatos Kongoli.

Ĉikaze ĉeestis kaj spegulis la eventon kelkdekoj da ĵurnalistoj.

Jen kelkaj titoloj aperintaj tagon poste sur la ĉefaj tagĵurnaloj:

Kongoli kaj Kadare en la rara lingvo Esperanto

Atestoj pri Esperanto en Albanio. Dokumento el la jaro 1922

Tomasz Chmielik: Kadare kiel Kafka, la kialoj de mia elekto por la verko de Kadare “Palaco de la sonĝoj”.

Fatos Kongoli: Miaj duboj pri Esperanto.

Bardhyl Selimi: Jarcento kun Esperanto en Albanio

Post Kongoli ankaŭ Kadare kaj Lleshanaku en la lingvo Esperanto

Fatos Kongoli: Mi surpriziĝis kiam oni proponis al mi la Esperantan Lingvon

La lingvo de Poŝtoj kaj Fervojoj

Bardhyl Selimi (Mezini): Ni estas tradukantaj ankaŭ Kadare-n en la lingvo Esperanto

Momentoj tuj post la fino de solenaĵo. Fone vidiĝas ankaŭ Chmielik kaj Fatos Kongoli

Kaj nun pli detale unu el la intervjuoj

Ĵurnalo Panorama, 18an de aprilo, 2012

Post “Skanderbeg” en la jaro 1929, en Esperanto la romano de Kongoli.

La romano “Hunda Haŭto” estas tradukita en 7 diversajn lingvojn, sed en Esperanto?!

Tamen tio okazis. Fatos Kongoli fariĝis la unua albana verkisto kiu estis tradukita en Esperanton, lingvo naskita danke al la deziro por servi kiel la komuna lingvo de la tuta mondo.

“Mi neniam imagis, ke iu el miaj verkoj tradukiĝus kaj eldoniĝus en la lingvo Esperanto. La iniciaton entreprenis la pola esperantisto Tomasz Chmielik, kiu estis leginta tion en la pola kaj helpe de albana esperantisto, Bardhyl Selimi, proponis al mi la tradukon, ĉar estis trovinta multon interesan en ĝi” - diris

hieraaŭ Kongoli en la renkontiĝo aranĝita okaze de prezentado de la tradukaĵo de lia romano "Hunda Haŭto", eldonita en la albana de "Toena".

Fatos Kongoli estas unu el la plej konataj eksterlande albanaj verkistoj. Liaj romanoj estas tradukitaj en multaj lingvoj. Kaj li daŭre verkas. Lastan aŭtunon li eldonis la romanon "Si-do-re-la".

Demandite ĉu li verkas novan romanon, li respondas: Romanoj ne povas eliri kiel la panbuloj el la panbakejo.

Sed nun lia plezuro plej lasta estas la eldono de la romano "Hunda Haŭto" en aparta lingvo, kiel Esperanto, kiu havas jam siajn adeptojn ankaŭ en Albanio.

La sekretario de la Albana Ligo de Esperantistaj Instruistoj, Bardhyl Selimi, kontribuinte en la tradukado de la romano de Kongoli, helpante la polan tradukiston Chmielik, rakontas al ni pri la nombro de esperantistoj en Albanio, pri la unua esperantisto nia, pri la klopodoj de la iama ministro de edukado Rexhep Mitrovica dum la jaroj 1920aj ks.

Kiom da esperantistoj estas en Albanio?

Ekde la jaro 1993 estas transpasintaj la lernokursojn 450 personoj. Multaj el ili estas jam studintaj eksterlande uzante Esperanton kiel laborlingvon, 20 el ili eĉ akiris bakalaŭrecon.

Ĉu tiu nombro estas tre malgranda?

Jes, tiel estas, se ni pripensas ke dum la jaroj 1920-aj la ministro de edukado, Rexhep Mitrovica, en la registaro de Xhaferr Ypi, iniciatis enkadre de kelkaj eŭropaj landoj por enkonduki Esperanton eĉ en la bazajn lernejojn, sed tiutempe la franca delegito vetois, opiniante ke la franca plu estos reganta.

Ekde la jaro 1929 estas eldonita la unua libro "Historio de Skanderbeg" originale en Esperanto de Cuk Simoni, dum en la jaro 1905 aperis la unua esperantisto Dom Lazer Shantoja.

Elstara esperantisto estis ankaŭ la unua albana kardinalo Mikel Koliqi, lia frato Vilhelm Kliqi, Mark Kakarriqi kaj Zef Kakarriqi kaj multaj aliaj personecoj, ekde la unuaj jaroj de la pasinta jarcento.

Do, se en la komenco de la lasta jarcento oni parolis pri personecoj hodiaŭ ŝajnas ke la intereso estas malpli granda, kial do?

Tio rimarkeblas ne nur en Albanio, sed ankaŭ en aliaj landoj kaj estas kompreneble pro problemoj renkotataj de esperantistoj. Plej multe temas pri la premo far grandpotencoj, aparte de tiuj angloparolantaj kaj pro konservatismo. La novaĵoj kaj nekonataĵoj malfacile alproprigiĝas.

Ni subtenas Espeanton, ĉar ĝi estas ankaŭ helpilo por eklerni la aliajn lingvojn. Se la gelernanto lernos dum 4 monatoj Esperanton, li akiros pli rapide kaj pli firme sciojn pri aliaj fremdlingvoj, kiel la angla, germane ks.

Alia faktoro estas la estonto de Europunio. Ĝi bezonas komunan lingvon, sed ankoraŭ oni ne konsentas pri iu nacia lingvo pro naciaj ĵaluzoj, dume Esperanto estas funkcia lingvo, pretpreta kaj parolata de 2 milionoj da homoj en 120 landoj de la mondo. Kial oni ne ĉirkaŭbraku ĝin?

Sed la lingvo kaŝas post si ankaŭ kulturon aŭ tradicion, kion do Esperanto ne havas.

Esperanto ne pretendas krei popolon en si mem, sed estas ia pontolingvo por helpi al homoj interkomunikiĝi kaj same protekti la naciajn lingvojn.

Kiam ni lernas fremdan lingvon, kune kun ĝi venas ankaŭ la kulturo de ties popolo al kiu ĝi apartenas. Nun multaj diversaj poploj "plendas" pro dominanteco de la angla, ĉar iliaj lingvoj estas damaĝigantaj pro misuzado de terminoj el la angla lingvo. Dum Esperanto ĝuste tion antaŭevitas.

Kie baziĝas Esperanto?

La duono de la vortoj estas jam internaciaj, tial vi komprenis multon el ili. Dum la cetera parto ne estas inventita, sed ĉerpita el apartaj lingvoj, ĝuste pli kurtaj, pli fonetikaj el la germane, slava, latina.

Certe granda parto elvenas el la latina, kiu estas la bazo de pluraj eŭropaj lingvoj, sed ĝi ne estas mem latina. Ĝi posedas tre simplan gramatikon kaj sistemon de sufiksoj kaj finaĵoj, per kiuj ĝi kreas novajn vortojn.

Do Esperanto apenaŭ estas nekonata lingvo, estas evidente kaj sen esceptoj.

Vi persone kiel kontaktiĝis kun Esperanto?

Mi kontaktiĝis kun Esperanto ekde la jaro 1961, kiam mi aĝis 16 jara. Ekzistis tiam kerno de esperantistoj en la Ministerio pri Konstruado kun konataj inĝenieroj, kiuj malfermis lernokursojn en universitato, ankaŭ en la domkulturo “Ali Kelmendi”.

Ĉu la reĝimo ne malpermesis tion?

La tiama registaro ne subtenis, sed ankaŭ ne malhelpis ĝin, ĉar ĝenerale albanoj ne havas fobion al la lingvoj. La totalisma reĝimo havis fobion al la homaj kontaktoj, fobion al la rilatoj kun la fremduloj, ĝi volis kontroli ĉiun ĉelon de la socio.

Mi sekvis lernokurson unufoje semajne, per malgranda broŝuro nomita “La Ŝlosilo de la lingvo”, dum nun estas multe de libroj kaj votaroj. Nur en interreto estas tiom da materialoj..

Ni revenu al la traduko de Kongoli, kiom malfacila estis ĝi?

Estis malfacila, sed Esperanto estas tre kapabla por trovi la ekvivalentajn vortojn, kio ne okazas en la naciaj lingvoj. La Ĉefan laboron faris Tomasz Chmielik kiu deziris kunfrontigi ĝin al la originalo en la albana kaj mi helpi lin pri tio. Ne estis simple traduki, sed pli facile ol en la aliaj lingvoj. Ĉiuj klasikaj verkoj, inkluzive la Biblion, Malnovan kaj Novan Testamenton estas jam tradukitaj tre fidele en Esperanton.

Espeanto ne estas plu eksperimenta lingvo, sed funkcianta.

Ĉu alvenos aliaj tradukoj?

Estas en proceso la traduko de “Palaco de sonĝoj” de Ismail Kadare KAJ same kompleta ciklo kun poeziaĵoj de Luljeta Lleshanaku kaj oni akiris permeson por traduki ankaŭ la romanon “La perdinto” de Fatos Kongoli.

(Enesperantigis Bardhyl Selimi – Pri la novaĵo informis Bardhyl Selimi, Germain Pirlot kaj Jolanta Kieres)

Noto pri la nova albana romano en Esperanto

Laŭ niaj informantoj ekde 1929 nun aperis unue nova esperantlingva traduko de albana romano. Kune kun la aŭtoro Fatos Kongoli unu grupo de poloj same partoprenis la festan aranĝaĵon. La pola esperantista grupo pasigis unu semajnon en Albanio, dum kio s-ino Jolanta Kieres tenis instruprezenton de la internacia lingvo Esperanto al aro de gestudentoj. La sukceso de la prezenta instruo Cseh-metoda

laŭ libro de Stano Marček, estis grandioza, plenigite la partoprenantojn per admiro kaj senlima ĝojo. La nun aperintran espwerantigitan romanon eblas aĉeti ĉe Libroservo de UEA: www.uea.org

Sur la unua bildo vi povas rigardi la kovrilpaĝon de la albana libro, kiel plakaton estanta sur muro de la albana Akademio de Sciencoj, sur la alia foto – kiun same s-ro Stanislaw Mandrak pretigis ĉefdelegito de Pollando – meze videblas la tradukinto Tomasz Chmielik, apud li (la senharulo) estas Fatos Kongoli, aliflanke videblas s-ro Bardhyl Selimi, kiu sendis al mi la priskribon de la evento en la Bulteno de Albanaj Esperantistoj, sur la sekva bildo vi povas rigardi bildon pri la intervjuo, sur la kvara videblas la polino s-ino Jolanta Kieres prezentita esperanto-studhoron al albanoj. Sur la pliaj bildoj vi povas rigardi la gestudentan aŭdiantaron de la lingvoinstruza horo, kaj grupojn de albanaj kaj polaj gesamideanoj en Tirana. (El Bulteno de Albanaj Esperantistoj alveninta la 25an de aprilo 2012-a).

S-ino Adri Pásztor

Esperanto estas kiel aŭtomobilo

Germain Pirlot <gepir.apro@pandora.be>

Lau mi, Esperanto estas vehiklo kiel estas aŭtomobilo; Esperanto vehiklas ideojn, kulturon, kaj aŭtomobilo vehiklas personojn, varojn. Ambau naskighis en la sama epoko : la unua libro de Esperanto estis eldonita en 1887 kaj la unua aŭtomobilo estis uzita sur vojo en 1883. Ambau estis konstruitaj per jam ekzistantaj materialoj kaj ambau senchese evoluas; la nunaj aŭto kaj Esperanto same malsimilas al tiuj de la 19-a jarcento.

Nu, kiam vi aĉetas aŭtomobilon, ĉu la vendisto parolas pri tiu inĝeniero, kiu konstruis la unuan en 1883? Ĉu vi mem informighas pri tiu persono? Tute ne ! Nur interesas vin la nuntempaj kvalitoj de tiu vehiklo, kiun vi intencas aĉeti. Same estu por lingvo; kiagrade eblas uzi ĝin por plej diversaj celoj. Sekve, lau mi, la historiaj anekdotoj tute ne interesas.

Pro tio, kiam persono, kun kiu mi parolas pri la lingvo, demandas "Kiu kreis Esperanton?", mi respondas per aliaj demandoj "Ĉu vi havas aŭtomobilon? Kiu konstrui la unuan?", substrekante ke tio estas detalo kaj ke multe pli gravas la nuntempaj efikecoj de tiuj vehikloj !

Kompreneble, poste mi donas la solvon : Zamenhof por Esperanto kaj la franca inĝeniero Edouard Delamare-Debouteville por la automobilo.

Konklude, ju pli estos da utilaj aplikadoj de Esperanto komercaj, sciencaj, profesiaj, turismaj, ..., des pli ghi allogos kaj farighos studinda lingvo.

Kore via,

Germain Pirlot

Artikoloj

Albanio – lando de kontrastoj

Serĉante en mia arkivo iujn informojn mi hazarde trovis intervjuon, faritan en 2003 de loka ĵurnalistino. Ŝi demandis min, interalie, pri nerealitaj revoj. “Viziti Albanion”, — estis la respondo. Mi naskiĝis en malgranda urbo en la Malsupra Silezio. Ĝin ekloĝis diversaj familioj, kiuj pro la ŝanĝo de la limoj post la Dua Mondmilito serĉis novajn eblecojn por vivi en paco: eĉ grekoj kaj albanoj, kaj ŝajnas al mi, ke precipe infanoj vivis tiam en harmonio partoprenante la saman bazan lernejon.

En 2012 Tomasz Chmielik tradukis al Esperanto la libron *Hunda haŭto* de la nuntempa albana verkisto Fatos Kongoli, kaj per komunaj fortoj de sponsoroj, interalie, de la alzasano Edmond Ludvig kaj de la Podlahia Libraro, ĝi estis eldonita en Bjalistoko. Tiu ĉi evento naskis la ideon vojaĝi al Albanio kaj renkontiĝi kun la aŭtoro. Poloj, latvino kaj svedo interkonsentis rete pri renkontiĝo en Tirano la 14an de aprilo.

En la flughaveno noktomeze atendis nin profesoro Bardhyl Selimi — loka organizanto de nia restado. La dua grupeto venis de Krakovo per buseto. Nia celo estis ne nur konatiĝi kun la lando, sed ankaŭ promocii Esperanton. 50-minuta televida intervjuo pri Esperanto farita kun ni estis spektibla en la tuta Albanio. Okazis renkontiĝoj en la Akademio de Sciencoj kaj en la Ministerio pri Kulturo, Sporto kaj Junularo, kaj prelego en la Tirana Universitato por studentoj de fremdlingvoj. Jola Kieres el Nowy Sącz instruis amuze Esperanton al gestudentoj uzante la metodon de Cseh; Bardhyl tuj kaptis okazon por skribi sur la tabulo la kontaktadresojn por venontaj kursanoj.

La plej grava momento estis la renkontiĝo kun la aŭtoro de la libro. Supozante, ke ĝi temas iomete pri lia biografio, mi atendis renkontiĝon kun iu frustrita donjuano, tamen ne... Modesta, ĉarma en interhomaj rilatoj, parolanta mallaŭte kaj ege kortuŝe, li multe impresis nin.

Okaze de la libroprezento ĉe la Akademio de Sciencoj renkontiĝis politikistoj, akademianoj, reprezentantoj de neregistaraj organizaĵoj, diplomatoj, esperantistoj kaj pluraj ĵurnalistoj. Mi admiris la facilecon, kun kiu Bardhyl Selimi tradukis simultane la paroladojn. Aplaudon vekis la informo, ke danke al la universala lingvo *Hunda haŭto* atingis Pollandon, Luksemburgion, Usonon, kaj

eĉ Madagaskaron. Tomasz havis okazon rakonti pri aliaj libroj de albanaj aŭtoroj tradukataj al Esperanto.

Kion devus fari Esperantistoj en via urbo por allogi reprezentantojn de sep televidstacioj, dek ĵurnalistojn el lokaj kaj landaj gazetoj, reprezentantojn de radioj? Ĉi-foje sufiĉis antaŭinformi pri renkontiĝo kun la fama verkisto, kies verko estas eldonita en lingvo rara kaj ekzotika, tamen parolata en 120 landoj. La vorto “Esperanto” estis unusola, kiun ni komprenis provante legi gazetojn en la sekva tago. Ni alportis 50 ekzemplerojn da *Hunda haŭto* en Esperanto por ricevi aŭtografajn de la aŭtoro.

Al ĉiuj eminentuloj ni enmanigis salutmesaĝon de la direktoro de la Podlahia Libraro en Esperanto en la formo de privata letero kaj po du libroj eldonitaj esperantlingve en Bjalistoko. Ili ĉiuj tuj provis legi!

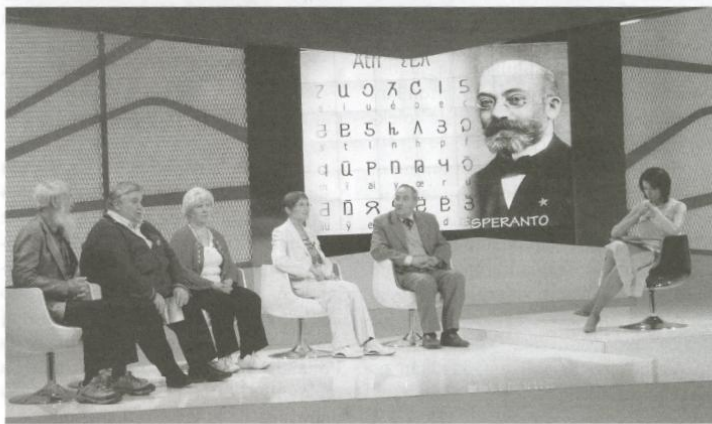
Albanio estas por mi mirinda lando de kontrastoj. Alia lingvo, alia mentalo. Mi supozis vidi rusan provincon, kaj ŝokis min supermodernaj domoj apud ruinigitaj dometoj. La malnova urbocentro de Tirano fakte ne ekzistas. Survoje al provinco tristigis nin skeletoj de iamaj fabrikoj, kiuj produktis uzante la rusan aŭ la ĉinan teknologiojn kaj nun estas fermitaj pro manko de mendoj. En modernaj vendejoj nur la lingvo de prezslipoj montras en kiu lando vi estas, ĉar produktoj estas vere internaciaj. Ĉu vi povas imagi mil parojn da uzitaj ŝuoj pendantaj sur la palisetaro uzata kiel ekspozicio? Eĉ tian vendejon mi vidis en Tirano. Sciante, ke en Albanio 25% de la landa produktado donas agrokulturo mi esperis viziti subĉielajn bazarojn plenajn

de nutraĵo kaj orientaj dolĉaĵoj. Bedaŭrinde, oni vendis tie nur uzitajn aŭ ĉinajn vestaĵojn.

Shaban Hasani — nia gvidanto dum turismaj ekskursoj — rakontis, ke multaj albanaj familioj havas eksterlande sian reprezentanton, kiu forveturis por mallege labori kaj sendi monon al la patrujo. Pri la terura tempo de la regado de Enver Hoxha rakontas ekspozicio en la Historia Muzeo de Tirano. Tio jam pasis, kaj albanoj denove vekigas sen timo. De la 7a horo matene kafejoj jam estas plenaj de viroj, kiuj trinkante ege fortan kafon pritraktas aferojn. Promenante laŭlonge de la plaĝo en Durres oni admiras modernajn ripozdomojn kaj blujn basenojn kun kristala akvo por malgrandaj infanoj. Apude estis videbla truo de iu konduktubaro, per kiu ripozdomo (?) elfluigas malpurajn akvojn en la maron. Sur multaj tegmentoj de altaj kaj malaltaj domoj estas grandegaj ujoj por kolekti akvon, ĉar en diversaj kvartaloj de Tirano kaj en aliaj urboj ĝi estas porciumata.

En la universitato mi vidis ordeman, bone vestitan junularon, sed surstrate videblaj estis modestaj homoj: nek elegantuloj, nek mizeruloj. Plaĉis al mi, ke viroj ĉiam ŝajnas esti freŝrazitaj kaj havas kurte tonditajn harojn. Ĉiuj aspektis pacemaj kaj paciencaj: ili ridetis al ni, kiam ni provis interkompreniĝi. Mi esperas reveni Albanion post kelkaj jaroj por vidi tion, kion mi ne sukcesis vidi dum la kelktaga restado. Espereble nia alveno helpis al lokaj esperantistoj varbi por Esperanto junularon kion ni el la tuta koro deziris al niaj ĉarmaj gastigantoj adiaŭante ilin.

Elżbieta Karczewska

Tirano: La televida programo pri Esperanto.

Mia amiko Spegulo

Preskaŭ en ĉiu domo troviĝas spegulo, kiu estas tre utila objekto. Kelkaj uzas ĝin malofte, la aliaj - plurfoje dum la tago tre diverscele. Kelkaj deziras vidi en ĝi ĉiujn detalojn, do ili bezonas spegulojn, kiuj pligrandigas.

Sed okazas inverse. Mi konvinkiĝis pri tio iufoje, kiam mi hazarde, bonintence purigis la surfacon de iu spegulo, en kiu mi preskaŭ ne kapablis min vidi. Ĝia tiam malpli ol 50-jaraĝa posedantino post tiu mia misago klarigis al mi, ke ŝi ĝuste tian, ne tro puran, kutimas uzi.

Mi nur volas mencii, ke malgraŭ sia nuna aĝo de pli ol 70 jaroj ŝi plu aspektas tre ĉarme kaj bele. Tamen temis pri tio, ke ŝi ne deziris vidi siajn imagitajn mankojn.

Ĝenerale oni povas konstati, ke ekzistas du specoj de resentoj, kiuj aperas dum la kontakto kun tiu ĉi helpilo, nome kelkaj ŝatas, dum la aliaj malŝatas sian bildon en ĝi.

Oni diras: "La spegulo montros al vi la veron". Ĉu efektive? Certe jes. Tamen bonvolu rimarki, ke ĝuste vi, kiu alrigardas tien, kreas vian propran opinion pri tio, kion vi vidas. Do plej ofte via spegulo diras al vi, kion vi pensas pri vi mem.

Interese, pri kio vi pensas rigardante vin tuj post via ellitiĝo? Estus bone, se komence de la tago vi dirus al vi ekzemple "ho, kiel bela nova tago estas hodiaŭ" aŭ "saluton, mi ŝatas vin" kaj sincere ridetu al vi.

Ĉu vi bonvenigas vin tiamaniere? Se vi ne tro ŝatas la ulon en la spegulo, eble valoras iom laboradi pri via pensmaniero pri vi mem.

Eble iu demandos min: pro kio mi esperu sukceson, prosperon, bonŝancon? Tiam mi simple respondos: kaj kial ne? Kie estas skribite, ke malsukceso, malprospero aŭ malbonŝanco estas nia destino? Bonvolu montri al mi, kie? Kaj mi, kaj vi - estas ĉefoj de niaj pensoj. Estas via kapo kaj viaj pensoj, ĉu vi volas aŭ ne!

Sed ni revenu al nia respegulo, kiu fakte estas iom falsa, ĉar nian maldekstran flankon ni vidas en ĝi dekstre. Pro tio niaj fotoj iomete mirigas nin, ĉar ili montras nin tiel, kiel vidas nin la aliaj. Kiam mi rigardas min, mi plej ofte ridetas. Kial? Mia aspekto estas ridinda.

Ridi pro mia propra aspekto, kiun mi neniel povas ŝanĝi, estas por mi sufiĉe amuza. Mi ŝategas fari diversajn mienojn al mi. Fakte mi opinias min strangulo kaj malbelulo. Ĉu tia opinio pri mi mem iel malhelpas al mi? Tute ne.

Mi hodiaŭ klopodas esti mia propra amiko, akcepti mian aspekton kaj danke al tio mi bone sentas min. Kiam mi diras al mia edzino: "rigardu, kiel malbela mi estas", ŝi certigas min, ke ne gravas, ĉar mi plaĉas al ŝi, kio verdire kontentigas min.

Neniu ja revenigos al ni harojn, kiujn ni perdis. Oni eventuale povas kolorigi sian grizeton, sed mi opinias tion iom nenatura. Des pli ke, kelkaj virinoj ŝatas komenciĝantan griziĝon ĉe plenkreskaj

viroj. Simile superflua mi trovas klopodojn de kelkaj viroj forigi sulkojn sur sia haŭto pere de iuj kosmetikaĵoj. Dum la uzado de ordinara grasiga haŭtpomado estas ja kompreneblaĵo. Tamen se iu el vi, ĝentlemanoj, deziras uzi iujn plibeligaĵojn, mi havas nenion kontraŭ tio.

Kelkaj finaj ĉespegulaj konsiloj por kelkaj el vi. Se vi estas juna, ne ĉagreniĝu pro iu nova akno sur via vango, pro tro granda nazo aŭ oreloj, aŭ pro tio, ke vi portas okulvitrojn. Vi estas tutcerte sufiĉe bela por ekplaĉi al iu knabo aŭ knabino. Vi nur bezonas iom pli da memfido.

Se via junaĝo jam pasis, des pli ne zorgu pri via aspekto, kiu ja devas ŝanĝiĝi laŭ via aĝo. Akceptu ĝin kun rideto sur la vizaĝo, ĉar nur tiam vi bone vin fartos. Kaj absolute ĉiu devus memori, ke rideto estas magio! Komencu praktiki rideti al vi en la spegulo. Ridetado bonsentigas! Via spegulo estas via helpanto, kiu permesas rigardi en la okulojn de via plej granda amiko kaj eventuale iom plibonigi ties belan aspekton.

Ĉiu el ni bezonas optimismon, kiu ja terure mankas ekzemple en televido aŭ en gazetaro, ĉu ne? Kaj ni ja estas homoj de espero. Ĉiumatene diru al vi: "hodiaŭ estas nova tago plena de novaj ŝancoj!" Kaj tutcerte ĉi tiel estos.

Pro la fakto ke mi dum mia profesia vivo estis eksportkomercisto kaj en tiu metio havis komercajn kontaktojn al ĉiuj kontinentoj, la temoj kiujn mi pritraktas ĉi tie en la Esperanta Retradio prilumigas ekonomiajn kaj komercajn problemojn el plej diversaj mondopartoj.

Antaŭ nelonge ekzemple mi parolis pri oranĝa suko kiu unuflanke estas ĉiutaga trinkaĵo por multaj homoj kaj aliflanke estas eksportprodukto kiu venas ĉefe el Brazilo. Tiun merkaton regas tri komercaj firmaoj kiuj el tiuj negocoj verŝajne tiras grandajn profitojn, ĉar ili kune estas en situacio simila al monopolo. Monopola aŭ kvazaŭmonopola situacio estas en merkata ekonomio io nenormala, sed kutime la altajprofitoj de la monopolistoj spronas konkurantojn ankaŭ partopreni en tiu profitodona ekonomia aktiveco.

Monopola situacio ofertas ŝancojn al malpli grandaj partoprenantoj en la merkato disvolvi la proprajn negocojn. Laŭ mi en la konkreta kazo de la produktado de oranĝoj en kreskanta merkato, lando kiel Grekio kiu suferas sub ekonomia kaj socia krizo, per la plantado de pli da oranĝoj kaj la starigo de prilaboraj fabrikoj por produkti sukokoncentraĵon, povas plibonigi sian ekonomian kaj socian situacion.

Grekio ja estas lando kun multe da sunradiado kio kaj akcelas la plantadon ĝuste de fruktoj kiel oranĝoj kaj citronoj kaj ebligas ekonomian utiligon de sunenergio por ekzemple forvaporigi akvon el oranĝa suko. Ĉiu lando havas siajn ekonomiajn fontojn:

- Grekio unuflanke havas belegan pejzaĝon kaj multajn insulojn kiuj estas tre allogaj por tie pasigi feriosemajnojn. Ĝi havas ankaŭ grandegan agrikulturan potencialon ekz. por olivoj. Oleo ja jam estas energi-koncentraĵo. Kaj la sunenergio povas laŭbezone esti ankaŭ utiligata por sensaligi marakvon kaj tiel provizi la necesan akvon dum senpluvaj periodoj.

- Germanio aliflanke ne havas tiom da naturaj riĉaĵoj, sed la homoj tie estas tre laboremaj kaj precipe tre kunlaboremaj. En regionoj kie la socia vivo floras, tie ankaŭ la ekonomio estas forta. Kaj la spino de la germana ekonomio ne estas iuj grandaj monopolistoj, sed multege da mezgrandaj - ofte familiaj - entreprenoj.

En Grekio ekzemple tio mankas. Tie politikon kaj ekonomion regas kelkaj familiaj klanoj, dum en lapopolo estas nur malmulte da solidareco kaj harmonio. Kio kaj kiu kulpas? Estas certe historiaj eventoj kiuj trafis la grekojn kaj malhelpis ilin bone socie kunkreskadi. Sed la historio ne povas regi ĉion kaj ĉiam. La homoj povas preni sian sorton en proprajn manojn. Espereble la nova parlamento respegulos novan situacion de preteco al reformoj. La civitanoj devos kuniĝi por aboli la monopolojn. Tamen maldekstraj receptoj ne kondukos al sukceso. Ŝtataj monopoloj estas same malbonaj kiel privataj. La ekonomio disvolviĝos laŭ la principo de konkurenco.

Alosio Sartorato

Rememorante amikon Jacques Tuinder

Jam ekde unu jaro (la 18-an de junio), ne plu vivas Jacques Tuinder, elstara esperantisto, estro de bonfara vastekonata organizaĵo EVIDENTE, social laboristo kaj politika aktivisto ĉe Amnistio Internacia, ekumena militanto, bonega edzo kaj patro, modesta kaj honesta amiko de centoj kaj miloj homoj tra la mondo.

Mi ekkonatiĝis kun li en la maloportuna jaro 1997 por Albanio¹, sed li estis alveninta unuafoje ĉi tie jaron antaŭe, danke al amikeco kun alia esperantisto albana el Shkoder, samideanon Zef Mjeda, eksa Honora Membro de UEA.

Li akompaniĝis de albana Mandelo, s-ro Osman Kazazi, pasiginta 45 jarojn en la prizonoj kaj largoj komunistaj. Jacques kaj ties kunlaborantoj nederlandaj eĉ trankoktadis en la hejmo de Osman, ie apud la granda bulvaro kaj urbocentro de Tirana. Kune ni vizitis en Shkoder la familion de Mjeda, kiun tiun tempon trafis apopleksio kaj apenaŭ povis leviĝi kaj babili. Zef kaj sia edzino Anjeza estis vizitinta antaŭe Nederlandon (Landon de mirakloj- kiel sin esprimis Zef mem) kie, helpe de Jacques, Anjeze estis operaciiginta pro katarakto.

¹ Pro tiel nomataj Ponzaj piramidoj la ŝtato kolapsis kaj oni bezonis la intervenon de 6500 fremdaj NATO-trupoj por stabiligi la situacion

En la blindulejo de Tirana

La bonfara fondacio de Jacques, nomata "Evidente" (nederlande Zienderogen) helpadis longajn jarojn kromalie la Tutnacion Instituton de la Blindaj Infanoj, kie estis investite sufiĉe multe. Pro tio, en la jaro 2006 la prezidento de Respubliko honorigis lin per "Medalo de Honoro", kio ege ĝojigis Jacques-n kaj siajn kunlaborantojn.

Medalo de Honoro ricevita de Jacques

Inter ĉi lastaj estis ankaŭ Paul Lyef, optikisto vizitinta Albanio pli ol 30 fojojn ene de kelkaj jaroj, helpante per vizitoj kaj okulvitroj centojn da homoj ĉi tie. Estis ankaŭ sinjoro Hans Baumann kiu alportis en la Instituto envorte tutan Brajlan presejon kaj paperon per kio oni ekeldonis librojn kaj aliajn instruilojn por la blindaj gelernantoj. Estis ankaŭ inĝenieroj kiuj helpis por rekonstrui la lernejon, la dormejon, la muzikejon ka. kaj instali hejtadon kaj akvoprovizadon en la Instituto.

Du kunlaborantoj de la Instituto trejniĝis tri semajnojn en Nederlando por bontenadi la presejon. La projektoj estis pli ambiciaj: krei ene de Instituto centron de trejnado de instruistoj el la tuta lando kiuj havis en siaj klasejoj ankaŭ blindulojn.

Kune kun Jacques, pluraj eminentaj oftalmologoj kaj optikistoj vizitis la malriĉajn regionojn (en la kamparo) kaj neglektatajn instituciojn (prizonoj ks) ofertante sanhelpon al ties homoj. Ie en la nordo de la lando stariĝis ankaŭ domo por la mortontoj. Jacques alportis sanigilaron kaj necesajn ekipaĵojn ankaŭ al poliklinikoj de la urbo.

La kunlaborado daŭras ankaŭ hodiaŭ far la novaj gvidantoj de la fondacio.

Grava aspekto estis ankaŭ la subteno por la enlanda Esperanto-movado. En la Instituto mem kelkaj jaroj funkciadis la lernokurso de Esperanto. Jacques eĉ sponsoris la partoprenon de grupeto el Instituto al la UK Florencio 2006 kaj UK Roterdamo, 2008.

Mi korespondis kun Jacques kaj interŝanĝis kun li opiniojn pri diversaj temoj. Li rakontis pri sia agado en aliaj landoj kaj kontinentoj, kio ege ravigis min. Iutage, dum lia vizito ĉe mi, Jacques esprimis sian maltrankvilon pri la sorto de pluraj geknaboj jam adaptitaj de li en Maroko, Rumanio ka. Kio okazos al ili post mia morto- li diris malespere.

Iel mi komparis lin kun la nia granda virino, Patrino Tereza. Tiel sindonema, senlaca kaj persistema Jacques montris sin dum almenaŭ 45 jaroj de sia laboro surkampe de sociaj aferoj kaj fondacio Evidente.

Shaban Hasani

Intervjuoj

kun la sinjoro Syrja Xhela,

direktoro pri kulturo ĉe la tutmonda sidejo de Bektaŝioj en Tirana

Sinjoro Syrja Xhela en sia oficejo

Demando: Saluton, ĉu vi povas diri ion pri la historio de beктаŝismo ĝenerale kaj tiu en Albanio?

Syrja Xhela: Bektaŝismo ekaperis 800 jarojn antaŭe kiel ĉiuj ceteraj islamaj tarikatoj, aŭ sektoj, ĝi nomiĝis tiel laŭ la nomo de la ties fondinto, Haxhi (Hadĵi) Bektash Veliu. Ĉi lasta naskiĝis en Nishabur de Persio kaj ekde infanaĝo edukiĝis de grandaj iranaj mistikuloj.

La beктаŝismo bazigas sian doktrinon en misticismo aŭ tesavuf. En la islama mondo de antaŭ 800 jaroj, la misticismo tutegalis al la animpuriĝado el memoj kaj materiaj ekzistaĵoj, por ke oni proksimiĝu al la atento de Kreinto. La iamaj mistikuloj, sin bazigis en la sentenco: “ Min apenaŭ ampleksigas nek la ĉielo nek la tero. Min ampleksigas nur la koro de la obeema kredanto”.

Kvankam tiu doktrino aperis en Persio, Haxhi Bektaŝ disvolvis sian agadon religian en la provinco de Karayjyk en la azia Turkio. Hodiaŭ la loko nomiĝas Haxhi Bektaŝ ĉar tie troviĝas la muzeo kun lia tombo.

La beктаŝian kredon alportis en Albanio la derviŝoj de Haxhi Bektaŝ, ekde la 13-an jarcento.

En la jaro 1925 la parlamento de Turkio voĉdonis por la fermiĝo de tekeoj, tarikatoj kaj tyrboj. Ekde tiu tempo, la Monda Centro Bektaŝia, troviĝas en Tirana.

Demando: Kio rilate la preĝojn dumtage, monato kaj jaro?

Syrja Xhela: La beктаŝiaj kredantoj estas ege toleremaj rilate la preĝojn. Ilia doktrino baziĝas sur Kurano, sur la rekomendoj de profeto Muhamed samkiel sur la lecionoj de 12 imamoj. Ilia preĝado, plejparte okazas dufoje tage, je la tagiĝo kaj je la krepusko. Okaze de diversaj religiaj festotagoj aŭ grandaj eventoj, la nombro de la preĝoj malpligrandiĝas.

Demando: Ĉu vi disponas pri lernejoj, seminariejoj?

Syrja Xhelaj: Ni ne disponas nunpurnun pri lernejoj kaj seminariejoj. Tamen por la klerikuloj funkciadas diversaj kvalifikigaj kursoj sur religia kampo, laŭ iu interna regularo. La beктаŝia literaturo disponas pri riĉa fonduso. Kvankam en la jaroj 1967- 1990 la religia praktiko estis laŭleĝe malpermesita kaj multaj raraj libroj kaj tutaj bibliotekoj bruliĝis, aŭ misuziĝis, postrestis miloj da ties ekzempleroj konservitaj en la arkivoj de la albana ŝtato. Plimulto el ili estas skribite en la persa, araba aŭ osmana, tial ili apenaŭ interesigas la hodiaŭan generacion de la kredantoj.

Demando: Ĉu vi starigis asociojn de volontuloj, de bonfarantoj, spitalojn?

Syrja Xhelaj: Ni ne disponas pri tiaj asocioj. Sed mem la maniero de organizado kaj funkciado de tekeoj sugestas al vi pri tia spirito. Dum la jarcentoj la tekeoj estas starigitaj en la montaro, for de la urbaj centroj. Ne nur la beктаŝiaj kredantoj sed ankaŭ gastoj el la ceteraj kredoj, estas trovintaj en tiuj tekeoj, je ĉeesto de beктаŝia patraro, panon, hejton kaj spiritan trankvilon. Laŭ la tradiciaj reguloj, en la tekeoj neniam kaj de neniu oni postulas rekompenco por la servo al la tranoktontoj.

Demando: Ĉu oni organizas pilgrimojn en sanktajn lokojn?

Syrja Xhela: Ĉiu beктаŝia tekeo, havas difinitan propran tagon, laŭ kalendaro de la Sankta Sidejo. Ĝenerale tie venadas la kredantoj loĝantaj pli proksime aŭ je familiaj aŭ spiritaj rilatoj al tiu tekeo.

Estas cetere konataj la pilgrimadoj en la tekeon de Sari Salltek en Kruja; en la tekeon de Frashër kaj Bubës, en Përmet; en la tekeon de Zall de Gjirrokastër; en la tekeon "Reshat Dede Baba" en Saranda; en la tekeon de Kuzum Baba en Vlora; en la tekeon de Bllaca en Dibra; en la tekeon de Gjakova, ka.

Tekeo en Tirana

Se ni prikonsideras amasan pilgrimadon, ni devas mencii nepre la pilgrimadon en la monton de Tomorr, en la tombon kenotafa de Abaz Aliu. (la alteco de tiu montopino super la marnivelo atingas ĝis 2417 metrojn).

La tago de tiu pilgrimado varias de 20-25-an de aŭgusto kaj la nombro de pilgrimantoj atingas ĝis 120 000. Ili venadas ne nur el Albanio mem, sed ankaŭ el Montenegro, Kosovo, Makedonio kaj aliaj landoj kie ekzistas albana diasporo.

Demando: Kia estas la hierarkio de via komunumo?

Syrja Xhela: La bektaŝia religia komunumo estas organizita surbaze de tekeo. La praktikantoj de tiu eklezio, partoprenas en ĉiu solenaĵo religia kaj diversaj festotagoj. Se la bektaŝia kredanto transferiĝas, li sin aligas al la plej proksima tekeo de la nova loĝloko.

La religia hierarkio havas jenan skemon: En Tirana troviĝas la Sankta Sidejo. Laŭstatute, ĝi estas ankaŭ la sidejo de la Monda Ĉefavo Bektaŝia.

La sidejo de la Ĉefavejo beктаšia en Tirana

Post la Sankta Sidejo laŭŝtupe sekvas la avejoj bekataŝiaj, ĉekape unu beктаšia avo kaj post ili sekvas la patrejoj, kie povas ekzisti Patro aŭ beктаشيا derviŝo.

Kiuj ajn rilato inter la patrejoj kaj avejoj estas regulita konforme al la statuto aprobite de la Monda Bektaŝia Kunveno.

Demando: Ĉu ekzistas aparta organiziĝo por la virinoj beктаŝiaj?

Syrja Xhela: La virinoj ĉe ni ĝuas la samajn religiajn rajtojn kiel la viroj. Neniam ili kovris sin per kaptuko aŭ vualo kaj historie, ili ĉeestis preter iliaj edzoj dum ĉiuj specoj de ekzercado de la religiaj ritoj.. Ankaŭ infanoj fariĝas parto de la diversaj aktivecoj en la tekeoj, sed ili ekzercas siajn rajtojn en religia partoprenado, nur post kiam ili atingas la 16-jariĝon.

Dankon!

Syrja Xhela: Ne dankinde, vi estas ĉiam bonvena!

Nehat Sokoli

Intervjuo de Bardhyl Selimi

kun sinjoro Agron Hoxha,

direktoro por rilatoj kun publiko ĉe Komitato de la Tatalbana Islama Komunumo²

S-ro Agron Hoxha, direktoro pri rilatoj kun la publiko

Demando: Saluton, ĉu vi povas diri ion pri la historio de organiziĝo de la Albana Islama Komunumo?

Agron Hoxha: 100 jarojn antaŭe, okaze de Proklamiĝo de Sendependeco de Albanio la 28-an novembron 1912, salutparolis ankaŭ la unua ĉefmuftio de nia lando, sinjoro H. Vehbi Dibra (Agolli) organizonta nian Musliman Komunumon maje 1913.

² En Albanio agadas ĉefe kvar religiaj komunumoj: Islama (sunita) komunumo), Bektaŝia komunumo, Katolika Komunumo kaj Ortodoksa komunumo

En la jaro 1916 oni konstituigis La Altan Juĝejon (Konsilion) de Ŝeriato kaj lanĉis sian Statuton el 43 nenoj, komplete formiĝonta en la jaro 1923, en la Unua Muslima enlanda Kongreso.

En la jaro 1924 fondiĝis la unua Alta Medreseo en Tirana.

Postmilite, komunistoj klopodis per ĉiuj siaj fortoj limigi kaj definitive haltigi kiun ajn religian aktivecon. Tiel el la jaro 1967 ĝis la jaro 1990 ĉiuj moskeoj kaj la ceteraj muslimaj institucioj fermiĝis, detruigis aŭ aliciele uziĝis.

La 16-a de novembro 1990 notis la reviviĝon de la islama religio enlande kiam ĉe la Plomba Moskeo (kultura monumento, la sola el 36 moskeoj de Shkoder postrestinta) ariĝis miloj de kredantoj kiuj partoprenis la Alvokon de Ezano kaj Vendredan Preĝadon.

La Plomba Moskeo

Samtage, tie refondiĝis la Albana Islama Komunumo centre en Shkoder. En la jaro 1991 en Tirana oni okazigis la Islaman Kunvenon, aprobonta la statuton kaj elektonta koncernajn gvidantajn organojn.

Demando: Kiel oni aranĝas la preĝojn dum la semajno, monato kaj jaro?

Agron Hoxha: Krom individue hejme en la kvartalaj moskeoj aparte vendrede ĉirkaŭ la 13 venadas kreduloj por preĝi. Ili povas veni tie ankaŭ dum la semajno, ĉar la moskeoj estas malfermitaj longajn horojn.

Du monatoj antaŭ Ramadan³ kaj aparte dum Ramadan la preĝoj estas pli intensaj kaj kolektivaj en la moskeoj, kie oni ĉi kaze prelegas pri diversaj temoj je intereso religia. Menciindas la preĝoj okaze de du grandaj festotagoj: Granda Bajramo kaj Kurban Bajramo.

Demando: Kio rilate la seminarioj, lernejoj kaj bibliotekoj?

Agron Hoxha: Ĉe Albana Islama Komunumo en Tirana oni aranĝas de fojo al fojo seminariojn du-tritagajn kie estas invititaj imamoj kaj muftioj el diversaj distriktoj por pritrakti kun ili certajn temojn. Ekzemple pri iliaj rilatoj al la publiko, pri la parolmaniero dum la predikado ks. Ĉi kaze oni utiligas la servojn de spertuloj el diversaj universitatoj enlandaj kaj fremdaj.

En la lando ekzistas jam 9 mezlernejoj el kiuj tri inkludas ankaŭ la elementan lernejojn, ĉiuj funkcias laŭ ŝtataj programoj kaj estas licenciitaj de ministerio pri edukado. Entute estas en ili 3000 gestudentoj.

³ Ramadan estas nomata la monato kiam oni fastas de frumateno ĝis vespero, inkluzive la akvotrinkon.

La domo de la sidejo de la Albana Islama Komunumo

La lernejoj administriĝas de direktorejo pri edukado ĉe Albana Islama Komunumo kaj havas ankaŭ studentan domon.

La instruproceso estiĝas en la albana lingvo kaj en kelkaj lernejoj ankaŭ en la angla. Preter la sciencaj kaj religiaj studobjektoj, oni instruas ankaŭ la araban kaj la turkan. Ĉirkaŭ 98 % de la abiturientoj plustudas en la altaj lernejoj.

En la akademia jaro 2011-2012 komencis sian vivon la unua islama universitato en Tirana nomata "Beder" licenciita de la ŝtato, kies diplomoj estas ekvivalentaj al la ceteraj licenciitaj de ŝtato universitatoj. Krom teologia fakultato tie oni studas ankaŭ pri juro, komunikado, fremdlingvoj ka. La universitato posedas ankaŭ kelkajn esplorcentrojn kiel tiun pri la Interreligia Dialogo, tiun pri Bektaŝiaj Studoj, tiun pri la Albana Lingvo kaj Beletro ka.

La domo de universitata Nova Luno Beder

Plej granda biblioteko estas je la dispo de tiu universitato, ekspektante ke ĝis la jarfino 2012 la nombro de la libroj atingu 100 000.

Ĉiuj aliaj mezlernejoj disponas pri siaj bibliotekoj modestaj, same en la centra oficejo de Islama Komunumo kaj parte ĉe la moskeoj mem.

Nia komunumo kunlaboras kun la neregistara Instituto de la Pensado kaj Civilizo Islama en Tirana kiu vaste agadas surkampe de teologio, edukado, eldonado kaj konferencoj je diversaj temaro. Ĝi disponas ankaŭ grandan bibliotekon.

Demando: Ĉu vi gvidas spitalojn, volontulajn asociojn, bonfarajn fondusojn?

Agron Hoxha: Ne, ni ankoraŭ ne kapablas starigi spitalojn. Sed okaze de naturaj katastrofoj kiel tertremoj, inundoj, troneĝado ktp ni helpas notinde. Ekzemple lastan severan vintron tutaj regionoj norde de la lando izoliĝis pro la neĝo. Ni kolektis varojn je valoro 200 000 eŭrojn kaj disdonis tiujn al la suferintaj familioj tie. Same antaŭ du jaroj okaze de fortaj inundoj en la regiono de Shkoder. Ni kunlaboras kun fremdaj bonfaraj fondusoj kiel estas tiuj de Qatar aganta delonge enlande por provizi la povrajn familiojn per nutrado, por certigi stipendiojn al orfoj ktp.

Demando: Kia estas la religia geografio, ĉu ekzistas sanktaj lokoj enlande, ĉu oni praktikas pilgrimojn?

Agron Hoxha: Laŭ la tutlanda censo antaŭ kelkaj monatoj rezultiĝas ke daŭre la muslimoj plimultas en Albanio. Ekz. en la distrikto de Diber nordoriente 92 % de la mem deklaritoj rezultiĝis muslimoj. Simile okazis en aliaj distriktoj, de nordoriento, meza kaj suda Albanio. Sude ekzistas notinda nombro da ŝiitoj (bektaŝioj). Ni organizas karavanojn de pilgrimintoj al Makao.

Por ni, sunitoj, la sola sankta loko estas Makao. Do, enlande ne ekzistas alia sankta loko. Por bektaŝioj jes.

Demando: Kiel estas organizita via religia komunumo, kia estas ties hierarkio?

Agron Hoxha: Preskaŭ ĉiuj urbokvartaloj kaj vilaĝoj havas sian moskeon (entute 660 moskeoj) estrata de imamo. Ekzistas 6 regionoj en la lando –muftiejoj-estrataj de muftioj kiuj administras en sia regiono tutajn tieajn moskeojn.

La Albana Islama Komunumo elektas sian Ĝeneralan Konsilion kun tri estroj (pri Edukado, Kontrolo kaj Alvokoj) kiu siaflanke elektas la Plenumkomitaton kun la prezidanto, du vicprezidantoj kaj kancelieron. Ene de komitato estas kelkaj direktorejoj: pri edukado, posedaĵoj, kulturo, pres-medio, homfontoj, akvokoj, financoj, fremdaj rilatoj. Komitato sin ligas kun muftioj kaj ties muftiejoj.

Dr. Selim Muça, prezidanto de la albana myslima komunumo

Menciindas ke en ĉi komitato ekzistas la oficejo pri interreligia dialogo, unika por religiaj institucioj de Albanio.

Demando: Ĉu ekzistas ia organiziteco por virinoj?

Agron Hoxha: En la komitata sidejo estas aparta oficejo por la islama virino. Ĝi organizas diversaj aktivecojn religiajn, kulturajn kaj artismajn je utilo kaj intereso de virinoj.

Oni okazigas religiajn prelegojn por virinoj kaj knabinoj, strebantaj vigligi la kulturan vivon kaj plivastigi iliajn religiajn sciojn.

Same kunlabore kun la aliaj religiaj kaj ŝtataj institucioj aŭ neprofitdonaj organizaĵoj enlandaj kaj fremdaj oni disvolvas projektojn kaj agadojn fokusiĝantaj en la rolo kaj influo de la virinoj en familio kaj socio.

Demando: Kiel organiziĝas la infanoj, ĉu ekzistas por ili someraj tendaroj?

Agron Hoxha: Ni estas starigintaj intensajn kursojn ĉe moskeoj aŭ niaj kulturcentroj. La kursejoj administriĝas de muftinejoj koncernaj. Tie oni instruas Koranon, ties komentadon, la araban, kredon ka.

La kursoj estas periodikaj kaj aparte dum la someraj ferioj, por ĉiuj aĝo-grupoj.

Dum la ferioj oni starigas ankaŭ tendarojn en diversaj urboj kunlabore kun la islamaj fondacioj agantaj delonge en lande sur la kultura kaj humanitara kampo.

Ĉiam oni strebas la nacian kaj religian edukiĝon de infanoj.

Dankon!

Agron Hoxha: ne dankinde. Estis plezuro por mi!

Rita Permeti

Informaĵoj

INTERNACIA SIMPOZIO "APLIKO DE ESPERANTO EN LA PROFESIA AGADO" /AEPA-2012/

/Karlovo-Sopot 15-22.06.2012/

En Karlovo-Sopot okazis la IV-a Internacia Simpozio "Apliko de Esperanto en la profesia agado 'AEPA-2012/15-22.06.2012/

Organizantoj de la Simpozio estis Bulgara E- Asocio, AIS-

Bulgario, Internacia Universitato Karlovo, TOLE kaj la Regiona Estraro de laneesperantista faka asocio-Scienc – teknika Asocio en Bulgario. Altaj protektantoj de la Simpozio estis D-ro Emil Kabaivanov- Urbestro de komunumo Karlovo kaj Veselin Ličev- Urbestro de komunumo Sopot.

Oficialaj lingvoj de la Simpozio estis Esperanto kaj bulgara, sed laborlingvoj-la naciaj lingvoj de la partoprenintoj, kiuj ne estas esperantistoj. Kun la certigita rekta traduko nacia lingvo-Esperanto- nacia lingvo, ĉiu partopreninto, kiu ne estas esperantisto havis la eblecon prelegi kaj partopreni la diskutojn. La eminenta bulgara esperantisto ing. Nikolaj Uzunov realigis la rektan tradukon.

La Solena Inaŭguro de la Simpozio okazis en la Solena Halo de la Urbodomo Karlovo. Ĝin partoprenis krom la partoprenintoj ankaŭ reprezentantoj de oficialaj instancoj en la lando, de bulgaraj universitatoj, fakaj sciencaj organizaĵoj, urboj, TV, radio kaj gazetaro.

La simpozio estis inaugurita de prof.Bojidar Leonov- Prezidanto de BEA,AIS- Bulgario, TOLE ,Rektoro de Internacia Universitato Karlovo.

Pro ofica foresto de D-ro E.Kabaivanov , la Simpozion salutis nome de la urbestro Anton Minev- unua Vicurbestro de Karlovo.En la salutmesaĝo estis substrekita la pozitiva rilato flanke de la Urbestro al la agado de Intrenacia Universitato Karlovo kaj internacia E-movado.S-ro Minev substrekis,ke ankaŭ estonte la oficialaj instancoj kaj la logantaro en Karlovo subtenos la E- agadon,espriminte la certecon ,ke ankaŭ estonte la loka esperantistaro daŭrigos sian aktivan agadon por konfirmo de la karlova regiono kiel E- scienc-eduka centro kaj prospero de la internacia E- movado.

La simpozion partoprenis eminentaj bulgaraj kaj eksterlandaj scienculoj kaj fakuloj,kiel ekzemple prof. Renato Corsetti/Italio/ prof.Christer Kiselman / Svedujo/ D-ro Mikael Cwik /Belgio/D-ro Roberto Pigro/Cipro/ prof.Ilia Hristov /Bulgario/Malgosia Komarnicka /Pollando/ Nebosa Stankovic /Serbio k.a ,kiuj ankaŭ salutis la partoprenintojn.Estis tralegita ankaŭ la salutmesaĝo de s-ino Barbara Pietrzak-Gen Sekretario de UEA.

Dum la Inauguro estis prezentita ankaŭ literatur- muzika programo.La karlova esperantistino Elena Baleva recitis poemon kaj la E- koruso de Urbo Pazarg^ik plenumis koncerton ,kantinte E- kantojn.

Dum la simpoziaj tagoj prelegis Prof.Renato Corsetti kaj Roberto Pigro/pri lingvistiko/Prof. Chr.Kiselman/ « Kiel plej bone faldi triangulon »/ Prof.Bojidar Leonov/ »Apliko de Esperanto en la patentita agado « /Colo Petkov /Naturkuracado per mineraloj « / ark.Ivan Necev /La arkitekturaj monumentoj en la regiono Karlovo-Sopot/ing. Kosta Nesev / »La karlovano Ĝon Nočev- unu de la konstruktoroj de Apolo” /k.a.Interesaj kaj aktivaj estis la diskutoj gviditaj de D-ro M.Cwik pri :”Kian Europon ni volas kaj kiel?”, ”Solidareco en la Europa Unio, sed kiamaniere?”, ”Kiamaniere garantii la kulturajn kaj lingvajn identecojn en mult-kultura cirkauaĵo?”, ”Kia strategio por konservi la lingvan diversecon kaj samtempe ebligi mult-flankan efikan komunikadon?”, ”Ĉu ni devus ŝanĝi la ĉartron pri fundamentaj rajtoj de la Europa Unio, por konservi kaj garantii la publikajn tradiciojn en kulturo, lingvo kaj religio je la loka nivelo?”

Dum la lastaj tagoj de la Simpozio okazis la religia seminario “La rolo de la religio por la edukado de la juna generacio »La seminarion partoprenis reprezentantoj de diversaj religioj substrekinte la rolon de la religio eduki la junularon obei la noblajn principojn de la religia etiko,moralo,toleremo kaj kunlaboro inter la kreduloj, sendepende de ilia religia aparteneco.

La Simpozio AEPA-2012 estis baza aranĝo en la programo de BEA por celebri “125 jarojn Esperanto”

kaj kontribuis por propagando pri Esperato, plialtiĝo de la intereso flanke de la oficialaj instancoj al la internacia faka E-agado..La Simpozio ekludis sian rolon por apliko de Esperanto en la profesiaj kontaktoj. Tiamaniere ĝi sukcese plenumis sian bazan celon- prezenti antaŭ la nesperantistaro,fakuloj tutmonde kaj la oficialuloj,ke la Internacia lingvo Esperanto ne estas nur komuna lingvo por babilado ,amuzo kaj kontaktoj inter la esperantistaro, sed Esperanto povus esti kaj devas esti oficiala lingvo, por kontaktoj kaj kunlaboro en diversaj sciencaj kaj profesiaj fakaj simpozioj .

Beletraĵoj

Barjam Karaboli

Rakonto

La polino

En nia ambasadejo en Varsovio alvenis pola civitanino. Komence, mi ne komprenis kial nia ŝoforo, tre laborema polo, kiu faris ankaŭ la taskon de gardisto, ankaŭ tiun de ĝardenisto, petis tion al mi, dum ŝin povus akcepti aliulo. Sed momente mi rememoris ke tiun tagon estis neniu el sekretarioj. Sekve mi devus akcepti ŝin. Certe la polino petus turisman vizon. Tiel diris al mi la ŝoforo, kiam mi demandis pri la kialo prezentita de lia kuncivitanino.

Mi malsupreniris en la salonon. Sinjorino je gaja kaj bela vizaĝo, ekstaris el la fotelo, kie ŝi atendis min kaj etendis sian manon salutante min albane. Tio vere surprizigis min, sed momente ekpensis ke eble ŝi estas lerninte nur kelkajn salutvortojn, kiel faras multaj homoj en tiaj kazoj, por respekti la akceptonton, aŭ por krei varman etoson por la rendevuo.

La polino estis blondulino kun okuloj samkoloraj al la ĉielo. Sed la bluo de ŝiaj okuloj havis ion apartan. Kvazaŭ kelkiu estis skribinta sur tiuj okuloj iun mesaĝon je bela griza koloro. Ŝi havis sveltan staturon kaj aspektis malpli ol kvindekjara. Mi mem apenaŭ eklernis la polan kaj malfacile klopodis peti ŝin en kiu lingvo ni interbabilus.

-Albane ni parolos- milde respondis ŝi ridetante sincerplene.

Tio mirigis min sed samtempe ege ĝojigis.

-Ĉu vi estas polino?- petis min por certiĝi.

-Jes- diris ŝi, ne forviŝante la rideton el la norda blanka vizaĝo.

-Mi scivolemas aŭdi en kiuj cirkonstancoj vi estas lerninta mian lingvon- aldonis mi.

-Mi estis ja "nuse" (junedzino) en Albanio- respondis ŝi dum ŝia rideto estis estingiĝinte kvazaŭ io forprenis tion perforte.

Mi riproĉis sin ke ne cerbumis antaŭe pri tio, sciante ke dum la epoko de florado de la socialisma tendaro, granda parto de la albanaj junuloj finstudintaj en la eksaj "frataj" komunismaj demokratioj, revenis hejmen edziĝintaj kun lokaj junulinoj, kiuj envere enamiĝis al ili. Eble trompis min ŝia vizaĝo kiu ŝajnis ne aparteninta al tiu tempo. La perdo de la rideto, tiel neatendite, iel maltrankviligis min, sed la uzado de la albana termino, tiom albana "nuse", iel varmigus kaj kuraĝigus min por daŭrigi pli libere la konversacion.

-Kaj nun vi loĝas ĉi tie?- petis mi duondubeme, sciinte ke la plimulto de tiuj geedziĝoj estis fininiĝintaj malbone aŭ tragike post kiam nia lando malamikiĝis kun la eksaj komunismaj membroj de socialisma tendaro kaj memizoliĝis. Tamen plurestis raraj geparoj savitaj al de tiu pesto kaj nun povus vivi ie ajn laŭvole.

-Mi rakontos- diris ŝi- Sed unue mi petus vin turisman vizon por mia filino, kiu estas ja la celo de mia vizito.

-Certe mi donos ĝin al vi- diris mi kaj demandis:-Mi petas, krom la kafo, kiel en la albanaj hejmoj, kion vi pludezirus?

-Kion ajn- diris ŝi, same kiel tion kutimas diri la albanaj gastoj.

Mi mendis kafon kaj trinkaĵojn. Poste mi elpoŝigis la cigaredojn kaj ofertis al ŝi unu. Ŝi prenis kaj diris ke ekfumus kiam alvenos la kafo. La kafo alvenis kaj mi ekbruligis la cigaredon al ŝi kaj por si. Ŝi enspiris la fumon iel soife kaj ekrakontis sian historion kiel jene.

Vera, tiun posttagmezon ekiris al la Publika Biblioteko troviĝanta en Palaco de Kulturo kaj Scienco en la placo Defilad. Tiu palaco estas plej granda kultura komplekso de la lando, donacite de Sovetia Rusio. Estis envere plezuro pasigi la liberan tempon tie.

La komenciĝo de majo en Varsovio estas kvazaŭ la sama de aprilo por iu mediteraneano. Do tio estas prokrastita printempo. Tamen la varmo komenciĝis kaj la homoj sin vestis malpeze, precipe la junuloj. Vera, tiun posttagmezon, estis vestinte blankan robon kun ruĝaj rozoj kaj malpezaj sandaloj ruĝaj. La maldikan zonon premis iomete larĝa strio, ankaŭ tiu ruĝa, el fajna ŝelo. Ŝi studis en la lasta jaro de la mezlernejo. Venontan semajnon, ŝi devus prelegi pri "La floroj de la pomo" de John Goldswarth. Traleginte unuspire la novelon kaj plorinte pro la sorto de Migena, ŝi bezonis aldonan materialon pri tiu skuiga dramo. Ŝi trovis tekston kun komentoj pri la okcidenta beletro kie oni parolis ankaŭ pri Goldswarth. Eksidis en libera loko kaj trafolumis la libron interese. Post iome, kelkiu eksidis ĉe ŝia maldekstra brako. Droninte en la legado, ŝi ne dediĉis intereson al la najbaro. Sed li mem, post duonhoru, eklevis la kapon el sia libro kaj turnis ĝin proksimiĝante al la knabino. Vera aŭdis ke kelkiu parolis al ŝi, preskaŭ murmurante (tio estis antaŭpostulo en publikaj bibliotekoj) per fremda pollingvo sed agrabla elparolo kaj diris:

Pardonu min, mi petas. Mi stumblis ĉe iu esprimaĵo. Ĉu vi povas helpi min?

Vera kunfrapigis sian longajn okulharojn pro surprizeco kaj tuje kaptuniĝis al la direkto de la voĉo.

Pro proksimeco de la alies vizaĝo ŝiaj lipoj kvazaŭ tuŝis ĝin. Tio sentigis ŝin pli varma kaj la blanka membrano de ŝiaj facoj koloriĝis al purpuro. Tio kion ŝi ekvidis momente estis la bruna vizaĝo de la junulo kun nigraj okuloj kaj brovoj, rareco por sia blonda raso. Dume ŝi konsciiĝis, ridetis sincere kaj ekrigardis per belaj okuloj la libropaĝon, ĉe la loko kie la junulo fingromontris. Legis la frazon, turnis sian rigardon baraktantan al li kaj eksplikis. La junulo tutan tempon gapante al ŝi, dankis kaj denove pardonpetis. Ŝi diris ke tute ne estis ĝenata kaj pretis denove helpi lin, se bezonote. Poste ŝi turniĝis al sia libro, sed ne plu kapabla koncentriĝi. Certe li estas fremdulo. De kie li estu? Kion li studas? Kaj pliaj aliaj demandoj naskiĝis ĉe ŝi. Sed ankaŭ la junulo ne plu estis trankvila. Tion oni povus konstati pro vanaj kaj nervozaj movoj liaj sur la libropaĝoj. Vera bruliĝis pro arda deziro, ke la fremda junulo denove petu ŝin. Kaj li petis ree, sed ne por vortoj kaj esprimoj nekonataj.

Mi estas legante ion pri arkitekturo. Kaj vi?

Ŝi respondis pri kio ŝi estis legante. Ĉiam la paroloj estis mallaŭtaj kaj kun vizaĝoj proksimiĝintaj.

-Kiel vin nomas?- demandis li.

-Veronika- jam la ruĝo ne plu aperis en ŝia vizaĝo, dum la rideto pluestis.

-En mia lando tiu ĉi nomo diras kurte Vera kaj signifas la duan sezonon de la jaro, do en la pola "lato"- diris li malpeze ridante.

-Tio plaĉas al mi. De kie vi estas?- demandis unuafoje ŝi, ĉar la kuraĝeco de la junulo estis transdonita ankaŭ al ŝi.

-Mi venas el Albanio kaj mia nomo estas Fatmir, aŭ kurte Miri. Mi studas en la antaŭlasta jaro de fakultato pri arkitekturo. Sed..- li ion volis pludiri, kiam iu aĝulino petis ilin por silento. Ambaŭ gejunuloj pardonpetis, sed nevole, estis pretaj eksplodi pro juneca gajo, malfacile tenata. Devigite kaj pro silenta interkonsento ili ekstaris samtempe. Ŝi antaŭe, li post ŝi, ili iris por revenigi la librojn. Malsupreniris la ŝtuparon ne ĉesigante la ridon. Ŝajnis ke ili konis unu la alian delonge kaj ridadis pro feliĉeco. Eliris eksteren. La nokto estis freŝa kaj la urbo svarmis.

-Kie ni lasis?- demandis Fatmir.

- Kion?- petis Vera kaj denove ne eltenis la ridon

- La konversacion- diris li

Ŝi ŝultrogestis "mi ne scias" kaj metis la manplaton ĉe la lipoj kvazaŭ haltigu la neĉesantan gajecon.

-Oh, jes. Unue mi deziras ke ni parolu per "ci". Ĝenas ja tiu etiketo. Ĉu vi konsentas?

-Jes ,mi konsentas.

- En kiu jaro ci studas, Vera?

-En la lasta jaro de gimnazio.

-Kion vi scias pri Albanio?

-Mi scias ke ĝi estas malgranda mediteranea lando kaj..Ĉu bela?- subite pludemandis ŝi.

-Jes , tre bela- respondis Fatmir kaj tuj demandis- Kie estas via hejmo?

- En la kvartalo Zoliborz. N e fore de ĉi tie.

-Ĉu mi akompanu cin?

-Jes, ja.

-Ĉar ĝi estas proksime, ĉu ni piediru?

-Bone. Ni piediru- akceptis Vera tutvole.

Vera ne povis kompreni kial ŝi sentis sin tiel sekura kun tiu nekonato. Ili eliris en la straton Marŝalovska kaj ekiris. Dumvoje ŝi longe parolis. Faris multajn demandojn pri Albanio. Respondante, Fatmir, deziris ke la vojo neniam finiĝu. Sed diable, ili finfine alvenis en la strato Adam Mickieviĉ, sur kiu troviĝis la ties domo. Ili haltis. Malfacilaj silentaj momentoj.

Ĉu ni renkontiĝu morgaŭ?- pli ol demando tio estis peto far Fatmir.

-Bone- respondis per interna ĝojo ŝi.

-Do, samloke, samhore. Ĉu bone?

-Bone- respondis ridetante Vera.

Fatmir manpremis al ŝi kaj diris bonan nokton. Ne kisis ŝin. Disiĝis. Li atendis ĝis ŝi eniris kaj poste ekiris.

Morgaŭon, ambaŭ ili iris antaŭtempe al la loko. Sidis tie iel embarasite, nur unu horon. Ili ne povis studi pli. Tiel ankaŭ la postan tagon. La trian tagon ili ne iris al la palaco. Difinis rendevuon en Centrum. Ĉe kafejo "Internacional".

Ili renkontiĝis ĝoje, kvazaŭ estis pasintaj multaj tagoj nevidante unu la alian.. Eniris en la kafejo kaj eksidis. Parolis pri la beletro, pri modo, pri filmoj kaj pri unu la alian. La glaciaĵoj degelis apenaŭ manĝitajn. Fatmir gapis al la ŝia vizaĝo kaj dum Vera rakontis, li haste interrompis ŝin:

Atendu. Ĉu ci jam spektis la filmon "Grafo Monte Kristo"?

-Certe, mi spektis kaj plaĉis al mi. Kial?

-Tiel estas viaj lipoj- lia rigardo delonge kisis ŝiajn lipojn.

-Kiel? Mi ne komprenas cin- ekridis Vera, vidante lin mire, kvazaŭ li estis subite freneziĝinta.

-Kiel de Lia Amando, do, tio estas de Mercedes

Vera ridis tutanime kaj kaptis lian manon je signo de plezuro kaj amo.

Ili ekiris al la hejmo de Vera. Kiel ĉiam surpiede. Dumvoje Fatmir kaptis ŝian manon kaj neniam lasis ĝin. Kiam Vera, tutgaje kaj ne eltenante la ridadon, estis rakontante pri la fuŝaĵo farite tiutage de profesoro de matematiko, Fatmir, neatendite, iris antaŭen, kaptis ŝin milde ĉe ŝultroj kaj ekrigardis ŝin kvazaŭ li volus engluti, forkaptita de neeltenebla impeto je sopiro kaj amo. Ŝia kapo enfalis tuj sur lia kolo. Fatmir eksentis la kolon malsekiĝi pro varmaj larmoj. Kaptis permane tiun belan kapon plene transdonite, levis ĝin fronte al sia vizaĝo kaj kisis la larmojn. Kaj sentis ke ili ne estis ja larmoj. Estis perloj de feliĉeco. Tiam li ne plu eltenis sin. Liaj lipoj trovis ŝiajn lipojn brogantajn kaj kisis ilin.

Vera forte enamiĝis. Estis ia "coup de foundre", kiel diras francoj. Granda amo, vera amo kiu frapis ŝin neatendite. La tuta mondo ŝia skuiĝis kaj ŝanĝiĝis, kiel ŝanĝiĝas la reliefo de iu tera surfaco, frapita de forta tertremo. Fatmir por ŝi ne estis ja la blua princo de fabeloj. Ŝi apenaŭ memoris sonĝi tiajn revojn. Li estis sufiĉe pli. Estis la tuta sia virga mondo. Mem sia feliĉeco. Nun ĉion ŝi faris facile kaj plezure. La patrino tuj komprenis tion okazinta al sia filino kaj demandis. Ŝi rakontis. Kiam la patrino kisis ŝin, Vera esploris pro ĝojo kaj feliĉeco.

Fatmir fariĝis kara knabo de la hejmo. Tagon de lia ekveturado al Albanio por pasigi la somerajn feriojn, lin kondukis ĝis la stacidomo la tuta familio. Vera ploris kiel infano. Kelkfoje ili interparolis per telefono kaj interŝanĝis leterojn. Vera eklernis la albanan kaj atendis senpacience la revenon de Fatmir, sed ankaŭ la librojn kunportotaj de li pri tiu kara lingvo. Malgraŭ ke post monato pasigite familie ĉe Balta marbordo, ŝi pensis ke la ferioj tro longis.

La reveno de Fatmir feliĉigis tutan Varsovion. Tiel diris al li Vera karesante liajn nigrajn buklojn.

Vera aliĝis al Fakultato de Filologio kaj Beletro. Ili apenaŭ sentis kiel pasis tiu lernej-jaro. Alvenis junio. Alvenis la ekzamenoj. Fatmir kvitiĝis kun ĉiuj ekzamenoj kaj sentis sin kvazaŭ li estis konkerinta la tutan mondon. Vera estis fininte pli frue kaj atendis tutangore. Kion ŝi ekspektis? Foriru al Albanio. La patrino iom hezitis. Kio okazos al ŝiaj studoj? Ankaŭ en Albanio estas tia altlernejo, dirintis la patro. Kaj decidite.

La disiĝo kun la proksimuloj kaŭzis dolorojn. Tamen la malĝojo apenaŭ sentiĝis en la dolĉa maro de la feliĉo.

Tiujn somerajn noktojn, dum la vojaĝo perŝipe, ili dormis malmulte. Ili staris surkaje kaj iliaj babiladoj neniam finiĝis. Vera, emociiĝinte, uzadis tutan fantazon por imagi la landon kien ŝi veturantas, kiu fariĝus ŝia dua patrio kaj de ŝiaj gefiloj.

lun nokton, kiam ĵus krepuskiĝis, Fatmir montris al ŝi du stelojn okcidente. Unu estis pli granda kaj la alia malpli granda. La distanco inter ili egalas al unu brakendiĝo.

-Rigardu atente – diris Fatmir. Ili ĉiunokte proksimiĝas malrapide unu al la alia. Tiom malrapide, kvazaŭ oni ne povas dedekti ilian moviĝon. Kvazaŭ ili iras al kaŝita loko. Lun nokton ili renkontiĝas Nur ununokte. Poste denove disiĝas kaj malproksimiĝas tiel malrapide kaj tiel ne rimarkite, kiel ili proksimiĝis. Do, ĉiu el ili daŭrigas sian vojon.

Vera sentis tremon. Ŝi sekvis atenteme tiujn stelojn dum la vojaĝnoktoj. Envere tiel okazis. Sin kunpremante al Fatmir, ŝi diris malfortvoĉe:

-Kiom trista. Kial okazi tiel?

Estas nur legendo. Ĉu ci volas ke mi rakontu?- diris Fatmir ĉirkaŭbrakante kaj kisante la liprandojn, kvazaŭ volis trankviligi aŭ protekti ŝin de io malbona.

Ne, mi ne volas- diris Vera kaj sentis sin debile pro tiu nerakontita dramo.

Estis frumatene, kiam la ŝipo alproksimiĝis al Durres. La horizonto antaŭe estis arde oranĝkolora. Kvazaŭ la ŝipo ekdronus en flamenco. Kaj poste, kio okazus? Ŝajnis tio kiel fabela vojaĝo.

Jen, videbliĝis la montetoj kaj poste la urbo dronita en la maldika membrano de la aŭrora nebulo.

Vera estis konkerita de ia angora ĝojo. Estis enirante novan mondon. Novan vivon. Krom Fatmir, ĉio cetera estis nekonata por ŝi. La centro de ĉi tiu mondo por ŝi estis Fatmir. Kaj ŝi ne disiĝus de li. Alie estus perdinta.

-Jen la patrino kun la frato- diris Fatmir fingromontrante.

Avertite, ili venis atendadi.

Fatmir estis parolinte multe al ŝi pri siaj homoj, precipe pri patrino, debila punkto por li. La patro mankis. Li estis mortinta, kiam Fatmir estis ankoraŭ etulo. Li estis rakontinta same pri la familiaj moroj en Albanio kaj pri tiuj en lia hejmo.

-Kie estas la patrino? Demandis senpacience Vera.

-Jen ŝi, tiu altstatura virino, vestite per nigra kostumo. Ĉu ci vidas? Apude estas la frato. Tiu kun blua ĉemizo. Li ne similas al mi. Jen nun li kaplevis.

-Jes. Nun mi vidas ilin- diris emociplene Vera kaj levis la manon por saluti ilin.

Vera, ne forlasis la brakon de Fatmir, kiu kun du pezaj valizoj enmane kaj kun okuloj direktitaj al la proksimuloj, antaŭenpaŝis tra la homamaso.

Alvenis antaŭ ilin kaj haltis dum konfuza momento krucigante la soifajn kaj sopirajn rigardojn.

-Ĉu la junedzino? Oh, mia trezoro!- kaj panjo Dilja kisis Vera-n kaj kunpremis al sia brusto kvazaŭ ŝi estus sia filino, kiun ekde jaroj ne estis vidinta. Poste, ne ellasante ŝin, foriĝis iomete malantaŭen kaj rigardante scivoleme kaj amece, kun okuloj larmoplenaj pro la ĝojo, ĉirkaŭbrakis kaj denove kisis ŝin. Karesante la orajn harojn de Vera, ŝi alparolis Fatmir:

-Miri, mia filo, kie vi trovis ĉi tiun belegan feinon? Ŝi estas envere tia, ĉu ne?

Vera komprenetis albane, sed en tiaj situacioj kaj rilatoj la homoj interkonsentiĝas tre bone. Pro la varmaj vortoj de ĉi tiu albana patrino kaj precipe pro la libera kaj sincera konduto ŝia, la fremda knabino tute liberiĝis kvazaŭ per ia sorĉo disde tiu ŝarĝo da konfuzigaj sentoj kio estas normala en tiaj kazoj. Ŝi tuj sin sentiĝis en la sino de konataj kaj karaj homoj.

La familio de Fatmir vivis en urbeto profunde de la lando. Tio kio ravigis Vera-n dum la vojaĝo al tiu urbeto, estis la krutaj montoj kaj impeta rivero kiu jen malsupreniris bruege kaj jen daŭrigis la vojon trankvile, murmurante nekonatan melodion por ŝi. La nova domo estis surtera kun kvar ejoj kaj korto. Estis ĝi modesta, sed oni rimarkis ke la homoj zorgis pri ties bontenado. Tiun nokton la domo pleniĝis je ĝojo kiel rarfoje. Panjo Dilja sidigis la junedzinon ĉe la tablokapo, kion ŝi meritis kiel alveninto de fora lando, klarigis ŝi kaj mem eksidis apude. La du etaj filinoj de la frato de Fatmir komence kondukis timemaj kaj hontis alproksimiĝi al la juna virino. Vera alparolis ilin per la albana nekonata al ili kaj petis ĉirkaŭbraki. Ili ruĝiĝis kaj ekridis tutnaive, poste alproksimiĝis kaj ĉirkaŭbrakis ŝin kaj ne plu volis disiĝi de ŝi.

-Aŭskultu vi ambaŭ- eldiris iom poste panjo Dilja, sin turnante al Vera kaj Fatmir.-Ni estas decidinte okazigi nuptofeston. Ni jam pretigis nin kaj okazigos ĝin venontan dimanĉon. Estos ankoraŭ semajno antaŭe por ke plenumi ion ajn vin bezonatan.

Fatmir rigardis al Vera kaj plena je seriozeco diris:

Nu, kion ci dirus? Ĉu ci vidus albanan nuptofeston?

Vera malfermis la okulojn kaj kvazaŭ oni parolus pri alies nuptofesto, ĝojplena respondis:

Jes!

Ĉiuj ekridis malmallice. Panjo Dilja kisis la frunton de Vera kaj diris:

-Longvivu, mia filino kaj herediĝu!

Nekompreninte ion el tiu bonaŭguro, ŝi ruĝiĝis kaj turniĝis al Fatmir, kuntirante la ŝultrojn. Por Fatmir estis iom malfacile traduki la terminon "vi herediĝu" kaj klarigis ĝin per tuta frazo.

Estis aŭtenta albana nuptofesto. Mankis nur la junedzinaj proksimuloj. Vera vestite per blanka robo de junedzineco kaj kun vualo kaj krono surkape, sin rigardis en la spegulo kaj ne povis kredi al siaj okuloj.

-Laŭ nia moro, ci devas tristiĝi kaj plori- incitis ŝin Fatmir.

-Lasu la junedzinon ĝojiĝi. Ne plu estas la malnovaj tempoj- admonis lin panjo Dilja.

-Aŭskultu- daŭrigis Fatmir- Estas io serioza. Eĉ por ploradi oni uzas apartan terminon. Tio nomiĝas "katarim".

-Mi ne povas- diradis Vera sincerplene kaj ridadis tutanime.

-Ridu, mia trezoro, estas ja via ĝojo unuavice.

La centra figuro de la nuptofesto estis la junedzino. Kanzonoj, dancoj kaj aŭguroj estis ĝuste por ŝi.

Fatmir devis tutan tempon traduki aŭ ekspliki al Vera la bonaŭgurojn kiu ne ĉesis kaj estis je diversaj formoj. La granda riĉeco de la albana en ĉi tiu kampo ege impresigis ŝin kiel studentinon de la filologio, same la facileco per kiu alparolintoj faris tion. Dum Fatmir kiel ĉiamfoje, ŝercante diris:

-Ne forgesu, ke tiel facile oni bonaŭguras kiel ankaŭ malbenas.

-El lingva vidpunkto tio ŝajnas al mi mirinda- diris ŝi serioze.

La nuptofesto plurestus en la feliĉa ĉielo de Vera unu el la plej kulminaj punktoj.

En la marborda urbo kie Fatmir estis enpostenigita kiel konstruĝeniero, Vera eklaboris kiel instruistino de la rusa en elementa lernejo, ĉar ŝi posedis sufiĉe bone tiun lingvon. Ili instaliĝis en nova apartamento, kun du ĉambroj kaj unu kuirejo, preskaŭ en la urbocentro. Konfortiĝinte, ambaŭ decidis unuanime invite por kunloĝi panjon Dilja.

Ĉi lasta, kvankam estis forte ligita al sia hejmo, akceptis la proponon ĉar ege ŝatis la junedzinon. Cetere la loko ne estis tro fore, kiam ŝi sopirus pri propra hejmo povus iri tien kaj resti kiom da tempo ŝi volus,- klarigis ŝin Fatmir.

Ili sekvis normalan vivon. Sed plej bona estis la harmonio familia. Panjo Dila ege zorgema kaj amema klopodis ke la junedzino ne tro sentu la malĉeeston de siaj proksimuloj kaj sopiron por ili. Kiam ŝi eklernis ke la junedzino gravediĝis, ŝi ne plu lasis Vera-n okupiĝi pri familiaj aferoj kaj konsilis ŝin pri ĉio.

En la lernejo Vera amikiĝis kun Liliana, instruistino de biokemio. Ambaŭ ili trovis ĉe unu la alia multon komunan. Ili loĝis en la sama kvartalo kaj la vojon pasigis kune. Ĉiam surpiede. La lernejo ne estis for.

Iutage Vera, fininte la lecionojn, ekiris al la hejmo. Liliana mankis tiun tagon, ĉar ŝia filo havis febron. Vera transpasis la lernejan pordegon kaj eliris surstrate. Nur 20 metrojn poste, haltis apud ŝi unu "Gaz" veturilo. Ĉirkaŭ kvardekjara viro elaŭtiĝis kaj salutis ŝin ĝentile. Poste ridetante kvazaŭ ili konatiĝis delonge li demandis:

-Vi estas profesorino Veronika?

-Jes- respondis ŝi surprizite, sed pensante post momento ke li povus esti patro de iu lernanto, kaj ridetis bonvole aldonante- Mi estas- kaj atendis kion pludirus la nekonato.

Li estis bone vestite. Portis ruĝan kravaton kaj blankan ĉemizon. La hararo duongriza estis falinta kreante du golfetojn en ambaŭ fruntaj flankoj. Havis fortan, preskaŭ esplorigan rigardon. Tio igis Vera-n demeti tuj sian sinceran rigardon al li.

Li etendis la manon kaj diris:

-Ni prezentiĝu. Mi estas la patro de Vladimir. Kapo Alushi estas mia nomo.

Vera, ĉar ne memoris la lernanton menciitan, demandis:

-Pardonu min, en kiu klaso estas via filo?

-En la sesa-B- respondis li, ne lasante ankoraŭ la etan manon de Vera kiu nun estis komencanta ŝviti pro embarasiĝo.

-Mi ne instruas en tiu klaso. La instruisto de via filo estas Agim- diris ŝi, ĉiam ridetante kaj per ina instinkto flaris ian masklan severecon ĉe aliulo.

-Oh, pardonon profesorino- lasis la manon kaj amikece kaj mildece kaptis la brakon, kvazaŭ ege pentita, kaj diris:-Pro la eraro farite de mi mi estas devigita konduki vin ĝis la hejmo.

Vera tentis konstruistariĝi, sed li, ne lasante tempon al ŝi ekparoli, malfermis la aŭtilan pordon kaj parolante ruse diris tre ĝentile:

-Mi petas, ne maljesu. Mi sentas min kulpa. Eniru, mi petas.

Vera, nevole, subiĝis kaj eniris aŭtilon. Ankaŭ li eniris malantaŭe kun ŝi kaj pravigante ĉi tiun lastan agon, denove alparolis ŝin ruse:

-Mi ne scias, sed mi ne povas sidi orgojlece antaŭe, kiam malantaŭe estas kelkiu respektinda.

La nemotivita enaŭtuliĝo, troa insist de nekonato kaj precipe kunsido kun li apenaŭ tuŝeble, igis ŝin penti kaj senti sin iom maltrankvila. Ŝi malbenis sin pro enaŭtuliĝo kaj senpacience atendis elaŭtuliĝi. Dume ŝi rimarkis ke la ŝoforo veturigis tre malrapide.

-Certe, vi estas fremdulino. El kiu fratina respubliko?- demandis la mastro de la aŭtilo.

-El Pollando- kurte kaj senplezure respondis Vera albane.

- Malfeliĉe, mi ne havis la okazon vojaĝi iamfoje en via patrio. En Sovetunio jes. Tie mi finstudis. Sincere mi deziras gratuli vin pro via prefero paroli en mia lingvo.- lastan frazon li eldiris albane.

-Mi estas albana junedzino kaj volas paroli albane- diris intence Vera.

-Ĉu plaĉas al vi Albanio?- la alia klopodis varmigigi iel la klimaton inter ili.

-Jes. Alie mi ne alvenus en Albanio- respondis ŝi, daŭrigante per neamika tonuso.

Eble pro tio, la babilado momente stagnis. Vera pentite pro sia neĝentila konduto, tentis korekti ĝin kaj demandis per pli milda tonuso:

Kion vi finstudis?

Mi finstudis Militistan Akademion- respondis li kaj ricevante impeton ĉar la babilado ekiras oportune, paŝis antaŭen.- Vi, certe finstudis pri filologio.

Mi estis studante pri filologio, sed ne finis- respondis ŝi kaj senvole returniĝis ŝia karakteriza rideto.-De kie vi scias tion?

-Ĉar kelkiun, krom talento, devas helpi ankaŭ la profesio por asimili ene de malgranda tempo, malfacilan lingvon kiel albana. Ankoraŭfoje mi gratulas vin, profesorino Veronika- finis li.

-Dankon- diris Vera kaj ekrigardis antaŭen por vidi kie ili troviĝis.

Post iome, ŝi fingromontris kaj diris ke ili troviĝas antaŭ ŝia domego

-Haltigu ĉi tie- ordonis li la ŝoforon.

Kaj la aŭtilo haltis ĉirkaŭ 50 m antaŭ la domego. Li elaŭtiliĝis kaj diris al la ŝoforo malfermi la pordon al instruistino. Iris ĉe tiun flankon ankaŭ mem, manpremis kun Vera kaj ridetante diris ruse:

-Ankoraŭfoje mi petas vian pardonon sincere, se mi ĝenis vin. Mi sentas ke ankoraŭ estas devigita al vi. Tial, kiam ni renkontiĝos alifoje, mi petas ekde nun ke vi ne koleriĝu kun mi. Same ne malhelpu min oferti mian servon por kiu ajn zorgo havote de vi. Ne forgesu mian nomon: Kapo Alushi.

Estis tio evidenta mesaĝo ke ĉi homo estis kelkiu en tiu urbo. Vera ree sentis ian konfuziĝon kaj debilecon antaŭ li.

Ŝi supreniris la ŝtuparon haste kaj samtiel eniris apartmenton. Salutis la bopatrinojn, metante la aĵojn kunportataj en siaj lokoj. Panjo Dilja rimarkis la maltrankvilon ŝian malgraŭ ke Vera eniris kun rideto en la hejmo.

-E, filino mia, kiel pasigis la tagon hodiaŭ? Mi vidas vin iom malĝojan. Ĉu okazis io malagrabra"- demandis la bopatrino tutzorge.

-Ne patrino, nenio okazis al mi. Nur mi estas iom laca hodiaŭ. La laboro kun gelernantoj..- kaj Vera klopodis eskapi al tiu konversacio.

- Ne cerbumu tro multe kara filino. La infanoj tiel estas. Ili ne scias la zorgojn de la plenkreskuloj.

Panjo Dilja, parolante, surtavoligis la manĝotablon.

-Kion vi estas kuirinta hodiaŭ panjo?- demandis Vera, malrapide malŝargate de la lastaj impresoj de tiu tago.

-Hodiaŭ mi kuiris bakilon kun jogurto. Estas albana specialaĵo. Mi ne scias ĉu tio plaĉos al vi- kaj okulrigardis la junedzinon adoreme.

-Panjo, al mi plaĉas ĉiuj manĝaĵoj kuiritaj de vi. Sed kiam temas pri albana specialaĵo, certe tio pli multe plaĉas- diris Vera tutsincere helpante la bopatrino.

Post la tagmanĝo Vera diris al bopatrino ke ŝi devus iri al Liliana por demandi ŝin pri la malsano de ties filo.

-Iru, filino. Salutu ŝin je mia nomo kaj bonaŭguru resaniĝosn de filo baldaŭe.

Liliana ĝojĝis, kiam alvenis Vera. Tutan tagon sola. La filo estis pliboniĝanta. Post kiam ili parolis pri multaj kozo, Vera ne povis elteni sin kaj rakontis kio okazis al ŝi tiun tagmezon. Nature, ŝi ne diris multajn detalojn. Tio kio interesis al ŝi estis ekscii ion plu pri tiu tipo. Liliana, aŭdinte pri kiu oni parolis, kuntiriĝis kaj diris:

-Estas la ĉefo de la Departemento de Internaj Aferoj- enspiris kaj aldonis- Atentu, Vera!

La lastan frazon "Atentu, Vera" ŝi kvazaŭ akcentigis aliel. Vera sentis la mallumon de io nekonata en tiu frazo.

-Kio estas la Departemento de Internaj Aferoj?- demandis ŝi insiste.

Liliana, malgraŭ estis iom malfacile por klarigi tion, diris kelkajn kozojn ĝenerale. La familio de la onklo de Liliana estis persekvita pro politikaj kaŭzoj. Ŝi povus ne esti eĉ instruistino pro tio, sed la familio de la patro kaj de la edzo estis kun "bona biografio" (bona politika konduto). Tio estis la termino uzata por la homoj, kiujn la ŝtato, nunpurnun, konideris siajn, t.e. lojalajn kaj sekve tenis ilin apude.

-Mi konsilas al vi ne diru ion al Fatmir. Ĉar tiel la kozo pli komplikiĝas. Dume evitu tiun homon- tiel finis la babilon Liliana.

Vera ĉiam iris kaj revenis kun Liliana.

lutage ambaŭ ili eliris el magazeno kaj direktiĝis al la busstacio por reveni hejmen. Dume alproksimiĝis iu "Gaz" kiu haltis apud ili. La ŝoforo eligis sian kapon tra fenestro kaj ridetante alparolis ilin:

-Profesorinoj, vi povas enaŭtiliĝu. Mi kondukos kien ajn vi volas. Mi estas je via dispono.

-Multan dankon, sed ni atendas niajn amikinojn- tujrespondis Liliana.

La tonuso de Liliana estis tre klara kaj "Gaz" foriris.

-Ĉu vi vidis kiu estis?-demandis Liliana al Vera.

-Ŝajnis al mi la ŝoforo de tiu- diris iom konfuze Vera

-Jes, li estis- diris Liliana.

Alvenis la buso. Ili enbusiĝis kaj ne plu parolis pri tiu temo kvazaŭ ĝi estis ia tabuo. Ankaŭ la babilado pri aliaj kozo estis iom pala.

La edzo de Liliana estis ordinara militisto. Post monato lin translokigis en iun urbon en la nordo, iom plialtigante la postenon. Foriris ankaŭ Liliana, disiĝante okullarme kun Vera. Vera ĉiam suspektis ke estis ŝi la kialo de ilia translokiĝo.

Nun Vera sin sentis soleca kaj neprotektita. Konsiderante la averton de Liliana, ŝi ne plu diris al Fatmir. La entrepreno, kie li laboris kiel konstruĝenero, estis konstruante cigaredfabrikon. La fabriko devus transdonati okaze de datreveno de proklamiĝo de sendependeco, tiel la laboro por ties konstruiĝo daŭris dek ses horoj tage. Fatmir eliris el la hejmo je la sepa matene kaj revenis je la oka vespere, eĉ pli malfrue. Li estis tiom okupita kaj lacigita, kiom ne restis tempo libera por pasigi tion kun Vera. Jen, ĵus ni finos la konstruiĝon de la fabriko kaj restos kune pli longe- diradis li.

Estis semajnokomenco kiam la lernejestro alvokis ŝin matene en sia oficejo kaj ridante kiel kutime diris:

-Vera, estas bona novaĵo por vi.

-Kio?- demandis ŝi mirmiene kaj plezure samtempe.

-Vi instruos ruslingvan kurson dufoje semajne, posttagmeze en iu grava institucio.

-Kie?

- En Departemento de Internaj Aferoj- respondis direktoro sincere ĝoja- Estas grupeto de oficiroj dezirantaj eklerni la rusan.

Subite, al Vera foriris la rido el la vizaĝo kaj pripensinte momente, diris:

-Direktoro, pli bone iru tie Agim. Mi sentas min laca. Vi ja konas ke mi estas graveda...

-Kion vi diras Vera? Tiu honoro estas por vi. Ne nur pro la graveco de institucio, sed ankaŭ pro pago. Oni pagos vin kromhorajn. Poste, Agim ne havas vian nivelon por instrui la rusan tie. Ne, ne, ne diskutu tion. Mi decidis por vi kaj transdonis vian nomon. Mi petas, ne embarasigu min- kaj la direktoro ne plu retiriĝis, nek volis argumentadi, se Vera ne interrompus lin, dirante:

-Bone, konsentite.

Definitive, Vera komprenis ke la homo je la nomo Kapo Alushi ne disiĝus de ŝi, tial, neatendite, ŝi decidis konvinkite. Okazu kio devus okazu, ŝi alfrontiĝus mem al ĉio. Ekbatulus. La bopatrino, en diversaj konversacioj pri la vivo, estis rakontinte al ŝi interesajn ekzemplojn de albanaj virinoj por la transpaso de malfacilaĵoj, por gardi la honoron kaj teni la donitan parolon iliaflanke. Komence ŝi malfacile komprenis profunde la terminojn "nder" (honoru) kaj "besa" (donita parole), ilian apartan signifon ĉe albanoj. Sed ŝi klariĝis pri ili dum la konversacioj kun Fatmir kaj Liliana.

Ŝi informis simple la edzon ke instruos lernokurson de la rusa dufoje semajne posttagmeze. Li demandis kie, kaj ricevinte respondon diris:

Tre bone, Vera. Tiel vi pasigas ankaŭ la tempon. Ĉu tio envere plaĉas vin?- rimarkante ke ŝi aspektis enpensiĝinta.

-Ne, ne. Mi iros- respondis Vera ridetante sen plezuro.

La unua semajno de la kurso pasis bone. Entute estis ok personoj, el kiuj du inoj. La kurso okazadis mardojn kaj vendredojn, de la kvara horo ĝis la sesa posttagmeze. Ĉiam venis kaj prenis ŝin iu "Gaz" por veturigi la kursejon. La samo venis por revenigi ŝin hejmen.

Ne estis "Gaz" de la ĉefo.

Unu vendredon, la duan vendredon ekde la komenciĝo de la kurso, fininte la lecionon, oficiro diris al ŝi prezentiĝi ĉe la ĉefo en la oficejo. Ŝi atendis tion kaj ne tiom ŝokiĝis. La sama oficiro kondukis ŝin ĝis la oficejo en la dua etaĝo. Frapinte timeme sur la pordon la oficiro atendis iomete, poste malfermis la pordon kaj eniris. Honorigis sian superulon kaj tre ĝentile mansignis al Vera eniru. Vera eniris. La oficiro denove honorigis kaj eliris fermante la pordon. La ĉefo ekstarigis antaŭ ol eniri Vera. Kiam ŝi eniris, li gaja, eliris el sia sidloko kaj sin turnis al ŝi, etendis la manon varme kaj diris:

-Bonvenon, profesorino! Eksidu, mi petas- kaj manmotris fotelon.

Mem li eksidis en alia fotelo, simila, kontraŭ ŝi. Meze estis tableto, malalta. Vera sentis sin kiel en dornoj, sed ege klopodis por sin trankviligi kaj kuraĝigi.

Ni povas alparoli unu al la alia per nomo kaj nin turnu per "ci" - la ĉefo ne demandis sed sugestis kun certa tonuso.

-Vi jes- respondis Vera, kiu estis jam trankviliginte sin.- Dum mi ne povas fari tion. Mi ne povas alparoli al aŭtoritatulo kiel vi per "ci".

En siaj vortoj ne estis ia ironieco. Nur seriozeco.

-Nu bone. Kiel vi volas Vera. Sed mi pensas ke vi iutage faros tion ankaŭ vi, kiel mi jam faras nun. Bezonatas nur kuraĝo.

Vera komprenis klare en liaj paroloj la komenciĝon de neevitebla atako. Ne parolis. Serĉis nur kuraĝon en si.

-Kiel iras la kurso? Aŭ pli bone, kiel iras la kursanoj?- demandis li denove dume li premis butonon, instalite ĉe la rando de la tablo.

-Bone- respondis kurte Vera kaj dumtempe klopodis eviti la estingiĝon de malfacila rideto el sia vizaĝo.

La pordo malfermiĝis kaj eniris unu servantino kun pleto, kiun ŝi lasis surtable kaj poste retiriĝis kaj eliris senvorte. Sur la pleto estis du kafoglasetoj vaporantaj kaj du akvoglasoj. La estro, senvorte kaj ĝentile, servis al Vera. Poste prenis sian kafon kaj antaŭ ol ensorbi ĝin diris:

Ĝojon, Vera! Dolĉan panon! Tiel bonaŭguras nun por diri ke ni pasigu bone kune.

-Ĝojon!- diris Vera kaj eksentis ke tiu masklo estis kapabla altrudi aliulojn.

Post glacia silento la ĉefo ensorbis ankoraŭfoje la kafon kaj tuj ekatakis:

-Vera, ni alpaŝu rekte. Ĉu vi scias kial ci estas ĉi tie?

Vera levis la ŝultrojn por vidi, sed ne povis elteni lian penetran rigardon. Rigardis sian glaseton kaj ŝajnigante sin trankvila diris:

Por instrui la rusan al viaj subuloj.

Kvankam mi estas certa ke ci scias, mi diras: tio estas la fasado. Ci estas ĉi tie por mi. Por esti sincera, ne estas mia kulpo. Mi ne sukcesis rezisti al via beleco. Ekde mi ekvidis cin, mia anĝelo diris ke niaj sortoj kruciĝos.

Dum li diris tiel, gapis per okuloj Vera-n, kiu kvankam pretigita por tio, eksentis timon penetri forte en tutan sian eston. Momente pripensiĝis kaj ne kuraĝante rigardi lin rekte al okuloj diris:

Mi ne scias por vi, sed mi estas edzinigita kun edzo kiun mi ege amas.

Tio tute ne gravas. Kontraŭe...-diris li ne fininte la frazon.

Por Vera tio "kontraŭe" estis evidenta mesaĝo, estis tranĉilo kun du klingoj. Ŝi konsciiĝis kaj kun okuloj koncentritaj sur sia manhorloĝo diris:

-Jam estas tro malfrue por mi. Mi petas ke ni fermu ĉi tie nian konversacion ĉi vespere.

Ĉe la ĉefo fiksiĝis ŝia lasta vorto "ĉi vespere" kaj je venkoĝojo ekstariĝis kaj diris "jes". Ekstariĝis ankaŭ ŝi kaj tentis tentis iri al la pordo. Li kaptis ŝin permane, kaj ne atendente, tentis kisi ŝin. Vera ne reagis, sed ne turnis la kapon al li. Li elteris malpeze ĉe sin kaj tentis kisi ŝin sur lipoj. Ŝi evitis tion. Tiam li kisis la vangon kaj la antaŭkolon tre volupte.

Vera retiriĝis, turniĝis al li, rigardis al okuloj kaj diris:

Vi estas masklo, potenca kaj vi kapablas perforti min. Sed sciu ke vi atingis nenion.

Tiam li lasis ŝin kaj premis alian butonon ie. Eniris subite oficiro, kiun la ĉefo ordonis konduki la instruistinojn hejmen kaj diris al ŝi bonan nokton.

-Bonan nokton- diris interdente Vera kaj postsekvis la oficiron.

La novjaran feston oni celebris ĉe la frato de Fatmir. Al Vera ege impresis la granda graveco por tiu festo kaj la bona familia organiziĝo dediĉite al tio. La festo daŭris du-tri tagojn kun familiaj vizitoj ĉe najbaroj kaj ĉe parencoj. Denove tiuj karakterizaj bonaĝuroj. Ĉi tiujn ŝi notis en kajero, simple pro lingva intereso. Kvankam oni ne volis okupigi ŝin per hejmaj taskoj pro ŝia gravedeco, Vera ekkuiradis. Ŝi scivolemigis pri flano, pri kaĉo kaj precipe pri baklava. Neniam ŝi ne bongustis tian meleagron kiel ĉi tie.

La trian tagon Fatmir foriris. Vera restis por pasigi la januarajn lernejajn feriojn kune kun panjo Dilja, la bofratino kaj du etaj nevinoj.

La du semajnoj de feriado jam flugis, malgraŭ ke Vera ne volis tion. Kiom foje ŝi memorigis pri la lernejo, ektristiĝis.

Sed la lecionoj rekomenciĝis. Ankaŭ la lernokurso de la rusa. Kiel ekspektite, ŝin alvokis denove al la oficejo de la ĉefo.

Vera mi havis grandan sopiron pri vi. Apenaŭ mi atendis ke vi revenu- diris Kapo Alushi kaj ĉirkaŭbrakis kaj kisis ŝin volupte.

Poste li demandis ŝin kiel pasigis la feriojn, ĉu ŝi jam ripozis sufiĉe ktp. Vera respondis kurte, sed dume ĝentile, aŭ iel konfuzite pro tiu malfacila situacio, ankaŭ ŝi demandis lin kiel pasigis la Novjaran feston. Tiun ioman babilon ŝi koncentrigis ĉe la majesteco de ĉi tiu familia festo en Albanio kaj multvarieco de bonaĝuroj kiuj envere impresis ŝin multe. Kiel ajn la renkontiĝo notis varmajn momentojn por Kapo Alushi.

-Vera, mi pensas ke ni renkontiĝu ĉisemajne. Ĉio aranĝitos kiel eble plej bone- eliris li tie kie al li dolorigis, frotante la manon de Vera.

Vera, neatendite, ekstarigis, malfermis la grandan surtuton kaj montris al li sian ventron.

Nun rimarkis Kapo Alushi ke ŝi envere havis kreskintan ventron. Eble la dikaj vintraj vestoj estis kaŝintaj tion ĉe Vera.

-Vidu kiel mi estas- diris ŝi- havu paciencon ĝis mi naskos bebon kaj...poste.. Mi petas.

Kapo Alushi, seniluziigite pri kio li estis pretigite, sed ankaŭ konvinkite ke li atingis ja sian celon, pravigis ŝin, kisis kaj poste ili disiĝis.

La naskigo de Vera ŝanĝis la monotonan fluon en la familia vivo. Ne estis sciite kiu estis pli ĝoja. Panjo Dilja ĝojiĝis same kiel tagon de la alveno de Vera. Al Vera turniĝis la perdita feliĉo. Ŝi estis enteninta en sia ventro naŭ monatojn tiun kiu nun estis jam ekster ŝi. Rigardis tiun malfortikan kreitaĵon amece sed ankaŭ mire kvazaŭ ŝi ne kredus ke mem estis la ties kreinto. Ĉu vere mi estas nun patrino?

La lastan monaton de la gravedperiodo Vera pasigis la tempon kune kun Fatmir, kiu estis liberigita de troa ŝarĝo de la laboraĵoj. Nun Fatmir iris kaj revenis, kvazaŭ flugis, de hospitalo al la hejmo. Ofte lin akompanis la patrino. Vera volis filinon kaj tiel naskiĝis. La etulino havis la brunan koloron de Fatmir. Samtiel ankaŭ la hararo similis. La okuloj estis kiel tiuj de Vera, sed iom pli bluaj.

Elhospitaliĝinte, la bopatrino venigis ŝin hejmen per taksio. Fatmir pretigis la lulilo-liton, kelkajn vestojn kaj malsupreniris por atendi. Alveninte ĉe la pordosoĵlo, panjo Dilja haltigis ilin. Malfermis la pordon, sed ne eniris. Eniros la unua la nova gasto, tiom ekspektita kaj prenis la etulinon, tenante ŝin enmane atenteme, tuŝigis ties piedojn surteren kaj diris:

-Eniru. Venu, estu bonŝanca kaj alportu filon!

-E, ĉu mi ne diris vin ke vi faru filon por la panjo?!- diris Fatmir al Vera okulumante.

Poste turnis sin al la patrino kaj diris:- Panjo, mia edzino ne obeis min, sed ne zorgu, alian fojon mi decidus. Post jaro vi karesos ankaŭ filon.

-La veron dirante mi ege dezirus filon, tamen la junedzino alportis ĉi tiun belegan knabinon kaj mi ne scias kion diri.- kaj panjo Dilja daŭrigis luli la bebon ĉe sin, kantante belan lulkanton.

--Atendu- diris Vera al Fatmir.- Mi volas aŭskulti kiel kantas la panjo. Mi neniam aŭdis tiel mirindan kazon.

-Pripensu la nomon- diris panjo Dilja.

Panjo, mi fakte estas pensinta tion ekde kiam mi estis en la dua monato de gravedperiodo- diris Vera kaj aldonis- Se tio ne plaĉos al vi, trovu alian nomon.

-Diru- senpaevience insistis panjo Dilja.

-Besa4- diris unubuŝe ambaŭ Fatmir kaj Vera.

-Oh, miaj trezoroj. Vi ege kontentigis min. Mi supozis ke temus pri unu el la novaj nomoj elpensataj hodiaŭ. Ne estas problemo ke mi malŝatas ilin, sed kelkaj el ili malfacile prononciĝas.

Vera telefonis al gepatroj en Varsovio. Ankaŭ ili ege ĝojiĝis fariĝante geavoj unuafoje. Kiam ili ekvidus sian nepinon? Estis fruaprilo. Ili diskutis pri la ebleco de vojaĝo tiun someron, sed estis iom danĝera vojaĝi kun freŝbebo. Kaj konsentiĝis por la venonta jaro. Ni pacienkos, kion faru alie, diris la patrino de Vera.

Julie Fatmir ricevis la jaran ripozpermeson. Ili iradis al plaĝo. Panjo Dilja restis hejme kun la eta Besa. Sed ofte ili venigis ankaŭ panjon kun bebo. Ambaŭ ili restis subombre kaj rare eniris maron. Estis plezuro kiam Besa eniris maron. Ŝi kunfrapigis sian piedetojn kaj manetojn kaj ellasis kelkajn mirindajn sonojn per kiuj certe esprimis sian kontenton. Jen, ankoraŭ iomete, ŝi komencos kanti kiel turtulino- diris panjo Dilja.

Fatmir, promenante tra la plaĝo, renkontis hazarde Hodo Mati-n. Ili estis iam najbaroj longajn jarojn. Panjo Dilja konsideris fratino la patrino de Hodo. Ĉi lasta estis dek jarojn pli aĝa ol Fatmir. Lastan jaron de la milito, estante apenaŭ 14 jaraĝa, li iĝis partizano. Laboris en la kompartia komitato de sia distrikto, kaj poste oni sendis lin eksterlanden por studado. Nun li deĵoris en la Ministerio de Internaj Aferoj. Lia posteno estis altranga tie. Ankaŭ li ripozis familie en la Ripozdomo de Ministerio. Fatmir invitis lin por viziti en sia hejmo. Nepre ni venos-diris li- ĉar ege mi sopiras por panjo Dilja. Ili venis kaj panjo Dilja akceptis lin kvazaŭ sian filon kaj junedzinon. Ili restis ĝis malfrue vespere, varme babilante. Ankaŭ Vera kiu ne konis ilin, estis ĝoja pro tiu vizito.

4 Besa estas specifa albana vorto pri la donita parolo

Alvenis la septembro kaj Vera rekomencis sian laboron. Same rekomenciĝis la lernokurso de la rusa. Ofte Vera malbenis tiun lingvon kaj sin ke ŝi estis lerninta ĝin.

Alvenis ankaŭ la momento de renkontiĝo. Renkontiĝo, kiun longajn monatojn, kiomfoje ŝi rememoris tiomfoje tremiĝis. Ne estis tio nigra makulo en nova vivo ĵus komencita, estis ja nigra abismo kiu volus engluti ŝin. Nun ŝi havis ankaŭ infanon, anĝelon, pro kiu ŝi pretis oferi ĉion. Ĉu ŝi transdoniĝu?

Kapo Alushi, ĝoja ke finfine alvenis la tiom dezirata momento, ĉirkaŭbrakis ŝin kaj post kiam demandis pri la infano kaj ripozoj, diris ke la nasko igis ŝin ankoraŭ pli bela. Post kiam demandis ankaŭ pri aliaj vanaj aferoj, diris:

-Ĉu ni pretpretas?

-Jes- respondis vundvoĉe Vera.

-Nu, dimanĉon je la deka antaŭtagmeze vi iros ĉi tien- diris li enmanigante paperpecon kie estis notite la adreso.

Li klarigis la pozicion de la domo kaj manieron por iri tien. Estis domo ankoraŭ ne finkonstruite kaj nelogiĝite.

En la dua etaĝo ĉe iu el enirejoj estis jam finite kaj meblita apartamento. Kompreneble, ĝi estis je la dispono de la Departemento. La ĉefo, post kiam Vera klariĝis pri la loko kaj sin esprimis preta iri tien, enmanigis ŝlosilon kaj ripetis ankoraŭfoje ke ŝi iru tien je la deka matene kaj atendu lin. Li ne malfruiĝus pli ol dek minutojn. Ili restus tie ĝis la dekdua aŭ maksimume ĝis la dektria.

-Kion mi diru al mia edzo?- demandis duonvoĉe Vera.

-Via edzo ne estos diamnĉe ĉi tie. Li iros kun sia direktoro en la urbo B por iu problemo de la entrepreno. Ne zorgu, ĉio estas jam aranĝite. Al la bopatrino diru ke vi havas lernokurson kun tiuj de la Departemento, ĉar marde tio ne okazos, pro ties okupiteco. Konsentite?

-Konsentite- diris maldolĉe Vera ne vidante lin al la okuloj.

Li kisis malpeze ĉe la liporando kaj disiĝis.

Sabate vespere Fatmir diris ke morgaŭon li foriros en la urbo B. Vera demandis pri la kialo kaj li klarigis. Dimanĉe, ekde la sesa matene alvenis la direktoro de la entrepreno per aŭtilo kaj ili forveturis. Je la naŭa, post kiam diris al bopatrino ke ŝi devus iri al la lernokurso, Vera eliris la hejmon. Enbusiĝis kaj veturis ĝis la loko antaŭsciite. Elbusiĝis kaj paŝis iom da vojo. Je kvin minutoj antaŭ la deka ŝi troviĝis antaŭ la domo enirejo. Supreniris la ŝtuparon ĝis la dua etaĝo, malfermis la pordon de apartamento, eniris ĝin kaj fermis la pordon per ŝlosilo. Ĝi estis apartamento kun du ejoj (dormoĉambro kaj sidĉambro), banejo kaj malgranda koridoro. La dormoĉambro havis duoblan liton ekipite per ĉio bezonata por dormi. Vera eksidis sur seĝo en la sidĉambro kaj atendis. Ĉe la spegulo de la glasoŝranko, kontraŭe, nevole ŝi vidis sian vizaĝon. Preskaŭ timiĝis. Estis tio nekonata vizaĝo kun kelkaj senvivaj koloroj. Ekstariĝis kaj moviĝis tra la ĉambro kapklinite kvazaŭ serĉadis insiste ion nepre bezonatan.

Je la deka kaj kvin minutoj oni frapis sur la pordo. Vera malfermis ĝin kaj Kapo Alushi eniris haste kaj tre kontente. Ĉirkaŭbrakis Vera-n. Demandis kiel ŝi sentis sin kaj se ŝi dezirus ion por trinki. Ŝi diris ke sentis sin bone kaj deziris nenion. Tiam li, senpacienca transpasis la manon ĉirkaŭ ŝia zono kaj kisante ŝian antaŭkolon enirigis ŝin en la dormoĉambron. Komence Vera staris kiel kadavro, ne reagante kaj ne movante ion el sia korpo. Sed kiam li tentis malvesti ŝin, ŝi retiriĝis kvazaŭ estis mordita de serpento kaj severtonuse diris:

-Atendu!

Kapo Alushi mirigite kaj preta koleriĝi rigardis ŝin rekte al la okuloj kaj diris:

-Kion vi havas?

-Ne—diris kurte ŝi.

-Kiel ne? Venu nun, lasu dorlotaĵojn.

-Neniam- diris denove decideme Vera.

-U, kial vi venigis min ĉi tie?-kaj Kapo Alushi estis preta ĵetu ŝin al la lito perforte kolerigite.

-Mi aranĝis kaptilon por vi- diris Vera kaj rigardis lin al la okuloj kuraĝe.

Kapo Alushi, ŝanĝiĝis subite kaj komplete. Retiriĝis kvazaŭ sin defendus de iu abrupta frapo, sed momente konsciiĝis.

-Ci mensogas- kvazaŭ kriante rigardadis ŝin, tre koncentrite, klopodante eklegi la veron en ŝiaj okuloj.

-Mi ne mensogas- diris decideme ŝi kaj daŭrigis- Hodo Mati scias jam ĉion. Kune ni estas aranĝintaj la kaptilon. Liaj homoj estas alvenantaj.

Kapo Alushi ĵus aŭdinte tiun nomon, tuj eksidis surlite kvazaŭ kelkiu estis frapinta lin malantaŭ la kapo. Iom enpensiĝis kaj demandis:

-Ĉar ci estas aranĝinta la kaptilon, kial do diras pri tio al mi?- kaj denove estis rigardante ŝin al la okuloj suspekteme kaj atendis senpacience respondon.

-Eĉ mi ne scias kial. Eble mi ne kapablas fari malbonon al kelkiu, kvankam vi meritas tion. Sed mi estas certa ke vin suferigos kelkiu alia.

-Mi ne kredas cin- provokis li.

-Tiam restu por ke provu- diris Vera kiu nun sentis sin tute venkinta.-Ene de kvaronhoro ili estos ĉi tie. Ili posedas ankaŭ ŝlosilkopion- tiom diris ŝi kaj rigardis la manhorloĝon.

-Kion ci diros al ili, kiam alvenos?- demandis maltrankvile nun la ĉefo de departemento.

- Se mi estos sola, mi diros ke vi pentis kaj ne alvenis.

- Dankon- diris Kapo Alushi kaj ekstaris haste kaj eliris. Sed haltis ĉe la pordo, revenis, rigardis Vera-n humile kaj diris- Ĉu ci ĝisfinos ĉi tion por mi?

-Kion?- demandis Vera.

-La protekton. Kion ci diros pri la ŝlosilo?

- Mi maljesigos. Mi fermos ĉi aferon. Neniu volas embarasojn. Estu trankvila.

-Dankon- rediris li kaj foriris kiel batita hundo.

Vera vidis lin el la fenestro forirante kaŝe kaj haste.

Ŝi sentis sin elĉerpita kaj eksidis sur seĝo. Ŝin konkeris la malĝojo kaj la larmoj fluadis spontane. Ne estis ĝojaj larmoj pro la venko kontraŭ potenca kaj danĝera homo. Estis ja doloraj larmoj. Dolorigis al ŝi la vundego kaŭzita tiel neatendite kaj tiel rapide en ŝia nova vivo tiom dezirata. Eble ĉi tiu vundo resaniĝus, sed certe ĝi postlasus profundan stigmaton, kiun kiomfoje ŝi vidus, la animo revundiĝus. Jes, eble ankaŭ infektigis kaj malbonigis. Kiu scias?

Ŝi fermis tiun fatalan pordon kaj eliris eksteren. Forĵetis forte la ŝlosilon, viŝis sian manon kvazaŭ ĝi estis teninte ion abomenindan, enspiris profunde kaj ekiris al la hejmo.

Tiun aprilan posttagmezon la ĉielo, peziĝinte pro plombaj nuboj, enverŝis maldikan kaj serenon pluvon kiel dolorlarmojn dum silenta morto. Vera eliris el la lerneja pordo, malfermis la ruĝan ombrelon kaj ekiris al la hejmo. Besa fariĝis unu jara kaj ŝi hastis por pretigi la vespermanĝon okaze de la unua datreono de sia anĝelo. Apenaŭ ŝi paŝis dudek metrojn, ĉe la siaj piedoj bremsis severe iu "Gaz". Timegita pro plorblekado de la gumoj kaj strataj akvoj kiuj dispruciĝis ĉi kaze, ŝi ellasis teruran krion kaj la ombrelo forflugis disde la mano. El "Gaz" eliris subite du viroj kiuj ĵetis sin sur ŝin kriante: "Je la nomo de la popolo, vi estas arestita".

Dume Vera svenis, tamen ili surmetis katenojn kaj bestiece ĵetis ŝin ĉe la fotelon malantaŭe. Poste ankaŭ ili enaŭtiliĝis, metante meze la virinon svenitan. "Gaz" ekveturis antaŭen freneze, surpremis per radoj la ombrelon kuŝinta surtere, tute disrompante ĝin kaj rapidege dronis en la griza kaj humida kurteno de tiu malhela tago. Sur la nigra asfalto postrestis kiel sangomakulo la detruita ombrelo de Vera.

Alveninte ĉe la Departementa pordo, unu el la oficiroj forte manfrapis Vera-n survizaĝen kaj ŝi konsciiĝis. Du policistoj prenis n trenante, malsuprenirigis tra kelkaj ŝtupoj kaj demetinte la katenojn, forĵetis ŝin en etan, malhelan ĉambron.

En tiaj kazoj eĉ al fizike forta kaj vivosperta viro povas okazi ke lin trafu koratako, aŭ apopleksio kaj mortu. Aŭ povus okazi al normala homo, pro tiu abrupta fatalo, freneziĝu. Mirinde, al Vera, debila ino, nenio simila okazis. Hazardo aŭ natura kapricio? Aŭ ion estis jam antaŭsentinta Vera?

Antaŭ du monatoj Albanio estis malamikiĝinte kun Sovetunio kaj la albana registaro deklaris sensacie sian disiĝon de "reviziisma" tendaro, kiel ĝi komencis nomi nun la socialisman tendaron. La interrilatoj estis ĉiam pli glaciĝintaj. Tiu glacio estis kondukante ĝis malsupre ĉe ordinaraj homoj. Tion eksentis tuj Vera. La direktoro ne plu ridetis al ŝi kiel antaŭe. Iu kolego, surmetante kontraŭreviziisman sloganon sur la lerneja muro diris: kamarado Enver igos ĉi tiujn paroli kun si mem.

Vera preterpasanta, timegis, kvazaŭ la vortoj direktiĝis al ŝi. Enhejme oni parolis nenion pri tiu afero. Tamen, Fatmir kvazaŭ estis perdinta ion el sia karakteriza humuro. Ne pro malvarmiĝo kun Vera. Kontraŭe li karesis ŝin plie. Sed estis pli enpensiginta, pli silentema. Al Vera ŝajnis ankaŭ kiel timigita.

Tio kio neniel ŝanĝiĝis, estis panjo Dilja. Iutage, revenante hejmen, preterpasis ŝin iu "Gaz" kaj kelkiu de ene, tutvenĝeme, mallaŭdis: fihundino. Malĝojiĝinte, ŝi rigardis al la aŭtilo forveturanta kaj rekonis la ciferplaton de la aŭtilo de la ĉefo de Departemento. Subite ŝin okupis timo kiu neniam disiĝis tutajn tagojn. Al Fatmir nenion diris.

..Kioma estus la horo? Ŝi volis vidi, sed la manhorloĝo ne plu estis. Oni estis demetinte ĝin. Tuj la menso flugis al la hejmo. Tie ŝin atendas maltrankvilaj siaj hejmuloj. Besa kun bluaj okuloj kaj eta fingro direktite al la pordo diras la unuan vorton lernitan: Mami (patrino). Ĉi momente ŝi ne plu povis sin elteni. Apogis la kapon sur la manplatoj kaj plorsvenis. "Doloraĵo mia, estas ja via unua datreveno. Datreveno perfortita. Etulino mia, kiu kreskigos vin? La larmoj enfalis en manplatojn kaj glitadis malsupren ĝis la kubutoj. La plorego malŝarĝis sian grandan venenon iomete. Poste ŝi kaplevis kaj diris al si:

-Filino mia, mi volas ne morti por ke vin kreskigu..

-Nomo?

-Veronika

-Familia nomo?

-Lijevski.

-Albana familia nomo, de la edzo?

-Toto.

Poste la enketisto demandis ĉu ŝi akceptis ke estis agento de la sekreta servo pola kun grado leŭtenanto. Vera malfermis la okulojn, restis momente surprizita kaj diris ne. La enketisto daŭrigis demandi ŝin pri la rilatoj kiujn ŝi havis kiel agenton en nia lando, pri la taskoj komisiitaj de la centro ktp ktp. Vera ege konfuziĝis kaj ne plu respondis. Oni kondukis ŝin al la ĉelo. Ĉar ŝi estis endormiĝinta pro la elĉerpiga lacigo psikologia, oni vekis kaj ree kondukis al enketejo. Estis alia enketisto. Sub la forta kaj turmentiga lumo de projekciilo ĵetita al la vizaĝo, la samaj demandoj alikonstruite. Poste alia akuzo: tento por implikigi kaj malkredigi funkciulojn de la albana ŝtato kiel kamaradoj Hodo Mati kaj Kapo Alushi. Danĝera malamikino, supersperta agentino, stinka spionino, maskita sabotaĝistino, fivirino, licensita prostituino, fikulino, graveda fihundino, merda prostituino, ruzulino, suprenpiedeulino, vaginfendulino..

Kion alian oni ne menciis tiujn ses monatojn de antaŭprizoniĝo. Policisto kiomfoje sendis al ŝi manĝaĵetaĉon, diradis: E, fivirino, ĉu vi malsatas?

Tie, Vera havis la okazon koni tiun parton nelavitan de la albana leksiko kiun neniam ŝi eklernus aliloke. La frapoj per manplatoj kaj murdminacoj aŭ minacoj por malfacila morto, psikologia teruro, malsatturmentado, soifado kaj nedormado, ofendoj, moko, mispersonecigo, estis ĉiutaga kaj ĉiunokta porcio por Vera.

Kiel do eltenis tiun fatalon tiu juna virino, kreskita kaj edukita en tute alia medio? Kiel alfrontigis tiu delikata mondo, tiu sentema koro, tiu fajna animo tutan kruelan perforton, barbaran traktiĝon, tiun grotbestian konduton? Ŝin ligis kun tiu ĉi mondo kaj kuraĝigis la plej belaj memoraĵoj, plej karaj homoj: la eta Besa, Fatmir, gepatroj, panjo Dilja. En la plej nigraj momentoj ŝi fermis la okulojn kaj vokis ilin. Kaj ili troviĝis ĉe ŝi. Kvietigis frapdolorojn, resanigis animvundojn, levis alten la dignecon piedpremitan, revigligis, revivigis.

Tamen iutage ŝi ricevus plej teruran frapon kiu faligus surteren kaj kaŭzus plej grandan vundon., eterne nesaniĝebla. Oni alportis deklaraĵon far Fatmir, sia idolo, por kiu ŝi forlasis la patrinon, patrinan lingvon, gepatrojn, ĉion liganta ŝin kun la infanaĝo, juneco, kun plej bela kaj plej kara vivoparto. En la deklaraĵo oni diris ke li divorciĝas de ŝi, ĉar ŝi estis ja malamikino de lia lando ktp, ktp. Ŝi rekonis lian signon. Sed ne povis kredi. Nepre devus esti ia ruzaĵo de la Ŝtata Sekureco. Oni diris ke estus kunfrontiĝo en la juĝejsalono, se ŝi ne signus ekde ĉi tie la deklaraĵon por divorciĝi. Estas provoko. Jes. En la juĝejo, diris ŝi. Oni kondukis ŝin al la juĝejo.

Ŝi vidis Fatmir-on. Ege sopiris pri li. Strangolis ŝin ĉi tiu broganta sento kaj esploris. Ŝi fordonus eĉ la vivon, nur por renkonti lin kaj Besa-n. Fatmir ne estis vidante ŝin. Miri, trezoro, jen kie mi estas. Kiel fartas Besa? Por vi mi estas ankoraŭ viva. Sed Fatmir tenis la kapon klinite. Kiam la juĝisto demandis lin ĉu li deziras divorciĝi kun la akuzitino...li preskaŭ senvoĉe kaj ne vidante al ŝi, diris: jes.

Dio mia! Ŝi deziregus ululi pro la doloro. Kio rilate la amrenkontiĝojn, ardajn konversaciojn, sendormajn noktojn, projektojn por la estonto teksitajn tutpasie, la gajan albanan nuptofeston, belajn sonĝojn por la estonteco de Besa? Ĉiuj piedpremiĝis tiom facile? Kial do? Kiel tio eblas? Ĉu tio estas la donita parolo? Ĉu tio estas la albana "besa"? Ĉu ekzistas pli alta perfido ol ĉi tiu?

Ŝin plene lasis la fortoj kaj sin kuŝigis surteren. La koro haltis kaj flaviĝis kiel balaila herbo.

Kun la tremanta mano, ŝi apenaŭ sukcesis signi la divorcan dokumenton.

Oni kondamnis ŝin al 20 jaroj da enprizoniĝo. Kondukis en la virina prizono, apud urbeto kun malbonodoro pro sulfuro kaj gaso. Tie ŝi trovis alian polinon kondamnite pro la sama akuzo. Povrulino, ne kapablis rezisti al la suferkalvaro kaj freneziĝis. Vera ne sciante eĉ mem kiel kaj kial, daŭrigis travivi. Ŝi faris mekanikece kiun ajn laboron postulate de komandejo. Endormiĝis kun arda deziro revidi filinon en la sonĝo. Tiun nokton Besa fariĝis dujara, ŝi festis tion. Kiel ŝi festis? Estis amikino, albana prizonulino, al kiu ŝi estis rakontinta multon. Albanino estis konservinta ion el la nutraĵoj alportitaj de familio. Ŝi plenigis du aluminajn platojn kun akvo kaj sukero, donis unu al Vera kaj diris: Ĝojon, ankaŭ aliaj 100 jaroj al Besa! Vera enlarmiĝis pro tiu surprizo. Ĉirkaŭbrakis amikino kaj kisis ŝin amece. Poste ili dividis kelkajn sekajn figojn, po kvin nuksoj da migdaloj kaj po kvin biskvitoj. Fine trinkis kafon. Ĉi tiu vespermanĝo, en la komunista prizono, estis vera bankedo.

Tiu fruaŭtuno alvenis kun pluvoj, sed tiu tago estis alia. Varma kaj suna. Estis antaŭtagmeze kaj la prizonulinoj estis ĉerpintaj kaj kolektintaj terpomojn en la kamparo. De fore, sur kverka branĉo, kiu neniel volis demeti la verdan mantelon, kantadis truto. Eble tio estis ĝia lasta kanzono antaŭ ol forlasi ĉi tiun landon. Poste la truto ĉesigis la kanzonon, kunfrapis la flugilojn kaj forflugis kiu scias kien. Kien tiel o antaŭkolo-brodita?

Alvenis gardisto el la prizona dormejo, renkontis la taĉment-komandanton gardanta la prizonulinojn dum la laboro kaj ion diris kaj enmanigis leteron. Ĉi lasta, fajfis kaj la prizonulinoj tuj forlasis la laboron kaj atendis pretstare .

-La prizonulino je numero 908, prezentiĝu ĉi tie- kriis ĉefgardisto kaj aldonis:- la aliaj daŭrigu la laboron.

Vera skuis la koton el la manoj, viŝis ilin per la prizona uniformo kaj ekiris. Kion ili faros plu al mi, demandis sin. Atinginte tie, estis kondukate de la veninta gardisto kiu ordonis ŝin paŝi antauen. Alvenis en la prizono. La gardisto transdonis ŝin al alia gardisto kaj ĉi lasta kondukis ŝin al la komandejo. Oficirino enirigis ŝin en iun anguleton, kie estis instalite primitiva duŝejo, donis pakaĵon da vestaĵoj civilaj kaj ordonis ke ŝi laviĝu kaj ŝanĝu la vestojn. Mem ŝi staris surpiede ĉe la pordo duonmalfermite. Vera malfermis la pakaĵon kaj restis mirigite. Estis ja siaj vestoj kiuj portis kiam oni arestis ŝin. Ekokupiĝis de potenca sopirsento por tiu fora vivo perdita porĉiame. Kaptis tiujn vestojn el tiu kara tempo kaj kisis ilin. Jen ankaŭ la manhorloĝo. Ŝi streĉigis ĝin kaj la manhorloĝo ekfunkciis. Kiom da tempo pasis ne mezurante? Kiel ĉio, ankaŭ la tempo, havis nenian valoron en la prizono.

-Hastu ĉar ne estas plu tempo,- diris la oficirino, sed mirinde ne plu per sia severa tonuso.

Ellaviĝis. Poste kun la manoj apenaŭ moviĝemaj, ŝi vestis siajn karajn vestaĵojn. La oficirino enirigis ŝin en iun oficejon, kie alia oficiro transdonis dokumenton por signi. Ŝi signis ĝin ne leginte. Estis alkiutimiĝinta jam kun tia praktiko kaj apenaŭ volis pluscii. Poste oni enaŭtiligis en la prizona aŭtilo. Ĉi lasta ekveturis. Kien oni veturigis ŝin? Kion faros kun ŝi? Tio nun malmulte interesis al ŝi. Ne plu kredis ke ekzistas io pli

malbona ol jam okazinta al ŝi. Ankaŭ se ekzistus, ŝi estis jam tanita.. Tamen tio estis ia ŝanĝiĝo kiom neatendita tiom agrabla. Sed pli multe similis al io enigma.

La aŭtilo haltis kaj ili elaŭtiĝis. Estis en granda urbo. Ŝi ne povis orientiĝi. Rigardis la horloĝon. Estis la tria posttagmeze. Ili ekveturis je la dekdua. Tri horoj. La prizona oficiro transdonis ŝin al du civiluloj. Ili enautiligis en bona aŭtilo. Ŝi rimarkis ke la aŭtilo havis la ciferpeloton de Tirana. Haltis apud bela domo je tipo vilao kaj elaŭtiĝis. El la pordo kun feraj kradoj tuj eliris alia civilulo. Ŝajne li atendadis. Oni interŝangis paperojn kaj signojn. Ankoraŭ la enigmo ne solviĝis. La persono elirinta el la pordo aspektis kiel nordulo. Du civiluloj kondukintaj, senvorte, enaŭtiliĝis kaj foriris. La nordulo turnis sin al Vera, ridetante, salutis ŝin per bonvenaj vortoj en la pola lingvo kaj tutedukite kaj ĝentile, invitis ŝin eniri.

Mirigite, ŝi rigardis ĉirkaŭe. Vidis la blankruĝan standardon. Certe mi sonĝas. Skuis la kapon kaj ekpinĉis sin. Ankoraŭ ne kapablis moviĝi. La akceptanto denove parolis pole:

-Sinjorino Lijeviski, eniru mi petas. Ni troviĝas en la pola ambasadejo. Vi estas jam libera. Mi estas la ambasadeja sekretario. Min nomas Andrzej Bieleki.

Vera kun la piedoj tremantaj alpaŝis antaŭen. Ĉu cxi tie estis la enigmofino? Aŭ la miraklo pludaŭrus?

Ŝi konsciiĝis kaj memoris ke tie ŝi estis ankaŭ alifoje. Estis alveninta tiun tempon..(Oh, mia Dio, kian nomon povus havi tiu tempo?) por dokumentoj, stampoj kaj signoj.

La malmultaj deĵorantoj en la ambasadejo, inkluzive la ambasadoron, akceptis kaj traktis ŝin zorgeme kaj amece. Tie oni estis venigintaj ankaŭ la alian polinon de la prizono kaj poste de la hospitalo. Estis venigintaj ankaŭ du etajn filinojn ŝiajn.

Oni diris denove al Vera ke ĉi tie finiĝis ŝiaj suferoj kaj ekde nun ŝi estis libera. Sed la kulmino de la miraklo kaj feliĉo (ĉu plurestis ankoraŭ feliĉo por ŝi? Oh- estis kiam oni diris ke ene de horo oni atendis ke oni venigu ankaŭ Besa-n, la filinon, kaj morgaŭon ili ekveturos kune al Pollando.

Vera ĉiam dubis pri la ekzisto de Dio. Sed nun ŝi diris al si: Kiu povas fari miraklon tian krom Dio?

La koro batis kaj la menso laboris por la estonteco de filino. Ĉu vere oni venigus ŝin? Kiel aspektus ŝi? Kiom kreskus? Kiu venigos?

Kaj oni venigis Besa-n. Venigis ŝin nekonataj homoj ĉe la pordo de la ambasadejo kaj foriris, post kiam interŝangis dokumentojn kaj signojn. Ne priskribeblas tiu renkontiĝo. Tutan nokton Vera ne povis dormi. Sidis kaj rigardis la filinon dormantan. Rigardis ŝiajn nigrajn buklojn, maldikajn brovojn kaj longajn nigrajn okulharojn. Rigardis la frunton kaj glatajn vangojn je bela helbronza koloro, poste prenis la etan manon kaj kisis ĝin ne satiĝante.

Ĉi tie finis sian rakonton la polino. Kaplevis, rigardis min en la okuloj kaj diris:

-Kaj jen kie mi estas.

En ŝiaj belaj okuloj estis ariĝinte larmoj. Mi lasis ŝin kvietiĝi iomete sed ne povis sidi sen demandante pri la vera aŭtoro de tiu miraklo.

-La pola registaro-diris ŝi- Ekde la aresto de la polaj civitanoj, ĝi protestis, sed la albana registaro neglektadis. Post iom da tempo, eble monaton antaŭ nia liberiĝo, varŝipo albana alvenis en Gdansk por alporti kaj reporti varojn laŭ komerca kontrakto inter ambaŭ landoj. La pola registaro lasis la ŝipon malŝarĝiĝi kaj ŝarĝiĝi, poste blokigis ĝin, tenis kiel ostaĝojn tutajn maristojn kaj sendis ultimatumon al la albana registaro por ke ĉi lasta transdonu en la polan ambasadejon por venigi en Pollandon la polajn civitaninojn enprizonigitajn kune kun iliaj gefiloj naskitajn en Albanio, interŝanĝe al la varŝipo kaj ties maristoj. Kaj la albana diktatoro, pri kiu en Albanio diris ke terurigis tutan imperialistan kaj revizionistan mondon, kaŝe kaj urĝe, faris tion kion postulis la pola registaro.

Nun Besa estas pli ol tridek jara, edzinigita, havas du gefilojn. La filino nomiĝas Dile, honore al mia bopatrino kiun mi amis multe kaj memoras ĉiam respekte. Por Besa mi volas la vizon. Ŝi iros viziti la patron kune kun siaj gefiloj..

Varsovio, junio 1995.

Humorajxoj

(cxerpitaj el Nordhungaria Revuo)

Granda ŝanĝo

- Mia karulo, fantastike ŝanĝigis vin du boteloj da vino.

- Mi ne drinkis tiom.

- Sed mi jes.

Envio

- Sinjoro, vi povas danki al via propra forta organismo, ke vi saniĝis.
- Bona estas, ke vi diris tion nun! Mi ĵus nun volis pagi dankmonon al vi, sinjoro doktoro.
- Sinjoro doktoro! Mia koro pulsas, mia talio doloras, mi kapturiniĝas, mia koro pikas kaj en mia stomako estas spasma.
- Mi envias vin pro via forta organismo, kio toleras tiujn.

Mallonga telefonado

- Mi gratulas, kara mia, ĉar dum dudek minutoj vi finis la telefonadon. Kun kiu vi parolis?
- Mi ne scias. Ĝi estis misa telefonvoko.

La oro-stango

- Infanoj, diru; kio okazos pri la orstango, se ni lasas ĝin subĉiele?
- Oni forŝtelos.

Eniĝo en garaĝon

- La edzo nun ricevis la kondukrajtigilon. Li iris hejmen unufoje per la aŭto.
- Ĉu vi metis la aŭton en la garaĝon? – demandis lin lia edzino.
- Jes, parte.

Tempo de atendado

- Kelnero! Ĉu mi devas sidi ĉi tie ĝis noktomezo, ke mi ricevu mian konjakon?
- Ho, tute ne, mia sinjoro! Ni fermas la drinkejon vespere je la 9-a!

Esperantigis László Pásztor

Anekdotoj el Kosovo

La rememorparko

- Ĉu vi rememoras mia kara, en ĉi tiu parko vi estas ŝtelinta de mi la unuan kison?

Kiel ne, kara mia- respondas la edzo- -Pro tiu ŝtelo mi ankoraŭ estas en prizono!

Fantastscienco sur la tria etaĝo

Iu serbo el Belgardo venas en la nacia biblioteko de Priština kaj petas libron de bibliotekisto:

-Donu al mi la libron je titolo "Granda Serbio"- diras li.

Mi bedaŭras, sed la libroj pri fantastscienco troviĝas sur la tria etaĝo- respondas la bibliotekisto.

Tempoj

- Mia edzo estas numizmatisto

-Kio?

-Numizmatisto, kolektas banknotojn..

-Al Diablo, antaŭe, oni monis tiajn homojn almozuloj!

La ekzameno pri anatomio

En la ekzameno pri anatomio la profesoro demandas la studentinon:

-Ĉu vi scias honorinda koleginio, kiu korpoparto de la homo pligrandigas siajn dimensiojn dekduoble pro

granda plezuro?

-Hmmm, mi scias, sed mi hontas eldiri tion- ŝi balbutas.

-Mi helpos vin, honorinda kolegino. Tiu organo estas la pupilo

Postiome li daŭrigas:

--Vi seniluziiĝos kiam edziniĝos!

La mensogo

Renkontiĝas du amikoj

-Ĉu vi aŭdis pri Atlantika Oceano?

-Jes.

-Mi estas transpasinta ĝin naĝante.

-Kaj ĉu vi aŭdis pri la Morta Maro?

-Kial ne.

- Mi ja mortigis ĝin!

Paĉjo estas ege ebria

Kuras la filo al la panjo kriante ke la paĉjo estas ege ebria.

-Kiel vi scias tion?

-Mi ja scias ĉar ĵus enirinte la banejon, li ŝaŭmigis la spegulon kaj nun estas razante ĝin.

La drato

Ĉu vi scias kiel oni malkovris la draton?

-Ne, mi ne scias, kiel do?

- Du ĝjakovanoj⁵ trovis moneron je 20 centonoj kaj tirante ĝin ambaŭ kaj kverelante "jen mi trovis", "ne mi trovis", igis el tio draton.. -----

Mi ja ekspektis tion

- Kara edzino, hodiaŭ oni fotis mian kapon kaj trovis nenion en ĝi.

-Oh, tion mi jam ekspektis pli malpli!

La zooparko

Se vi ne fariĝos bona knabo, mi ne lasos vin kuniri kun paĉjo al la zooparko!

-Ne gravas, ĉar ankaŭ al mi ne plaĉas vidi tiujn nudajn onklinojn dancante ĉirkaŭ la kolono! -----

Ne mensogu.

En la psikiatria pavilono babiladas tri frenezuloj.

Mi estas Kristo, min sendis Dio por savi la mondon- diras la unua.

-Ne mensogu, mi estas Kristo, min sendis Dio por savi la mondon- diras la dua.

Knaboj, estu prudentaj kaj mensogu neniun, mi precize scias kiun mi ja sendis por savi la mondon.- diris la tria.

La anĝeloj ekflugas..

- Panjo, ĉu la anĝeloj flugas?

5 Ĝjakova, renoma urbo en Kosovo

--Jes mia fileto, ili flugas. Kial vi demandas?

-Hodiaŭ paĉjo diris al la helpantino "Anĝelo", kaj kiam do ŝi ekflugos?

-Morgaŭ matene, ĵus alvenonte..!

Geedzoj

La geedzoj restis senmone.

-Mia kara edzino, serĉu pri kelke da mono.

-Kie mi serĉu?

-Vi ja estas ino, vi povas trovi ie..

La edzino eliras kaj reveninte diras:

-Jen kara edzo, mi trovis 402 eŭroj.

-Bravo kara , kie vi trovis?

-Mi gajnis.

-Kiel vi gajnis, nu bone ĉi tiujn 400 eŭrojn sed ankaŭ 2?

-Po duope mia edzo..

Anglo, franco kaj montenegrano

Orgojlas kaj sin laŭdas la anglo, la franco kaj la montenegrano.

La anglo: Kiam mi kriegas el Big Ben "Longvivu Anglio!", mia voĉo eĥadas 15 minutojn!

La franco: Kiam mi kriegas el turo Eifel "Longvivu Francio!" la voĉo eĥadas duonhoron!

La montenegrano: Kiam mi kriegas el la monteto, "Venu labori!", tutan monaton la voĉo eĥadas tra Montenegro "Milutin, ne manĝu merdon!"

Malregulecoj en la Kosova- balotoj.

Al iu persono malplaĉis la ago de la forpasinta patro.

-Kial do, kion faris li al vi?!

-Li resurektis nur por voĉdoni kaj ne venis vidi nin!

La maljunulino voĉdonas

Eniras maljunulino voĉdoni. Post kvin minutoj ŝi revenas ŝvitante kaj enspirante.

Kial vi revenis, avinjo?

Oh karaj miaj, mi voĉdonis malĝuste. Mi volis voĉdoni por X sed fakte voĉdonis por Y.

Nu, ne zorgu avinjo, ni jam rimarkis tion kaj tuj korektis.

Promesoj en laelektokampanjo

En la kampanjo:

-Kion vi volas?

-Domon.

-Skribu "domo".

-Kaj vi?

-Aŭtilon.

-Skribu "aŭtilo"

-Kaj vi?

-Lanon.

-Skribu "Lano"

-Sed li demandis lanon...

-Skribu do "Domo" ĉar "Lano-n" ĉiuj ricevos envere post kiam finiĝos la elektokampanjo..

La Ŝakludisto

-Kara, mi volas edziĝi al vi- proponis la junulo.

-Bone, kara, sed estas problemo. Apenaŭ konsentiĝos mia patro!

-Kial do?

- Ĉar li estas ŝakludisto..

-Nu, kian rilaton havas tio al nia geedziĝo?!

-Ĉar li neniam donas la reĝinon por unu ĉevalo!..

La pordo de la hejmo de gjakovano

-Kial gjakovanoj faris du vidtruojn ĉe sia hejma pordo?

-Ĉar ĉe la supra truo oni vidu kiu ja estas ĉe la pordo, dum ĉe la malsupra vidu kion ili alportis kiel donacon!

La vulpo, la lupoj kaj la azeno en la urbodomo

- La vulpo, lupoj kaj azeno decidis malfermi firmaon. La vulpo diris: mi estas ruza, mi iros al la urbodomo por obteni la licenson rapide kaj senprobleme..

La vulpo iris kaj revenis post duonhoru malĝoja ĉar oni rifuzis la licenson.

-Nu, mi iros- diris la lupoj.- mi estas danĝera kaj la homoj ege timas pro mi. Certe oni donos al mi licenson.

Sed jen post duonhoru ankaŭ la lupoj revenis kun vosto malsupren.

Fine stariĝis la azeno dirante:

-Ankaŭ mi provos obteni la licenson ĉe la urbodomo.

-Post du horoj li revenis ege feliĉa dirante:

-Ni jam havas la licenson, ni jam havas ĝin!

La vulpo kaj la lupoj ege miris kaj demandis kiel tio eblis.

La azeno diris:

-Apenaŭ mi malfermis la pordon de la oficejo, ege ekmiris ĉar ĉiuj miaj samklasanoj estis tie kiel oficistoj..

La malgrandaj teamoj

-Diru tri nomojn de famuloj enmondo- demandas la instruistino la lernanton.

-Kristinao Ronaldo, Lionel Mesi kaj Zinedin Zidan- respondas la lernanto.

- Bone, ĉu vi iam aŭdis pri Leonardo da Vinĉi kaj Bet-hoveno?- demandas la instruistino.

-Ne, instruistino, mi ne bone konas la malgrandajn futbalteamojn- respondas la lernanto.

La germano, la albano kaj la teknologio

Babilas pri teknologio la germano kaj la albano.

-Donu pecon da ledoj, mi faros el ĝi ŝipon per germana teknologio- diras la germano.

- Donu al mi virinon kaj mi plenigos la ŝipon per ŝipanaro per albana teknologio- diras la albano.

La logiko

La edzino vidas sian edzon persekvante la muŝojn en la kuirejo. Kaj demandas:

Kiom da ili vi mortigis?

Kvin, tri maskloj kaj du inoj- respondas li.

-Kiel vi divenis ke du estas inoj?- rimarkigas kolere la edzino.

-Ĉar tri estis sur la bieroglaso kaj du ceteraj ĉe la telefono- klarigis la edzo.

La anglo, la usonano, la montenegrano kaj la virinoj

La anglo: Mia edzino estas leonino.

La usonano: Dum la mia estas tigrino.

La montenegrano: Ej, nek mia edzino similas tiome al la homo..

La miro

Iras iu al Parizo, eniras bordelon, elpoŝigas 1000 eŭroj kaj diras al la kelnerino:

Donu al mi porcion da malvarmaj fazeoloj, duonpecon da pano malfreŝa kaj prostituinon...la plej dikan je via dispono ĉi tie.

-Ej, per 1000 euroj vi povas ricevi manĝaĵojn kaj tre bonan knabinon!- mire respondas la kelnerino.

-Jes, mi scias tion, fakte mi ne plu sopiras pri knabinoj sed por la hejmo kaj la edzino mia—diras li.

Muja6 - la ventumilo

Antaŭ ol morti la edzo petegas sian edzinon ke ŝi plurestu fidela al li.

-Kara, mi petegas vin ne perfidi min post kiam mi mortos, alie mi rondiradas eĉ en la tombo.

-Ne zorgu mia edzo- promesas ŝi.

Post 15 jaroj ankaŭ la edzino mortas. Tiam ŝi serĉas sian edzon en la alia mondo. Serĉas kaj serĉas , finfine laŭ la priskriboj, kelkiu diras ĉu li estis Mujo- ventumilo?

-Kial la ventumilo- petas la edzino.

-Ĉar ekde li alvenis ĉi tie la tutan tempon li rondiradas..

La hepatito

6 Nomo de viro en kosovo

Revenas la kuracisto en la hospitalo kaj vidas siajn kolegojn, teknikistojn, flegistinojn k.a. batante pacienton, per piedbatoj, pugnoj..

-Kion vi faras, ĉu vi freneziĝis? –demandas la kuracisto.

-Oh, sinjoro kuracisto, ekde ok monatoj ni klopodas kuraci lin pro hepatito, kaj nur hodiaŭ li konfesas ke li estas ĉino!

La saventino

En la taglibro de virino vojaĝinta per ŝipo oni legas:

“Mardo, estas la tria tago de la vojaĝo per ŝipo. Hodiaŭ alproksimiĝis min la ŝipestro kaj flirtis al mi”.

“Merkredo, la ŝipestro invitis min por tagmanĝo en sia kajuto.”

Ĵaŭdo, la ŝipestro demndas ke mi kundormu en lia kajuto”

“Vendredo, la ŝipestro minacis min ke li dronigos la ŝipon kun 387 pasaĝiroj se mi ne dormas kun li.”

“Sabato, mi savis tutajn 387 pasaĝirojn de nia ŝipo!!!.”

Ankaŭ mi volas unu tian

La patrino lavas la gefilojn en la banejo. Subite la filino diras:

-Ankaŭ mi volas tion de la frato.

Se vi bonkodutos, kreskiĝonte ekhavos tion- diras la patrino.

Kaj se vi ne bonkodutos- rimarkas la patro- vi ekhavos plurajn tiajn..

Poezio albana

Ali Podrimja (1942-)

ALVOKOJ

Al Lili, mia frato malaperinta

en la milita ciklono

Kolomb' mia, kiu vin direktis,

kolomb' mia

lertflugila kun ĉi-vorto?

Vi - kolombo plej bela,

kolomb' mia

-plej rapida en ĉi-mondo!

De kie sur mia fruntbranĉo,

kolomb' mia

-kien ekflugas?

Vi – kolombo plej bela,

kolomb' mia

-rompitaj aloj por ĉi-vort'!

Ho ve, mi okulbrulas,

kolomb' mia

-Lili, kiel mi rigardos?

Kiu donos al li mian lastan skribon,

kolomb' mia

ĉagrenita?

2.

Mi vidas homojn svarmantajn

sur la vivpadoj –

foras vizaĝ' via!

Sojle mi atendas hirundojn

kiuj printempojn alvokas –

forestas ŝultroj viaj!

Sunfrunto al mi o

buklojn varmigas –

foras voĉo via!

Lili, forfalĉita prato de la forgeso!

3.

Freneze mi ekkriis – en mi mem,

kaj vi nenie ekrespondas!

Forbrulis vi sur vojoj de l' vivo

kun krusto pana kaj sala en kunpremitaj infanmanoj!

Cikonio tegmente per beko ĉielon traboris
kaj sangajnflugilojn alportis pro serĉado.

Sed vi nenie... Vin mi ne plu vidas, frato...
Ve, sur monto nia forbrulis la verdaĵo.

4.

Nokt'. Dormas urb' mia.
La stratoj postpaŝas min. Mi vin delonge alvokas,
vagas – sed kie vi estas, Lili?

Nek la domhundo bojas,
nek aĝa drinkulo strate insultas –
kvazaŭ ĉiuj homoj tute kunfandiĝis en min
- en songojn kaj dezirojn!

+

Mi songis min. Solsola mi eliris pr\omeni.
Kaj vi – tiom proksime – kun etenditaj manoj vi
min ja ravige vokas
en vivon per viaj grandaj okuloj, via kolomba koro...
Kiel vi malproksimas al mi en ĉi-nokto alvenbrulanta!
Lili, kiam mi estus – vi, kaj vi – mi,
neniam ni suferus unu je l' alia
- neniam ni formortus!

+

Ĉi-urb' estas mia kun prarakontoj
kiujn ni ellernis kiel kanton, peton je la vivo.

Laŭdire tio estas multvizaĝa solvo,
kie ĉiu retrovas sin.

Tie ĉies sortvojo estas signita per plej nova naskiĝo
neniam resendanta al antaŭmort'.

Ĉi-urb' esas mia
- kanto de ĉiu!

+

Vi estas tiu flugiranta ĉiunokte mian frunton
kaj malaperanta kiel dolĉa aŭrorsonĝo.
Tiu kiu min per okuloj mezuras kaj en si filtras.
Tiu kiu ĉiunokte forlasas min kun la bruliĝintaj lipoj
kaj perdas min en la memoro.

Vi estas tiu min viviganta
por morgaŭo de la forgeso!

+

Reiru, Lili, reen!

Revenu eĉ postkiam vivo penetros vin
restigante kun la tempo neforgeseblajn postsignojn,

revenu – ĉar mi ankaŭ tiam amos vin, Lili!

...Nun mi vin ne vokus se mi ne suferus pro vi,

se vi ne alvenus – mi neniam sonĝus min en la urbo de homoj!

Neniam, Lili!

+

Malproksime rompiĝas ridoj de l' aŭroro.

Urb' mia vekigigas kaj domhundo bojas.

-He, al kiu mi kantu kanton lastsonĝan?

Al kiu mi koron malkovru se ne al vi, al mi?

Kiun mi voku per via nomo malantaŭ tiom da jaroj

- Lili, se vi neniam revenos?

Esperantigis

Boris'a Milic'evic'